

Jeju Jarkwa Na MEMPRAR CATÊJÊ JÀPÊN XÀ Jarēn Xà

Ŷhŷ, pê Ruc jūm japrŷ pê Tejopir ita wŷr ihkâhhôc ita kujate. Ne cupê Pawrô pê Jeju-jarkwa na memprar catêjê nõ ata kôt me ipa catê. Ne jû kam ipa to hâhtôti atajê kam, ihyj ajco ihkôt ipa. Ne hõ kâhhôc ita kam, hacpŷa mã côjkwa wŷr Jeju jâpir na harẽ. Ne hanea ne Jeju na mehkwy wŷr Pahpäm Carõ Pejti wrŷc, ne cute me cumã amji jõr, ne ma me to ipicamën to mõr na harën. Ne haneane Petrô me Pawrô te pjê cunea kam Juta catêjê me, mehcahkrit pê Juta catêjê nare mã, Jeju pê me pahpytar catê na to hûjarën na harën. Ne hõ kâhhôc japrŷ pê **Jeju Jarkwa Na Memprar Catêjê Jàpên Xà Jõ Kâhhôc** (Me Hàpên Xà).

Pê Ruc me cumã amji jarẽ
Ruc 1.1-4; 24.36-49

¹ Ŷhŷ, Tejopir, ipê Ruc, ne pa wa ha amã ihhôc. Ne wa ramã ite mam amã ijõ kâhhôc ita kujahêc. Pom pê Jeju ampo to, ne me cumã to hahkre itajê na wa ite ihhôc, ne amã ihkujahêc. ² Ne pê mam Jeju cato pjê ita kam, ne ajco hâpênxâ ton to ipa, pê ma Pahpäm côjkwa wŷr to api, nawa ite amã ahna ihhôc, ne amã ihkujahêc. Ne hâpir xàxwŷjrea na cute ihkôt me ipa catêjê mân, PahpämCarõ Pejti jarkwa kôt, mär quê

harkwa na cumā memprar catêjêna me ipa. ³ Ne pê Jeju ihtyc jirô pê hacpÿa mā ihtîr, ne ihtîar na cute mehcunea mā amji to ipipê to amcro to cwarënta. Mā ihkôt me ipa catêjê te me hõmpun, ne Pahpâm himpej xà ata to me cumâ ihcakôc. ⁴ Ne amcro ata na, hacpÿa mā Jeju tîr jirô pê mā, ihkôt me ipa catêjê me, mehkrî ne ame apà. Mā cute me cumân to:

— Ita ri, Krîpinkrên kam me ahtwÿ, ne ita ri Inxû Cati te me amâ ampo to hûjahkre, wa ite me amâharën atajê jikaj, mâr quê me amâ cugô, quê ame ato ihytjy. ⁵ Ne hõtpê Jowâw te cô kam me acumrâr, ne quê ha me ana ahtûm nare, quê ha Pahpâm amji Carô Pejti carôt kam me acumrâ. Ne me amâ carôt gô, ca ha Carô Pejti carôt kam me atyjti ne — hajyr.

⁶ Mâ ihkôt me ipa catêjê te cormâ ahna mecuprôn tu ne mehcukij, ne me cumâ:

— Xà ita kam, quê ha Pahpâm pjê ita kam, Juta catêjê to ihhimpej kam tê? — hane.

⁷ Mâ Jeju me cumâ:

— Nee ate me hahkre pej xà nare. Ne Inxû Cati mâ ricutea amji mâ amcro hyr xà ata jahkre pej. ⁸ Ne quê ha Pahpâm me amâ Carô Pejti carôt gô, caha me acwa ne me to apa, quê ha taa me ato ihhimpej, ne me ato atyjti ne. Ne ita caxuw ca hame apê ijarën catêjê. Na ca ha ita caxuw Krîpinkrên me, Juta jô pjê me, Krîrîtpej jô pjê me, pjê cuneakam amû pjê jûwry catia kam me ijarën to meapa — hane.

⁹ Ne pê Jeju ita jarën jirô pê mâ me kam mare mâ macôjkwa wyr hâpir to mõ. Mâ hamre,

ahcakrā te cutor, mā nee hipēr cute me hōmpun nare. ¹⁰ Ne cama me xa ne Jejujāpir xà na, cōjkwa wȳr, kàj mā me ahna ahcakrā pupu. Mā ihprōt pē me hūmre pijakrut ne mehkà jakati kam me xa, me cahê na, ne cute me cumā harkwa to:

¹¹ — Hīpōjajo jō pjē catējē, ampo na mā ca me acuhhē necōjkwa wȳr ame rīt? Por Jeju ame acahê na mō ata, macōjkwa wȳr tē, ne quē ha ihytjy jū caxuw amji jaxà, nehàpir xà ita na, quē ha amji jaxà ne wrȳ — hajȳr.

*Cute me Matij capi xà
Ruc 24.52-53*

¹² Mā ma Jeju jarkwa na memprar catējē te Pīxō jō kēn pīn hacpȳa mā hū napire mā, Krīpinkrēn xa ata wȳr, me amji jaxàr. ¹³⁻¹⁹ Ne krī kam me cator, ne ma kȳj pē me hāhhuc xà ata wȳr memō, ne cute me cuprōn ne kam me hāhhuc. Curi Petrō me, Jowāw me, Tijac me, Antre me, Pirip me, Tome me, Partōmew me, Matew me, Tijac pē Arpew kra me, Ximāw mā hō pjē kīnti ita me, Juta pē Tijac kra me, Jeju menxi me, mehkjējē me, pyjē kwȳ me cuteme cuprōn. Ne curia mehkrī, ne hōtpē Pahpām māmehcakōc. Ne pē Juta Carijot xwȳ, Jeju pro jahpan xà na ihpore py ata to pjē japrō. Ne pjē ita kampē ihpȳm, ne apu amji kēhkē, ne ihcahti na hīn apu hapōj, ne ty. Pē Krīpinkrēn kam, mehkrī atajē cunea me ita pa, ne me hahkre pej. Cwȳrjapē pē me pjē itamā haprȳ to, Purcaprō jō pjē. Ne me ahna amcro jāhtō nare, mā Jeju na mehkwȳ jāhtō na cute me xēj ne ihkōt cute winti

ne me cuprōn. Mā Petrô xām ne cute me cumā harkwa to:

— Me ikjéjê, wa ha me amā Juta xwȳ atajarē. Juta ata pē amji kôt jūmjē to mō, cute meJeju pro, ne mehcuran prāmte. Ne pē cupê me pahkwýnō, ne ihtŷj ajco me pahcape na mepajapēn xà ita to apē.

[20](#) — Pê Tawi xwȳ rȳ pêa mā Pahpām Carō Pejti jarkwa kôt Juta na ihhōc, pê Pahpām ramāita to amji kampa. Ampo na? He ita na pê cumā to prām. Pê cute to prām xà ata na ihkēn mā axà, ne ty. Pê Tawi xwȳ Juta na ihhōc to hane he:

“Quê ha hūrkwa jicu, quê ha nee jūm kam ihkrī nare” hane.

Ne ihhō nō kam hanea ne ahna ihhōc tohane he: “Quê ha ihtŷj jūm haxà kam axà, nehàpēn xà ita to apê” hane.

[21-22](#) Cwȳrjapê cu ha me jūm xūmre capi, quê jūm axà, ne haxà kam hacpŷa mā Jeju tîr na harēn to ipa. Pê cu me pahnō cumā kaat kamJowāw te cô kam mehcumrār na hōmpu, mā ahnaa ihtyc, ne hacpŷa mā hâpir na me pahnō te hōmpun ata, cu ha me capi, quêJeju mā imprar catê na axà — hane.

[23](#) Mā cute me hūmre pijakrut mā me cator, itajaprȳ te Joje Parxap, ne haprȳ krut te Catytkam, ne hanea ne ihnō ita japrȳ te Matij. [24-25](#) Mā cute me ahna Pahpām mā mehcakōc, ne me cumā:

— Me ijō Inxū Cati, ca ha ca me imā me icaca xà cunea pupu. Ne me imā to hahkre,

me ipijakrut itajê nō ca ha amji mā capi, ne to me imā hahkre, quē jūm me ikôt apê, ne jūm akra jarkwa na imprar catêna ipa. Nāmri Juta te ampo kēanre ton, ne me gápén xà ita pê ihpym, ne ihtyc, ne ma ihkrī xà kēanre ata wyr tē — hajyr. ²⁶ Ita jirô pê mā ri, cute amji to me hýr, ne cute meipijakrut itajê nō capi. Ne hamre, mehkwý te me hūmre nō ita pyxit neme capi, ata japry te Matij, mā cute Juta xwý jaxà kam Jeju jarkwa na cumā memprar catêjê mā me haxàr.

2

*Pahpám Carō Pej cator xà
Me Hápén Xà 4.31; 8.15; 10.44; 19.6*

¹ Ramā me Hō Kēhkēn xà jō amji kīn jō amcroa kam hàhhuc, mā Jeju na mehkwý te me cuprōn xà atakam me cuprōn. ² Mā ihprōt pê côjkwa pīn, krā, ampo jàhkrihkrit pê kōcti jàhkrihkrit pyràacti ata cator. Ne hàhkrihkrit ata te ikre kam me jý atajê cunea mā amji jōr. ³ Mā cute me ihpôc pê cuhy pôc te cajohjôtre pyràacre atapupun. Mā apu ihcahkûm ne cute ahpýanre na mehtât par. ⁴ Mā Pahpám Carō Pejti carôt te mehcunea to hipu. Ne cute ahpýanre na me cumā mehcakôc xà jōr par. Na ricute mehcakôc xà cunea to mehcakôckam me to ihtêm.

⁵ Mā curi Krípinkrén kam Juta catêjê jàhtôa neme hàhhuc atajê, hōtpê Pahpám to me amji kampa. Ne pê pjê cunea rûm hûwry catiarûm ajco me hapôj, amji kīn ata wyr. ⁶ Ne cute me ampo jàhkrihkitti ata par, ne hýrmâ me cuprōn. Nemehcunea te amji mā me ipikrar.

Ampo na? He pê ihtŷjmehcunea me amji cakôac kampa, na pê me cupê hahkre kêatre. ⁷ Mâ me hàhtötì itajécunea te amji mā me ipikrar, ne mehkräpictor tu, ne ajpën mā me harën to:

— Pom me hūmreitajê pê Hîpôjajo jõ pjê catêjê na ri amehcakôc. ⁸ Jû mā mā cute me, ne me pahcakôac to amehcakôc? ⁹ Pom cu Partij jõ pjê catêjê me, Metij jõ pjêcatêjê pñ me pahcator, ne me pahkwŷ Erâw jõ pjê pñ me pahcator, ne pom cu Côpihpo jõpjê ata pñ me pahcator, ne Juta jõ pjê pñ me pahcator ita, ne Cawrôpejti jõ pjê pñ me pahcator, ne me pahkwŷ Axij jõ pjê pñ me pahcator ita? Pom cu ita pñ me pahcator ita, ne hanea ne Ponto jõ pjê pñ me pahcator. ¹⁰ Ne hanea ne Amcrâti jõ pjê pñ mepahcator, ne Panpir jõ pjê pñ mepahcator ita, ne hanea ne Ejit jõ pjê pñ me pahcator. Ne Pjêhpôc jõ pjê pê, por Xiren jõ krî cahi na xa ata pñ me pahcator, ne hanea ne me pahkwŷ pyxitre Roman jõ krî pñ ame pajapôj. ¹¹ Ne hanea ne K npojre jõ pjê pñ me cator, ne hanea ne P capr hti jõ pjê pñme cator. Ne me pahkwŷ p  Juta catêj  impeaj, m  hanea ne curm  me pahkwŷ itaj  te Juta cat j  na me amji ton. Ne me pahcunea, ahp yanrena me pajarkwa to me pahcak c cakr , m  ajte ihtŷj me pajarkwaa na cute me pam  Pahp m j p n x aitaj  jar n na mempar — hane.

¹² M  mehcunea te me ampo ita jahkre pej nare kam amji m  me ipikrar, nenee kam cute ampo to me amji kam hapac nare, ne tee ame ajp n cukij, ne me ajp n m :

— Ampo m  ajte? — haj r. ¹³ Jir  p  m  ri

mehkwȳ ame hūn ne me cumā:

— Mōrmō me hūmre itajē amehkōm ne ame ajpā, na ri amehcakōc pihhoti ita to hane — hane.

*Petrô jūjarēn xà
Me Hápén Xà 3.12-26*

¹⁴ Mā Petrô pê cute me tōxi atajē kwȳ nōa, ne me cape na xa, ne kȳj cati pēa mā, cute me hāhtōa mā hūjarēn kam ihtēm, ne me cumā:

— Me ikwȳ pê Juta catêjē me, pom ca me acunea ita riKrīpinkrēn kam me akrī itajē! Me ipar peaj ne! Wa ha me amā awjarē! ¹⁵ Ampo na? He ca atyj me hūmre itajē pipān na amehcāmjī. Hāpà, nee me ipipān nare. Me hōmpu he. Pom cormāpyt jàpir pejti ita? Quê ajte iràràtia na ame ajpā? ¹⁶ Pom ca me ipupu, ajteare mā me icakōc xà, ne cupē rȳ pēa mā Pahpām jarkwa na ihcakōc catê ita japrȳ te Jōwer ata pê ahna ihhōc to hane he:

¹⁷ “Ýhȳ, Pahpām te amji jarēn to hajȳr he:

‘Me hōmpu he, wa ha ihmat ri, hicu xàa kam, ramā ampo cunea jamrexàa kam wa ha hane he:

Wa ha ma me hȳrmā Icarō Pejti kujate, quê ha pjē cunea kam mehcunea mā amji gō, quê ha me cucwa.

Quê ha me akra xūmre me, me akra cahāj me, Icarō Pejti jarkwa kôt me ijarēn to me ipa. Ne wa hamentuwjē mā, me irīat kam, icaca xà to ajpē.

Ne mehwejte hajȳar, wa ha me ipimtir kam me cumā icaca xà tohahkre.

18 Ne wa ha imā me hàpēn catêjê atajêmā Icarō Pejti kujate.

Quê ha me hūmre me, pyjê atajê ijarkwaa kôt ijarkwa to amehcakôc.

19 Wa ha hanea ne kÿj rûm, côjkwa pîn, pjê kam, rÿ jû caxuw jûm te ampo pihhoti pupun nare ata toajpê, quê ha hane he:

Quê ha me caprô catia ne kam cuhy, ne kam ihkûm cati.

20 Ne quê ha pyt kam awcapàtkô, ne quê ha putwrÿintepti ne, ne cupê me caprô pyràac.

Hõ, ata quê hapjê wyr ipê me gõ Pahhití teamji jaxàr xà wyr ihkên to hane.

Ne amcro ata kam quê ha Pahhití carôt catia to ajpê, quê ha mehcunea me hõmpu ne me hahkre pej.

21 Ne quê ha cute me iwyr na, wa ha me kampa, ne mehkên pê mentête amtà, ne me to ikra' " hane.

Hõhõ, Pahpãm cakôc xà itajê na, pê Jôwer xwy ihhôc, hõ kàhhôc kam.

Pê Petrô me cumã Jeju jarë

22 — Na ca me ikampa, me ikwì pê Ixaher catêjê, pompê Jeju Naxare jõ krî kam ipa ata, wa ame amâharë. Pahpãm te me pamã Jeju kujahêc, mã Jeju te Hûm Cati carôt kôt ampo pej piho jáhtôa ne ton. Por rÿ jû caxuw jûm te ampo pupun nare atajê pê ajco to. Ne ampo na ri hân ne ampo itajê to? Nee mã ampona hân ne ampo itajê ton nare. He pahte me Pahpãm te ihkujahêc na me hahkre pej prämte, pê hân ne

ajcoampo itajê to. ²³ Ca ate ahnaa mehcuran. Pê Pahpäm rÿ pêa märamä ita to amji kampa, ne ahna amji ton. Ne ahnaacute me amä ihkra jör. Ca ate Roman catêjê mä meJeju jör, mä cute pĩ na menxôr, ne mehcuran.

²⁴ — Ne jü wyr quê ty ne ihtyc tu, cwyrjapê ri Pahpäm te hacpÿa mä to ihtîr. ²⁵ Ÿhÿ, pê rÿ pêa mä me panquêtti pê Tawihacpÿ mä Jeju tîr xà na hõ kâhhôc kam ahna ihhôc. Ne pê Jeju cakôc xà na ihhôc to hane he:

“Ÿhÿ Inxû, apê ijõ Pahhiti, na waijõtpê akôat ipa. Ne ca amcro cuneakam itehcajpa, na ri imä ampo cupa nare. ²⁶ Ne ampeaj kam ijakry, ne icakôc xà kam ijakry pit.

Na wa ha cormä amcro nõ na ty, ne itÿj gikaj.
Wa ijõtpê ato amji japackre.

Ne jü wyr ca ha ijarêt xà ata kam ijicu, ne imä hikra, cwyrjapê ri ijakry.

Ne jü wyr ca ha me carõ kwÿ jipôc ri icarõ to tojnõ, ne cumä hikra. ²⁷⁻²⁸ Ampo na?

Quê ha ramä ikà cacu xää kam, ca hahacpÿa mä ito itîr.

Ne atea ca, catyt kam ipa to imä hahkre.
Cwyrjapê wa itÿj ijakry, ne ipej pêa mä ipa.

Neijakryti to wa amä icakôc to ipa.

Na ca ha hacpÿa mä itoitîr.

Ne ma kâj mä, côjkwa wyr amji wyr ijaprô.

Wa ha cormä apupu, ne ampeaj kam apyrêñ ijakry” hane.

Hõ, pê pahhiti pêTawi xwÿ jõ kâhhôc kam Pahpäm kra to hûjarën to hane.

29 — Ÿhŷ, me ikgjêjê, wa me amã me panquêtti xwŷ kôt harën to impejti to prãm. Pê me pajõ pahhi pê Tawi xwŷ ty, pê me harêt, ne ihkre cormã me pahcote na ihkrí. **30** Ne pê cupê Pahpãm jarkwa to ihcakôc catê, cwÿrjapê pê cumã Pahpãm te jû caxuw mehkra tãmxwŷ tãmxwŷ nõ to pahhi na awjahkre ata na hahkre pej. Ne cupê mam Tawi pê pahhiata pyràac ne cupê pahhi. **31** Ne pê Tawi ramã Pahpãm te jû caxuwhacpÿa mã pahhi na to hûjahkre ata to ihtîr na hahkre pej. Ne nee pê Tawi taa amji to hûjarën to hajýr nare, ne quêt ihtàmxwŷ tãmxwŷ nõna pê Jeju to awjarë. Ne pê harën to hane he:

“Jû wyr ca ha mecarõ kwŷ jipôc ri icarõ to tojnõ.
Ampo na?

Quê ha ramã ikà cacu xâa kam ca ha hacpÿa mã
ito itîr” hane.

Pê Petrô me cumã Jeju hacpÿa mã ihtîr na harë

32 — Mér hõhõ, Pahpãm te hacpÿa mã Jeju taa to ihtîr, na ramã me icunea te me hõmpun. **33** Mã ma Pahpãm te côjkwa wyr to hâpir, mãPahpãm jïkjê rûm, awpôc rûm jý. Ne cute Hûm te Carõ Pejti to cumã hûjahkre ata pyr, neme imã ihkujahêc. Ne por ampo cunea pihho, ca me hõmpu, ne me kampa itajê pê Pahpãm Carõ Pejti jàpêñ xà. **34-35** Ne pê Tawi xwŷ nee côjkwa wyr hâpir nare, ne Jeju pê quêt api. Por pê ramã Tawi harën to:

“Pahpãm pê Pahhiti teijõ Pahhiti mã:

'Ca ha ijíkjê rûm, awpôc rûm jÿ, waha xa apar
krac ri acurê xwÿn catêjê jaxà, ca ha
cormã me hõ pahhi na jÿ" hane.

36 — Pom me apê Juta catêjê, itajê wa me amã
awjarê, ca ha me hahkre pejpeaj ne. Mâr pê ca pî
kam me Jeju curaata to ri Pahpâm te mehcunea
jõ pahhit. Ampo na? He toa pê ramã rÿ pêa
mã Pahpâm awjahkre — hane. Hõ, Petrô te me
hàhtôa mã harën to hajýr.

37 Mâ cute me ita par ne amehpec, ne me cumã
amjikñ nare, ne cute me Petrô me, Jeju jarkwa
na memprar catêjê kwÿ cukij, jû mã quê ha me,
ne mehkên pê me cato, ne me cumã:

— Me ikjêjê, jû mã wa ha ajte me, ne me ikêñ
ita pê me icato? — hane.

38 Mâ Petrô me cumã:

— Ýhÿ, ca ha me hane he. Ca ha me akênjicu,
wa ha Jeju jarkwa kôt cô kam me acumrã, quê ha
mehcunea Pahpâm te, ate ame Jeju to kên atajê
to tojnõ ne hicu tu na me gahkre pej. Hõhõ, ca ha
me hane, ne me Pahpâm Carõ Pejti incwa, nepê
ramã Pahpâm to awjahkre. **39** Ne me ca me, me
akrame, por cormã mehcunea ampÿa mã ame
ipa atajê mã, pêPahpâm to awjahkre. Pê hanea
ne cute cormã mehator atajê mã Carõ Pejti ita to
awjahkre — hane.

40 Mâ hipêr Petrô me hapackre, ne me cumã
ahcawpa ne me cumã:

— Cute me hapackre xà kên kam me ipictor
itajê pê me gapôj, ne me amji pytâ — hane.
Hõ, me hapackre xà ita to ri cute me hapackre,

necormā me hapackre xà kwȳ jàhtôa to cute me hapackre.

⁴¹ Mā me hàhtôa ne cute me Petrô jarkwa par, ne cute mehkên ton jicu, mā cute côkam mehcumrâr. Mā amcro ata na, me hàhtôa ne Jeju na mehkwȳ māme hâr. Ne atajê pê me hàhtô na me mir crê ne me axâ. ⁴² Na pê Jeju jarkwa na cumâ memprar catêjê te tôxi atajê cunea mā Pahpâm te amji kam hapac xà to hahkre to meipa. Ne pê ajco mehcunea ajpën na mehhônco tu, ne ajpën kam me apâ, ne ihytajco Pahpâm mā mehcakôc.

*Mam Jeju na mehkwȳ te amji kam hapac xà
Me Hapen Xà 4.32-35*

⁴³ Ne pê Jeju jarkwa na cumâ memprar catêjê ajco Pahpâm carôat kôt me hâpên xà catia pihhoti impejti ton to me ipa. Ita cwyrjapê pê mehcunea mā me hûpa, nemehcunea mā mempej pit. ⁴⁴ Na pê mehkwȳ cunea mehkôat me ajrô, ne me cumâajpën kîn. Cwyrjapê pê me cumâ ampo atajê, ihytij me cupê hamreare atajê me ajco me ajpën mā me hâhcukrêj to me ajcokjê. ⁴⁵ Ne pê ajco me cumâ ampo atajê to ihpore na ahpa, ne me cupêampo jamreare atajê caxuw amji mā mehpore to ajcrâ. ⁴⁶ Ne mehcunea, amcro cunea kam ajco Pahpâm to meamji kam hapac xà jûrkwa kam me cuprô. Jirô pê mā pê ihytij ajco ajpën jûrkwa kôt ame apâ, ne ihytij ajpën pyrén me hakry, ne nee jûm amji to cati prâm nare. ⁴⁷ Na pê Pahpâm to me hâmnân ne cumâ impejti na me harë. Ne pê mehcunea Jeju na mehkwȳ impejti na me to amji

kampa. Pê amcro cunea kam Pahpäm me capi, ne me to cuprō, ne ma Jeju na mehkwy mā me hacjē, na pê ma me to ipicamēn to mō.

3

*Hūmre te xwȳ ita caprār xà
Jowāw 14.12-14; Me Hápén Xà 14.8-10*

¹ Ÿhŷ, pê amcro ata na, pyt pejti kam, Petrô me Jowāw ma Pahpäm to me amji kam hapac xà jūrkwa wŷr memō. Ne amcro ata na, pê pyt pejti kam Pahpäm mā mehcakōc prämte, ajco me curi cuprōn to me ipa. ² Pê amcro cunea kam hūmre nō ihkjē te xwȳana ihpŷm ata, harkwa japry te Impejti ata jarkwa mā ajcoihkrī, cute mencjēj mā cute me ahna hâhwŷr prämte. ³ Ne cute Petrô me Jowāw xàr na me hōmpun, ne me ahna hâhwŷr. ⁴ Mā cute me hōmpun, mā Petrô cumā:
— Me ipupu — hane.

⁵ Mā hūmre ata te me hōmpun, ne cute me cumā ampo jōr, mā cute ipyr prämte, ahna me hikaj.

⁶ Mā Petrô cumā:
— Ipê ihpore hamreare, ne wa ha itŷj amā ampo gō. Ne ite amā ampo jōr xà ita pê Jeju mā ri quêt carôt cati, incwŷrjapê quê ha ihtŷj ato impej. Pê Pahpäm Jeju to awjahkre, pê Naxare jō krī pīn cato ata jarkwa na wa ha amā: “To xa ne mō” — hane.

⁷ Ne Petrô te awpōc rūm hū na ipyr, ne ihtehcajpar. Mā hamre, ihpar kōn pej pyrentu, mā ihtŷjintoj ne hām, ne apu mōr pyrentu. ⁸ Jirō pê mā ri ma mehköt Pahpäm to me amji kam

mehapac xà jürkwa mā här, ne apu intoj to mō, ne apu Pahpām to hàmnān to mō. ⁹ Mā me hàhtôa ne cute me harkwa mā hūmre te ihkrīne hàhwyr catê ata pupun, mā ikre kam apuintoj to mō, ne apu Pahpām pej na harēn to mō. ¹⁰ Me kam mare mā impej, cwyrjapê ri cute me hōmpun xà ata te ame to hapse, neamji mā me to ipikrar. Ne me amji mā:

— Rŷ jū caxuw me pahnō te ampo te hajyr nō pupun nare — hane.

*Ikre kam Petrô jūjarēn xà
Me Hàpén Xà 2.14-36; Ruc 24.46-47*

¹¹ Mā hūmre te xwyre ita ramā caprār ne impej, ne ma cute Petrô me Jowāw pynār, mā hamre, mehcunea te ita to amji mā me ipikrar neamehprōt. Ne ma Pahpām to amji kam me hapac xà jürkwa jarkwa mā, Xarômāw jō amkrā ata wyr mehprōt. ¹² Mā Petrô te amji wyr mehprōt na me hōmpun, ne mecumā:

— Pŷhápà, me ikwŷ pê Ixaher catêjê, ampo na mā came iwyr ame aprōt to hane? Ne ampo na mā ca amji mā ameapikrar to ame hane, ne kypê me ipupun nare? Côt ca atŷj meitea, me icarôat kôt me hūmre ita caprār na ame icāmjî? Xà mōrmō me ipej cwyrjapê wa ite me hūmre ita caprār? Hâpà, nee mā me icarôt to ite me hūmre ita caprār nare. ¹³ Jeju pê Pahpām kra impeaj ata te ri caprār. Ne cupê me panquêtjê Aprāw xwŷ me, Ixac xwŷ me, Jaco xwŷ Pām Cati, ne cutea ri ihmra Jeju to cati, na riimpeaj to impej. Ne ca ate ahnaa amji pê mehcaca, ne megō pahhi pê Pirat mā me hōr, cute ihmcuran

xà caxuw. Mătee apu cumă hikranpräm. Ca ma ihkînte ame cumă hikran caca. ¹⁴ Ne ate me jûm kêanre pê mehcuran catê ata me Jeju pejti ata to megâhpan, ne ate mehcuran catê ata mă hikran na Pirat name gâhwyr. Mă cute me amă cumă hikran. ¹⁵ Ca ate me Jeju pê me pamă pahteamji kam me pajapac xà jôr catê ata curan. Mă Pahpäm te hacpÿa mă to ihtîr, wa ite ihtîar na me hõmpun. ¹⁶ Jeju te ri hûmre ita caprär. Wa me ajwar ite, cute caprär na me hahkre pej. Na ri ita caxuw me akammare mă, me acunaa mă hûmre ita pej.

¹⁷ — Me ikjêjê, he imă, ate me gõ pahhi meJeju curan na, me gahkre pej. Ne me apêcupê Pahpäm kra na hahkre kêtatre, na ca ate me to hajýr. ¹⁸ Pê rŷ pêa mă ramă Pahpäm jarkwa na ihhôccatêjê Jeju tyc xà na mehhôc. Ne cute me ahna ihhôc xà ata kôt ri ihkên mă har. Ne pê ihkâj xà incrire nare ata na, pê rÿpêa mă ahna mehhôc, na ca ate ahnaa me to hajýr. ¹⁹ Na ca ha me akên itajê mă me hikra, ne ate amji kam me gapac xà to me antuw, ne Pahpäm wyr me apkjê, ne Pahpäm jïkjê rûm meahtwÿ, quê ha ate me to kên atajê to tojnô ne hicu, ne me ana amji capa. ²⁰ Ca ha ame gakry, ne atyj meapej pêa mă me amji to me ajpa. Ne quê ha Pahpäm amcro nô na hipêr me pahwyr Jeju kujate. ²¹ Quê ha nee cormă ne amji jaxàr pyrentu nare, ne quêt côjkwa kam ahtwÿ. Quê ha jû caxuw Pahpäm ampo cunea to impej, ne to ipintuw jô amcro kam ahtwÿ, quê ha cormă amji jaxà. Ne rŷ pêa mă pê Pahpäm jarkwa na mehhôc catêjê impejti atajê, ramă ita to mehcakôc, ne ahna mehhôc.

22 Pê ramā me panquêtti pê Mojxe xwȳ ita to ihcakôc, ne me cumã:

“Ŷhȳ, quê ha amcro nō na me pajō Pahhití pê Pahpām me pamā me pahnōa kujate to hanea, pom pê mam ikujate he.

Quê ha pahnō pyxit ata me pamā Pahpām jarkwa toihcakôc, ne harēn to apu mō, caha mempar to impeaj ne.

23 Nāmri ca ha ate nee me jūm ata par, ne harkwa kôt me apa nare na, quê ha Pahpām ihytj ahna me apupu, ne mehkwy intête me anđjūpar nare ata cator pyrentu, quê ha acto” hane.

24 Ita to pê Mojxe me panquêtjê mā ihcakôc.

— Ŷhȳ, he nee pê Mojxe pyxit peaj ne ihcakôc to hajyr nare. Pê Pahpām jarkwa na mehhôc catêjê cunea mehcakôc to hajyr pit. Ne mam hapry to Xamer xwȳ kôt mehapôj itajê, pê hanea ne ajco mehcakôc xà ita to mehcakôc to meipa. Pom cu amcro ita kam me harkwa to hâpêñ xà pupu, itajêa to pê mehcakôc, ne ahna mehhôc. **25** Pê Pahpām ramā Jeju to awjahkre na pêharkwa na mehhôc catêjê, harkwa kôt me pamā Jeju toawjahkre. Ŷhȳ, pê rÿpêa mā Pahpām me panquêtti Aprâw xwȳ mā ihcakôc ne cumã:

“Ŷhȳ, quê ha amcro nō na me atàmxwȳ tàmxwȳ meikampa, wa ha mehkôt pjê cunea kam me to impejti ne” hane.

26 Ne pê Jeju hõtpêPahpäm kampa, pê cute to hũjahkre xà ata na capi, ne ma me amã ihkujate, cute me ato impej, ca me acunea te me akên mä hikran, nePahpäm wyr ate me amji xär prämte — hane. Ata to riPetrô te mehkwÿ mä hújarën.

4

*Pê Petrô me Jowâw prohti cuna mä xa
Ruc 21.12-13*

1-4 Ÿhÿ, Petrô me Jowâw cormä Jeju to me cumä ihcakôc, ne me cumä:

— Ÿhÿ, Jeju tyc mä Pahpäm te hacpÿa mä toihþr — hane. Mä me hàhtôa ne amehcuuhhê ne me kampa atajê te amji mäme to hajýr pyrentu, ne ihtýj me Petrô jújarënxà atajê kampa. Na ri me hàhtôa ne Jeju to amji mä mehhimpej, ne ramä mehümre te mir te xîc ne mehkwÿ mä me här. Mä me hõ pahhi catêjê kwÿ japôj, necute me Petrô me Jowâw cakôc xà na mempar. Ne cute mempar catêjê itajê pê Xato xwÿ kôt me ipa catêjê kwÿ me, cute Pahpäm mä mehcajrén catêjê kwÿ me, me Pahpäm jûrkwa jamär catêjê jõ pahhi. Ne ame Petrô me Jowâw kam mencyac to mencyc. Na ri cute mehpro, ne me haxàr. Mä ramä me ahna pytre, mä ri curia cute me hacjênxà kam me ahna apë. Ampo na? Pahhi catêjê cunea te iràrà na me hacjênatajê cakôc xà kam me hapac prämte. Ne pê cute amji mä me Jeju to mehhimpej, ne memparatajê pê me hàhtô na me xîc mir.

5 Mä apë na iràrà na, prohti kam mehkwÿ jakrã jõ pahhi catêjê me, Mojxe xwÿ te me hapackre xà

to me cumā hahkre catējē cunea te Kr̄ipinkrēn kam amji to me cuprōn, cute me Petrō me Jowāw cakōc xà na mempar prāmte. Mā Juta catējē jō pahhi me, cute me cumā Mojxe xwȳ jō kāhhōc to hahkre catējē me, ⁶ me Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi japrȳ te Anati ata me, mehkjējē me, Cajpa me, Jowāw me, Arexānre me, prohti kam mehcunea te me cuprōn, cute me Petrō me Jowāw cakōc xà na impar prāmte. ⁷ Mā pahhi te me ahna harkwa hyr. Mā cute me haprōr neme cuna mā me hām. Mā pahhi te mehcukij kam ihtēm, ne mecumā:

— Ÿhȳ, ita caxuw ca ha me imā me amji jarē. Jūm jarkwakōt mā ate me hūmre te xwȳ ita caprār? Jūm te mā meamā me acarōt jōr ne ahna me amēn, ca ate mecaprār? — hane.

⁸ Mā Pahpām Carō Pejti te Petrō mā amji jōr, ne incaca xà mā hār, ne cute to ihyt̄y, cute me cumā ihcakōc xà caxuw. Na ri Petrō te prohti kam me cupē pahhi catējē mā ihcakōc to hajȳr he, ne me cumā:

Pê Petrō me cupē pahhi catējē mā Jeju jarē

⁹ — Ÿhȳ, menxūjē me, me to ahimpej catējē, mōrmō ca amji mā me ito: “Cutea ri mehūmre ita to impej ne caprār” hane, incwȳrjapē mā ca ame icukij xà ita to me icukij? Ne ajte me imā: “Jūm carōt to mā ate me cute xwȳ ita caprār?” hane. ¹⁰ Mēr hōhō, me ikam gapac to mempeaj ne. Ne wa ite, me cupē Juta catējē mea mā, ate me hūmre ita jahkre pej prāmte, wa meamā harēn to, Jejua te ri caprār. Por pê Pahpām Jeju toawjahkre, pê cato ne Naxare jō krī kam apu

ipa ata te ri caprār. Ne taa mā ca atepī kam mehcuran. Ne taa mā ri Pahpām te hacpÿa mā to ihtīr, ne cutea ri hūmre te xwÿy ata caprār. Ne harkwa kōt wa icakôc, cwÿrjapê ri cute caprār.

¹¹ — Pê Pahpām jō kàhhôc ramā harēn to hane he:

“Ihhéj rūm me apê, por ikre pyxwÿr catêjê
kéanreatajê pyràac.

Ne me apê hahkre kéatre.

Na ca ame ikre mā hām xà impejti ata caca, ne
ate me mēn.

Mā me akwÿy pê jūmjê itajê te me ikre mā hām
xà impejti ita pÿn,

ne me cumā hām, mā impeaj to impej, ne ihkwÿy
jirôa pê impej ne ihytÿj” hane.

— Ne Jeju pê ikre mā hām xà impejti ata
pyràac. Ca ma ame curê ne ate me mēn. ¹² Ne
Jeju ita ri pyxit peaj, ne me pahkên pê me
pahpytâ. Ne jûm mā ri pjê ita kam me pahkên
pê me pahpytarjahkre pej? Hamreare, jûm mā
hahkre pej nare. Na ri Pahpām te caxuw Jeju
pyxitpeaj ne hām. Na ri pyxit peaj ne cumā
mepahkên pê me pahpytarjahkre pej — hane.
Ita to ri Petrô te ihcakôc, ne me cumā harēn.

*Pê me cupê pahhi catêjê Petrô me Jowâw mā
me amji cawpa*

¹³ Mā cute me Petrô par, ne me hõmpun, mā
me ipijakrut ne me xa, mā me ajpēn mā:

— Pÿhàpà, xà ajte nee me cumā me pahcupa
nare, na määame pamā mehcakôc xà ita to hajÿr
to ajwar ame mō? Pom me pahcati pit ita!

Ne me pamā hahkre pej pit ita! Ne cormā me pahkintē mencrire ita cakrō, mā ajte nee amji mā me pahcupa nare. Ampo na? HōtpēJeju me ajwar amcro atajē nō na apu ipa na ri, nee cumā mepahcupa nare — hane. ¹⁴ Ne hanea ne hūmre te xwȳ caprār ata, hanea ne mehcunea cunamā Petrō me Jowāw cahē na impeaj xa. Na pē me cupē pahhi catējē neePetrō me Jowāw na mehcakōc kēn nare. ¹⁵ Ne ma cama cute me Petrō me Jowāw cator, pō mā, cute me cuprōn xà pē. Ne me ajpēn mā:

¹⁶ — Pȳhāpà, jū mā cu ha me ipijakrut itajē to me? Nāmri ramā mehcunea te Kr̄ipinkrēn kam harkwa to cute me hūmre te xwȳ caprār name hahkre pejtu ita kam. Jū wȳr cu ita to me amxu, ne jū wȳr cu mentête mehcakōc xà ita capa. ¹⁷ Hamre, cu ha cama me cumā amji cawpa, quē nee hipēr amji mā me Jeju jarēn nare. Mār quē nee kr̄i kōt harēn ipicrān nare — hane.

¹⁸ Ne ma cute me Petrō me Jowāw to me hār, ne amji jipōc ri, amji kuc ri me hām. Ne me cumā:

— Hā, ca ha nee hipēr me cumāJeju jarēn nare, ne ca ha ma me tē — hane. ¹⁹ Mā Petrō me Jowāw, me hō pahhi catējē mā:

— Pȳhāpà, xà ajkī me acakōc xà ita pej? Wa hapijamā me garkwa kōt amji to, ne nee Pahpām jarkwakōt amji ton ne ihkōt me ipa nare? Quē ha pijamā Pahpām mā ita na impej? Hāpà, quē ha cupē ita na ihkaj na. ²⁰ Pē wa Jeju me ajco ame ipa, ne ihkōt me ampo jāhtōa kampa, ne ito jīa to me ampo jāhtōa ne me hōmpu. Ita kam jū wȳrwa me ita jicu, ne me to tojnō, ne me to icakōcjicu nare — hane.

²¹ Mā me hàhtôa atajê ame Pahpām to ajpēn mā me amnā, ne ajpēn mā:

— Ampeaj kam Pahpām cati ne carôt tÿj, cute ihytÿj hūmre te xwÿ ita caprār — hane. Cwÿrjacê ri me cupê pahhi catêjê, me hèhtôti atajê cupate, cute me Petrô me Jowāw mā me amji cawpa, ne ihytÿj jū na me ton to prām, ne ma cute mehkujahêc. ²² Ÿhÿ, pê me hūmre te xwÿ caprā ata pê ramā ahnacaku cwarënta. Pê mehcunea Petrô me Jowāw tePahpām carôt kôt, cute me hūmre te xwÿ ata caprār na me hahkre pej.

Pê Jeju kôt me ipa catêjê Jeju mā mehcakôc

²³ Ne cute me Petrô me Jowāw mā hikran, mā ma me tē, hacpÿ mā mehkwÿ wÿr. Ne cute mehkwÿ cuneamā, pahhi me prohti kam, cute me ahnaihcakôc xà kên to, cute me ahna mehcakôc xà atajê cunea na, me amji jarën.

²⁴ Mā cute me Petrô me Jowāw par. Ne mehcunea te mecuprōn, ne Pahpām mā amehcakôc ne me cumā:

— Hápà, me ijō Pahhiti. Ÿhÿ, apê me icunea ton catê. Pê ca côjkwa to, ne pjê to, ne cô to, ne kam ampo tîar na amji to ajpa atajê cunea to. ²⁵ Ÿhÿ, pê rÿ pêa mā me iquêtti pêamā hâpên catê pê Tawi xwÿ ihhôc, ne Acarõ Pejtijarkwa kôt ihhôc to hane he:

“Ampo na mā amji capry to krîxâre kôt ame côjkwa kam Pahhiti pê Pahpām kam men-cryc ne ame hapu prâmte ame cuprō?

Ne jū wÿr quê ame amji mā hamā. ²⁶ Ne ampo na mā me cupê Ixaher catêjê nare atajê jō

pahhi kwì, hān ne Pahhiti te me cumā hō pahhi pyxwyr ata me cuna mā me cuprō, ne ahna ame ajpēn pa?” hane.

— Ita na pê Tawi xwì, Acarō Pejti jarkwa kôt ihhôc.

²⁷ — Ne cute ame Jeju na me ajpēn par ne kam amencryc prämte ri, krī ita kam me cuprō. Ne ita na ri pahhi Heroti me, pahhi Ponti Pirat me, mehcakkrit pê Juta catêjê nare atajê me, me cupê Juta catêjê me, mehcunea te me cuprōn, krī ita kam. Ne mār pê ca me imāAcämter pejti capi ne to awjahkre, ne hām ata kam hanea ne apu mencyrc. ²⁸ Pom pê ca ramā rȳ pêa mā to amji kampa ata na ri mehkéan kam, cute me cuprōn. ²⁹ Mēr he, me hōmpu he! Cormā me pahkam mencyrc. Ne cormā imā me amji cawpa. Ne ita caxuw, ca ha hipér me ipê me amā me ijàpēn catêjê māacarôt gō, wa me cumā garkwa to icakôc, ne me icakôc kam pra, ne kypê me cumā me icakôc nare. ³⁰ Ne ca ha me cumā acarôt pē, wa akra Jeju jarkwa kôt me hè catêjê caprā. Ne akra jarkwa kôt me icakôcto me ipa, ne ampo to mempej, ne me to ijàpēn xà impejtiton to me ipa, quē me hōmpu, ne me acarôt jahkre pej — hane.

³¹ Ita na ri Jeju na mehkwy Pahpām mā me amjicajrēn. Ne cute Pahpām mā mehcakôc jicu, meajkaam cute me cuprōn xà jàpêt. Mā Pahpām CarōPejti te mehcunea mā amji jōr ne me to hipu tu. Na pê nee me cumā me hūpa nare, ne mehtyj pit. Mā nee mehcakôc xà na me hàhtât nare.

*Pê ampo cunea to ame amji tekjê pit
Me Hàpên Xà 2.42-47*

³²⁻³³ Ne Jeju jarkwa na memprar catêjê hōtpê mehcunea māPahpām Carō Pejti carôt tyjti jarkwa kôt hacpŷamā Jeju tîr na me harē. Mā Pahpāmhōtpê me to kénre nare. Ne me hâhtôa cakrô, cute amji kam me hapac xà itajê pit, ne pyxit peaj, ne cute me amji kam hapac xà pipēn pit. Mā nee ame amji pê hōxŷnare. ³⁴⁻³⁵ Ne pê hōtpê me cumā ampo to ajcrà. Ne pê ajco me cupê ihporehamre, pê ajco mehkwy mā, ikre me purme ampo atajê to ajco ihpore na me ahpa, ne mehpore incwa, ne Jeju jarkwa na memprar catêjê mā me cugō. Pê me cupê hamreare atajê mā me to ajcrà. Na pê Jeju na mehkwy kam jūm pê ampo hamreare nare.

³⁶⁻³⁷ Ÿhŷ, mehcote na hūmre apu mō ata japry teJoje. Ne cupê Rewi xwŷ tàmxwŷ tàmxwŷ nō. Ne cupêXipre jō pjê catêjê nō, ne kaam ihpym. Mā cute me cumā hapry krut jōr, ne me cumā "Parnap Jūcanār". Ampo na? Hōtpê apu mehkôt ipa ne apu mehkwy mā hūcanār ton to ipa, na pê hapryhane. Mā cute hanea ne pur to ihpore nahâhpan, ne ma Jeju jarkwa na memprar catêjê mā hōr, cute mecupê hamreare atajê mā apu to ipicràn xà caxuw.

5

*Anana me Xapirkwyj
Carati 6.7*

¹ Mā hūmre nō ita japry te Anana, ne hixi japryte Xapirkwyj, te hanea ne pur to ihpore

na me hâhpan. ² Ne aracri cute me ihpore jîkjê juwahi, ne Jeju mämempdar catêjê mä me hîkjê pitjôr. Ne cute mehcunea jôr na me amji jarêñ. Pê ihtyj Xapirkwyj mäimpjêñ te me cumä ihpore jîkjê pit jôr na hahkre pej.

³ Mä Petrô te Anana cukij to:

— Pyhàpà, ampo na mä ate cama me pahcurê xwÿn jamär, mäcute amä amji kam hapac xà ita to hahkre? Ne ampo na mä ate Pahpäm Carô Pejti mä ahêj? Ampo na mä aracri atepur jô pore jîkjê juwahi? ⁴ He ate pur to ihpore na gähpan xwÿjrea na, pur atekjêa ri, ne hanea ne, pom ate ihpore me pur to gähpan ita atekjêa ri. Ca rÿ mä hîkjê pit jarê, quê ha ahna amä ihkênre nare. Ne ampo na mä ate ita to hajÿr? He nee ate jûm mä ahêj nare, Pahpäm mä ca ate ahêj — hajÿr.

⁵ Mä Anana te ita par pê ihpym ne ihtyc pyrentu. Mäcute me ita jahkre pej catêjê atajê cunea mä ampeaj kam ita cupa. ⁶ Mä mentuwjê kwÿ te mehtyc cupu, ne ma põmä me to kwÿ, ne cute me harêt.

⁷ Mä ahna ahtümryre mä curi ihkôt hîxi cator, ne nee cormä cuteampo te impjêñ to jû män xà ata na hahkre pej nare. ⁸ Mä Petrô te ihcukij ne cumä:

— Hâ, imä awjarê, xà ampeaj kam mä ihpore ita na pitmä ate apjêñ me pur to gähpan? — hajÿr. Mä cumä:

— Ÿhÿ — hane.

⁹ Mä Petrô cumä:

— Ampo na mä ate apjêñ me amji caxuw Pahpäm CarôPejti inxÿj? Xà ate mehcajpêr prâmte mä ca ate me to hajÿr? Pom mentuwjê

te me apjēn jarêt ne ramāhacpŷ ne ame ipa ita,
quê ha hanea ne ihkôt me ato kwŷ ne me garêt —
hane.

¹⁰ Me ajkaam mā Petrô cuna māihpŷm ne
ihtyc. Mā mentuwjê cator, ne cute me hōmpun,
nema me to kwŷ ne cute impjēn cahêa na me
harêt. ¹¹ Mā Jeju na mehkwŷ cunea te me ita
par, ne me cumâhūpaa to hūpa.

*Pê me hâpêñ xà pihho catia to
Me Hâpêñ Xà 19.11-12*

¹² Ÿhŷ, Jeju jarkwa to memprar catêjê te
Pahpâm carôt kôt me hâpêñ xà pihho catia
ton. Ne cute me hâhtôa jipôc ri me hâpêñ xà
impejjâhtôa ne me ton. Mā mehkwŷ cuneate
me cuprôn, Xarômâw jõ amkrâ kam. ¹³ Mā
me hâhtôa ne me cupé Jeju na mehkwŷ nare
atajê mā ampeaj kam mehûpa, na ri nee Jeju na
mehkwŷ mā jûm xâr nare. Ne mehcunea amji
mā me Jeju na mehkwŷ cupa to hûpa to me ipa.

¹⁴ Quê ha jûm te amji kam hapac xà to ipintuw
prâmna, quê ha ihyj jûm me hýrmâ axâ. Ne por
me hûmre me, pyjê jâhtôa ne ampeaj kam me
Pahpâm kampa atajê ri, Pahpâm wyr me ipipkjêr
xà, na ri ma Jeju na mehkwŷ me ipicamën to me
mõ. ¹⁵ Ne por Jeju jarkwa na memprar catêjê
atajê, Pahpâm carôat kôt me hâpêñ xâpihho
catia ton to me ipa. Cwýrjapê quê ha me hâ japy,
ne krî cape na me cunô, quême hikwa, quê Petrô
apu mõ ne mencwýrpê mõ, quê hacarõ pykrâ
me hâ atajê pro, quê ha mempejpyrentu, ne
amehcuhhê. ¹⁶ Mâ me hâhtôa ne Krípinkrên wyr
me hâcatêjê me, me kam me pahturê xwÿn carõ

kēn catējē atajē to me mō, mā cute mehcunea caprār.

*Pê ame Jeju na mehkwy curê
Ruc 21.12-15; Jowāw 15.26-27; Me Hapén Xà 4.1-22*

¹⁷ Mā cute Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi me, Xato xwȳ kōt me ipa catējē kwȳ me, ma ame Jeju jarkwa na memprar catējē jū na me amji to prām ne ma ame curē. Ne mehkwyā kwȳ cunea mā Jeju jarkwa na memprar catējē kīn, cwȳrjapē ri me curē xwȳn itajē kwȳ ame hū na mehkīn ne ame curē. Na ri cute ame to kēanrexà na me ajpēn par. ¹⁸ Ne cute mehkujahēc, mā mehwȳr me pra, ne cute me Jeju jarkwa na memprar catējē pijakrut pē Petrō me Jowāw atajē pro, ne me haxàr. ¹⁹ Mā caxwa ata kam, côjkwa pīn, Pahpām mā memprar catējē nō cator, me hacjēn xà kam, ne cuteme cumā harkwa jihē mēn, ne pō mā ajwar mecator, ne me cumā:

²⁰ — Hā, cute Pahpām to me amji kam hapac xàjūrkwa wȳr me tē, ne me cumā Jeju te amji kam hapac xà intuw pejti ita na harēn pa — hane.

²¹ Mā me hūpar pyrentu, ne apēmā, iràràtia na, ma Pahpām to me amji kam hapac xàjūrkwa mā me hār, ne cute me cumā hūjarēn kam mehtēm. Mā Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi te me ajpēn par prāmte me cuprōn, ne prohti kam mehō pahhi kwȳ na me hāhwȳr, cute me cuprōn xà ri. Necute me cuprōn jirō pē mā mame hacjēn xà wȳr, cute me Petrōme Jowāw japrōr na me harkwa kujahēc. ²² Mā me hacjēn

xà jamār catêjê curi me cator, ne neecute me hōmpun nare. Ne ma cuteme amji jaxàr, cute me cuprōn xà wŷr, ne me cator ne cute me cumā meharēn to:

²³ — Ÿhŷ, wa ma me hacjēn xà ri me mō, mā me hacjēn xājihē pejti xa, wa ite me hōmpun, mā me hūjamār catêjê harkwa māamehcuhhē, ne me awjamā. Wa ite me hihē mēn, ne nee ite caxwām pê, kam me jūm pupun nare — hajŷr.

²⁴ Mā Pahpām mā mehcajrēn catêjē jō pahhi kwŷ me, me hō pahhi me, me hūjamār catêjējō pahhi atajē me, me hūpar, ne mehkraā pictor tu, ne mecupê me hahkre kēatre. ²⁵ Me ajkaam mā jūm ata cator ne me cumā:

— Me ikampa, por ca ate me hūmre jacjēn atajēa rima ramā me hàhtōa mā Pahpām jarē, Pahpām to meamji kam hapac xà jūrkwa kam — hane.

²⁶ Mā me hamār catêjē jō pahhi me, mehkwŷ ma mepra ne hŷrmā me cator, ne cute mehaprōr. Ne me cumā ampeaj ne me to mō. Ne nee ame to kēnnare, me hàhtōti te kēn to me hamār catêjē kwŷ jipej cupate. ²⁷ Ne cuprōn xà wŷr me to cator, ne cute me hām, cuteme ajpēn par catêjē cuna mā. Mā me hō pahhi mecumā:

²⁸ — Pŷhàpà, wa ite Jeju japrŷ jarēn tête meamān, nō na mā ca ramā ame harēn to me apa! He ramāKrîpinkrên cuneakôt ate me harēn cràn! Ne cormā hipy ate Jeju curan na, amji mā me icuhtom tu — hane.

²⁹ Mā Petrô me, Jeju jarkwa na cumā memprar catêjē atajē kwŷ me, me hō pahhi catêjê kwŷ mā:

— Cu pahtyj me Pahpām kampa, ne me hūmre cu nee memparnare. ³⁰ Ne Pahpām pē me panquêtjē Pām Catí, ne cutea ri hacpÿa māJeju to ihtīr, na wa ame amā harē. Ca me ate pī na me Jeju xôr, ne mehcuran, mā Pahpām te hacpÿa mā to ihtīr. ³¹ Ne cute me pajō Pahhiti catia na hām, mā cupê me pahkēn to pōj catê. Ne cute amji jīkjē rūm Jeju jÿr, awpōc rūm. Ampo na ri Pahpām te to hajjyr? Ma ame pahkēn na ihcaca na ri pahte mepahkēn mā hikran, mā cute me pahkēn to tojnō to prām to ri cute tohajjyr. ³² Ne wa ite me hacpÿa mā me Jeju tīr na me hōmpun. Ne ite Jeju tīr na me hahkre peaj na wa mehcunea mā ame harēn to me ipa. Mā hanea ne Pahpām Carō Pejti ame cumāharē. Mā hōtpē Pahpām, cute memparcatêjē mā Carō Pejti gō — hajjyr. Hō, itana ri Petrō te me cumā harēn.

Me hō pahhi catêjē ame kam mencyc

³³ Mā Juta catêjē jō pahhi catêjē te me ita par, ne ame kam mencyrac to amencryc. Ne me cumā Jeju jarkwa na memprar catêjē ihcuran prām pit. ³⁴ Mā hūmre nō japry te Camar ita me cumāihcakōc prāmte hām ne xa. Ne cupêParixêw catêjē nōa, ne cupê Mojxe xwȳ jō kàhhōc to me cumā hahkrecatê. Ne mehcunea mā ihkīn, ne me cumā hūpa. Mā macute Jeju jarkwa na memprar catêjē tome hamār catêjē kujahēc, quêpō mā me to cato, ne pō pē me to hikaj. Mā ma pō mā me to cator. MāCamar te pahhi catêjē mā ihcakōc kam ihtēm, ne me cumā:

³⁵ — Me ikwÿ pê Ixaher catêjê, me hûmre itajê to impeajne, nee ca ame to kên nare. ³⁶ Xà ca nee me Tewta xwÿ ata to amji japackre nare? Pê teeapu amji to cati prâm to mõ. Ne ihkôt me ipa catêjê to cwatxënta ne amjimã me to cuprõ, ne ame to ipa. Pê jûm Tewta ata cura, pê peaihkôt me ipa catêjê cunea ame ajcrà. Pê meipijapu xà hamre. ³⁷ Jirô pê mä pê Hîpôjajo jõpjê pîn Juta ata cato, pahhi mä me hakrâ cahyt xà jõputwryà kam. Ne hanea ne cute pahhi jûhhyr prâmte amji mä me hàhtôa ne me tocuprõ. Pê hanea ne me Juta ata cura, pê ihkôt me ipacatêjê ma ame ajcrà. ³⁸ Na cu Jeju kôt me ipa catêjê to ame tojnõ, ne nee jû mä ame hûmre itajê ton nare, ne me cumã hikra, quê ha me pra. Quê ha me hâpêñ xà ita pê me hûmre itajêa jàpêñ xà na, ca ha me totojnõ quê ha taa me ipictor to me hanea, pom pê mehkwÿ he. ³⁹ Nämri quê ha me Pahpâm jàpêñ xà na, jû wyr ca me to cô ne me to hamre. Me to impeaj ne, ca ha ate Pahpâmjàpêñ xà to amehkên na, ca ha atyj me Pahpâm cujtê, ne jû wyr ca ha me ampo pupu — hajýr. Ne Camar te pahhi mä ihcakôc to hajýr, mä cute me kam hapac, ne me ajpën mä:

— Cu ha nee mehcuran nare — hajýr.

Pê pahhi catêjê Jeju mä memprar catêjê cahhy

⁴⁰ Mä cute me Jeju jarkwa na memprar catêjê na me hâhwyr, mä me hâr. Mä pahhi catêjê kwÿ te amehcahhyr na me cumã harkwa. Ne hanea ne cuteme cumã harkwa hyr, quê nee hipêr jû caxuw Jeju to amehcakôc tome ipa nare. Ne ma cute mehkujahêc, mä ma me mõ.

41 Ne me cator, ne ame hakry, ne me ajpēn mā:

— Cute Jeju cwyrjapē me pahcahhyr ita na ri impej. Ampo na? He cute me pahcahhyr xàita pê Jeju ihhēj rûm cahhyr xà jōamcro ata pyràac. Ne ihcahhyr cumam māa ri ita kam ame pahcahhhy, ne ahnaa ri me pamā impej. Wa Jeju jarkwa na ame cumā awjarē, na riame pahcahhhy. Ne mōrmō ihtyj Jeju me papipēan na amepahcāmjī, ne ame pahcahhhy. Ne ahna ri me pajakry — hane. **42** Ne amcro cunea kam me cumā Jeju to mehcakôc to me ipa, Pahpām to me amji kam hapac xà jūrkwa kam. Ne hanea ne me hūrkwa kam me Jeju jarēn to me ipa. Ne ihtyj hipêr cute mehcunea mā Jejucwyrjapē Pahpām te me ahna amji caxàr to hahkreto me ipa kam me to incrà.

6

Mehtehcajpar catêjê te xet

1 Timot 3.8-9

1 Ne amcro nō na hipêr Jeju na mehkwȳ pi-camēn. Māmehkwȳ pê Crec jarkwa to mehcakôc catêjê me, Ixaher jarkwa to mehcakôc catêjê me, cute me ajpēn mān kam mehtēm. Ampo na? Xwahna amcro cunea kam Crec jarkwa to mehcakôc catêjê cahāj impijapit wej mācute me hō jōrxà ata to me hapac kêt to me mō, na ri.

2 Mā Jeju jarkwa na memprar catêjê te tōxi atajê te me amji kwȳ cunea to me cuprōn, ne cute me cumā amji jarēn, ne me cumā:

— Ÿhŷ Pahpām jarkwa to ite me ijapēn jicu, ne me pajō to pit mā me amji japackre, ita na me ipê ihkaj na. **3** Cwyrjapē, ca me ikjéjê me amji capi,

ne PahpāmCarō Pejti carōt te me hūmreto xet ne me amji jōr atajē to me caprā. Ampeaj kam cute me amji kam hapac xà impejti, ne cuteme amji jahkre pej catējē kwȳ cu ha me cumā me hō jōr catējē na me hūxwȳ. ⁴ Ne me pa, wa ha hōtpē me Pahpām māmehcajrēn, ne mehcunea mā harkwa to hahkre me to wa ha meijāpēn to ipa, ne nee wa ha iràn xà na ampo to amji japackre nare — hajȳr.

⁵ Mā mehcunea te mehkōt me amji ton, ne cute me hūmre te xet capi ne me hūxwȳr. Ne jūm pyxit ata pēTewāw, ne cute Jeju to amji mā ihhimpej to tȳj, mā Pahpām CarōPejti carōt te to hipu. Mā mehcahhur atajē pē Pirip me, Procor me, Nicanōr me, Timāw me, Parmena me, Nicoraw pē Antijoc catējē nō, ne nee cupē Juta catējē nō nare, mā cute amji to Juta catējē. ⁶ Mā cute Jeju jarkwa na memprar catējē cunamā, cute me xet itajē xām. Mā cute me Pahpām mā mehcacrēn, ne mehkrā na me hū xir. ⁷ Ne cute me ajpēn par jirō pē mā ri, ihtȳj hōtpē Pahpām jarkwa picrān. MāJeju na mehkwȳ hōtpē me ajcamē, Kr̄pínkren cunea kōt. Mā me Pahpām mā cute mehcacrēn catējē jāhtōa ne hanea ne cute me Jeju te amji kam hapac xà kam hapac, ne ihkōat me amji ton, ne mehkwȳ mā me hār.

*Tewāw jaxàr xà
Ruc 21.14-15*

⁸ Pē Pahpām mā Tewāw ihkīan to ihkīn. Nepē Tewāw mā Carō Pejti carōt gō, pē Tewāw ajco carōat kōtmehcunea jipōc ri hāpēn xà pihho impej catia ton to ipa. ⁹ Pē ajco Juta catējē kwȳ

kwÿ ame Tewãw na mehcakôc kêanre to me ipa. Pê mehkwÿ itajê ajco me cuprõ atajê japrÿ te "Amjia kôt ame ipacatêjê na mehkwÿ". Ne mehkwÿ itajê pê Xiren jõ krí me, Mehtehcajpar jõ krí me, Quiriti jõ pjê me, Axij jõ pjê rûm me cato. Ne me hûmre itajê pê ampeaj kam me harkwa to Tewãw me ajco me ajpën mân to me ipa. ¹⁰ Mâ Pahpâm te me caxuw Tewãw mân cute amji jahkre pej catia ne hõr, mân Carõ Pejti kôt cute me cumâ ihcakôc xà ata na nee cute mehcápén nare.

¹¹ Mâ cute, jûmjê atajê te Tewãw cuna määamehcakôc kên prämte, me cumâ hàmjör. Mâ cutemehcunea mân Tewãw to ihhéj to hajýr he:

— Wa ite me hûmre ita te ame panquëtti Mojxe xwÿme, Pahpâm cuna mân ihcakôc kêanre to mõr na mempar — hajýr.

¹² Mâ mehcunea te, cute me Tewãw to mehhéj xi xà ita par atajê te ri amji mân me ipikrar, ne mehkôat kam mencyc. Ne prohti kam me to ihhimpej catêjê me, Mojxe xwÿ jõ kâhhôc to me cumâ hahkre catêjê me, mehcunea mehkôt kam mencyc. Ne cute me amji kam me hapac xâa to, cute me tocuprõn, ne me to mõ, ne me Tewãw pro, ne ma me to mõ, prohti kam mehwýr. Ne cute me hapackre xà jûrkwa kam, me cupê pro kam me cuna mân me Tewãw xâm. ¹³ Ne cute me hûmre kwÿ japrôr, cute me Tewãw to ihhéjxi xà caxuw. Mâ Tewãw to cute mehhéj xi to me hajýr:

— Ýhý, hûmre ita nee ihcakôc xà kên itajê to ihcakôc jicu nare, ne camaapu Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa me, Mojxe xwÿ jõ

kàhhôc na ihcakôc kêanre to ipa. ¹⁴ Ne hanea ne cute, pom pê Naxare jõ krî rûm Jeju cato ita, cute har n qu e haxwahna Pahp m to me amji kam hapac x a j rkwa hu, ne hanea ne Mojxe te amji kam hapac x a to antuw ita na ri har n, wa ite mempar — hane.

¹⁵ M a mehcunea ne me j y, cute me ajp n par x a j rkwakam, ne me Tew w kuc pupu. M a ihkuc p  ihh j r umc jkwa p n Pahp m m a imprar cat  kuc pyr ac, neihpr ti.

7

*Tew w te me cuna m a amji x am x a
Ruc 20.9-19; Me H p n X a 17.24*

¹ M a prohti kam me h o pahhi p  Pahp m m a mehcajr n cat j e j o pahhiti ata te Tew w cukij ne cum :

— H p , me im  har . X a ajk  ampeaj kam m a me atoawjar ? — haj r.

P  Tew w me cum  Apr w xw y jar 

² M a Tew w me cum :

—  h y, wa ha me am  icak c, ca me ikampa. Me ikj j , menx j , me ikampa. P  r y p a m a Pahp m pejti catihiata me panqu tti Apr w xw y m a amji to ajp . Ne p  corm  C pihpo na pj  ata kam ihkr , ne nee corm  Pj ncr ti j o kr  kam ihkr  nare. ³ P  Pahp m cum  ihcak c ne cum : “ h y, ca ha me akw jicu, ne kr  ita p  acato ne ma j u kam t . Wa ha am  pj  n  jahkre ca ha kam ak ” hane.

⁴ — P  Apr w Pahp m par pyrentu, neCart j  j o pj  m a hikra ne ma cato. Ne ma Pj ncr ti

jō krī wȳr mō, ne curia ihkrī. Pē hūm ty. Pē cormā Pahpām Aprāw kujate, me pajō pjē wȳr, pē cato. ⁵ Pē nee cormā Pahpām Aprāw mā pjē kwȳ jahkre nare. Ne nee cormā cumā ihkwȳ incrire ne hōrnare. Pē cormā ne Aprāw mā ihkra nō hamreare. Pē ahnaa Pahpām cumā pjē to awjahkre, ne to ihcakōc ne cumā: “Ŷhȳ, wa ha jū caxuw amā pjē itagō. Quê ha me akra nō tàmxwȳ atajē hanea ne pjē ita to me hō tekjē” hane. Hōhō, ita to pē Pahpām Aprāw mā awjahkre, cormā ihkra nare kam, ne cumā:

⁶ “Ŷhȳ, wa ha me atàmxwȳ tàmxwȳ mā pjē itagō, quê ha me to hō pjē, ne quê ha cormā ite me cumā pjē jōr xwȳjrea na, quê ha jū caxuw jūa kam pjē nō wȳr me mō, ne curia mehkri. Ne nee hanea ne me to hō pjē nare. Jūm jō pjē kam quê ha mehkri, ne ampeaj kam me apēa to me apē. Ne mehō na pit mā me cumā me hànpen catéjē na me ipa. Quê ha cormā pjē ata jō pahhi ame to kēanre ne. Quê ha me to kēn ita to caku to hàhtō to cwatxēnta. ⁷ Jahpan xà na wa ha apu pjē ata jō pahhi na mehkwȳ cunea to kēn. Jirō pē mā, quê ha me atàmxwȳ tàmxwȳ me pjē ata jicu, ne ma hacpȳ ne rīn wȳr me amji jaxà. Ne ita ri quê ha mehkri ne me awpa, ne me ikampa” hane. Ita to pē Pahpām Aprāw xwȳ mā ihcakōc, ne cumā to awjahkre.

⁸ — Ne hipēr cumā ihcakōc ne cumā amji ton to hane: “Ŷhȳ, cu ajpēn pa. Ca ha me atàmxwȳ tàmxwȳ me, me gūpar to impeajto me apa, ne ampeaj kam me ikampa, wa ha me ato ikra kēnrenare. Ne quê ha ita na amā impej, ca ha

apy kà kwìyincrire ne hitep. Ne quê akra pým, ne hūmre, ca ha hanea ne impy kà kwìy incrire ne hitep. Mâr quêmehcunea me apupu, ne me cumã me apê me ikraa to me ikra na me gahkre pej” hane. Ita na pê Pahpâm Aprâw xwìy mã amji to, ne ahna meajpën pa. Na pê Aprâw ihkra Ixac xwìy kà incrile ne hitep, cormã incrile ne ahna amcro te ôjtô kam. Pê hanea ne Ixac kra pê Jaco xwìy mã kà kwìy incrile nehitel. Pê hanea ne Jaco ihkra te tôxi atajê cuneakà kryre ne hitep pa.

Pê Tewâw me cumã Joje xwìy jarë

⁹ — Ne pyxit ata pê ri Joje xwìy, pê cupê Jaco xwìy kra. Ne pê mehkjêjê kà itajê ma ame ihtô pê Joje te amji to hapu na kjê ata jû na me amji to prâm, na pê ihpore na ampo kra mã me to ahpa. Pêma ampo kra Joje japrô, ne to mõ, ampÿa mã hõ pjê pê Ejit jõ pjê ata wîr. Ne curia pê ma irô mã jûm ita mã ihpore na to ahpa, pê ajco me hõ na pit mã, me cumâhâpê catê na ipa. Ne pê Pahpâm ihkôt mõ, ne cume ipa. ¹⁰ Ne pê Pahpâm Ejit jõ pjê kam ampo kên cunea pê Joje capa. Ne cumã amji jahkre pej catia ne cugõ. Ne cumã amji kam hapac xà impej pit gõ. Jirô pê mã, pê Ejit catêjê jõ pahhi japry te Paro xwìy ata Joje pupu, ne cumã ihkîn, pê amji cahê na Joje xãm, cute ihtehcajpar prâmte. Pê Paro Ejit catêjê kam pahhi na Joje xãm, ne hanea ne amji jürkwa jamâr catê na hãm.

¹¹ — Hamre, pê caku te xet itajê jirô pê mã, me cupê me hõ hamre, Ejit jõ pjê kam, ne hanea ne me panquêtjê jõ pjê pîn Joje cator xà japry te Cana jõ pjê ata kam, me cupê me hõ hamre.

Pê prãm na ame ipa. ¹² Na pê me panquêtjê ihtyj ame hõ name hàhcukjér to me ipa. Pê me panquêtti Jaco japry nõ pê Ixaher ata Ejit jõ pjê kam, cormã me cumã me hõ na me harẽn pa, na pê macuri mehkra kujate, pê ma curi me mõ. ¹³ Ne pê me mõr to ajkrut kam, pê Joje cormã me cumã cupê mehkjê na amji jarẽ. Pê Paro me hõmpu neme cupê Joje kjéjê na me hahkre pej. ¹⁴ Ne pê ma Joje hûm me, mehkjéjê cahhur wýr mehkjéjê kujate, Cana jõ pjê pîn cute me haprôr prãmte. Pê me mõ ne mecano, ne me hûm japrô, ne ma hacpý mã Ejit jõ pjê wýrme to mõ, ne me to cato. ¹⁵ Pê me hàhtô na mehcunea me xetênta ne ihkôt xîc, ne curi me cato, nemehkrí. Ne curia mehkrí, pê me panquêtti Jaco pê Ixaher ihwej ne ty. Jirô pê mã, pê mehkra cunea me, me tàmxwý mea mã Ejit jõ pjê kam mehhi. ¹⁶ Pê me panquêtti ty pê ma ihmat ri, me hõ pjê wýr, mehtàmxwý me to kwý. Ne Kríjikre jõ krí kam me tocato, ne curia me harêt. Pom pê rý pêa mã, Aprâw Emôrkra jûhkra kam kẽn kre jûhkà ata kam. Ne ma me amji jaxà, hacpý mã Ejit jõ pjê wýr.

¹⁷ — Pê me pahkwý pê Jaco tàmxwý tàmxwý pê Ixaher catêjê caku ata na ramã me ajcamẽ, ne mehàhtôa to me hàhtô. Pê ramã Pahpâm Aprâw mãCana jõ pjê jahkre xà ata na caku hàhtêp to mõ. Por pê ampeaj kam cumã to awjahkrea toawjahkre ata wýr. ¹⁸ Ne pê Ejit jõ pjê jõ pahhi tuw nõ hõ pjê ata jamãr na cupy. Ne nee pê Joje pupun nare, ne nee toamji japackre nare, pê rý pêa mã ramã Joje ty na pê. ¹⁹ Ne pê Paro ma apu Joje na mehkwý caca, ne me cumãihhêj ne me to

kên crire nare. Pê me cumã mehkra pypyêm atajê na harkwa, quê mehkra kryjre itajê cunea to cô kam me awcapê, quê mehhi.

Pê Tewāw me cumã Mojxe xwÿ jarë

²⁰ — Pê amcro ata na Mojxe ihpym, neimpejti. Pê hûm me inxi ikrea kam me to ajrõ, pê ramã ahna putwrÿ incrê. ²¹ Jirô pê mä ri cute me mehkra curan catêjê cupateme to mõ, ne põ pê me cuxi, pê nõ. Pê ma hacpÿ mä me mõ, pê Ejit jõ pjê jõ pahhi tuw pê Paro kra cahãj ita cato, ne mõ, ne Mojxe pupu, ne cupy ne ma to mõ, ne to ihkra. ²² Pê Mojxe, curia Ejit catêjê jipôc ri ihkà. Pê Ejit catêjê Mojxe mä cute me amji jahkre pej cunea tohahkre. Pê Mojxe amji jahkre pej, ne ihcakôc pej, nehàpên pej cati.

²³ — Hamre, pê ramã ahna caku cwarênta ne ihkàhtu. Ne pê mehkjêjê me, mehkwÿ pê Ixaher catêjê pupun prâm. ²⁴ Ne pê ma hacpÿa mä mehkwÿ wyr amji jaxà. Neme hõmpu, pê Ejit catêjê nõ apu Ixaher catêjêñõ to kêanre. ²⁵ Pê Mojxe me hõmpu ne amji mä: "Hamre, ita caxuw wa haEjit catêjê nõ ita cura. Ita caxuw quê ha me ikwÿ me ijapén xà pupu, ne me Pahpäm te ikujahêc me ijahkre pej, ite Ejit catêjê te ame to kên pê me caxar xà na" hane. Na pê ma me hýrmä tê, neEjit catêjê nõ ita cura. Ne pê Mojxe me hamär catê na amji to. ²⁶ Pê apê pê Mojxe ma hipêr Ixaher catêjê wyr mõ. Pê ramã mehkwÿa nõ me ajkrut ne ame ajpu. Pê Mojxe mehõmpu, ne ahna cupê ihkaj na. Pê ma me hýrmä cato, cuteajpën kam me to impej prämte. Ne me cumã: "Pÿhàpà, ajwar me apê

Ixaher catêjê, ne ca ajpēn to me akjê. Ne ampo na mā ca ame ajpu?" hane.

²⁷ — Pê apu mehkwì nō to kēn to mō ata ma apu Mojxecurê, ne cumā: "Nee jūm te me ijō pahhi na axām nare. Ca ame ijapackre to mō, ne ita ri ate me icukij xà hamreare. ²⁸ Xà ca ha pijamā ihnō kam ate Ejit catêjēnō curan ata cxuxà icura?" hane. ²⁹ Pê Mojxe kampa, ne cumā hūpa pê ma acto, Mitij jō pjē ata wyr. Ne curi cato, ne curia ihkrī. Ne curia hikwa tuw, pê cumā ihkra xūmre ajkrut necato. Ne curia pê amji to ajpa, Mitij jō pjē kam.

³⁰ — Ne pê pjē ata kam amji to caku to cwarēnta. Ne ajco apu ipa, por pōti kam me hamreare ata ri, kēnti catia japry te Ihcuuhhyt jō kēn ata kam. Hamre, pê Pahpām cōjkwa pīn cumā memprar catê nō na amji jahkre, ne cumā amji to ajpē. ³¹ Pê Mojxe hȳrmā cato, nexa, ne cuhy pōc pupu, pê aprējpōr ata, ne nee caxàr nare. Pê cuhy caxwām pê Pahpāmmā imprar catê nō pupu. Pê higēc ta, pê hȳrmāahtēp, cute hōmpun pej prāmte. ³² Mā Pahpām te cumā ihcakōc ne cumā: "Hàpà, pa wa, ne ipē meaquêtjē Pām cati. Ne ipē Aprāw me, Ixac me, Jaco Pām cati" hajyr. Hamre, pê Mojxe kampa ne hūpate apu ihtertet, ne nee hipēr hōmpun nare.

³³ — Hamre, pê Pahpām cumā: "Hamre, ita caxuw ca ate ipeaj to ipej na, ijahkre pej. Cwȳrjapê ca ha apar kàcapa, ne apar cakrō icuna mā xa. Wa ha ateito impejti na gahkre pej. ³⁴ Ne ramā ite me ikra pê Ixaher catêjê pupun. Mā Ejit jō pjē kam ame ipa. Mā Ejit catêjê ame

to kēanre, wa ite mencwŷr par, ne me hýrmã iwryc. Na wa ha Ejit jõ pjê intête, mehkên ita pê me capa. Ne caa, ca ha ita caxuw ma me hýrmã tẽ, Ejit wŷr” hane.

³⁵ — Ne pom pê Pahpãm me cumã Mojxe xãm ata pê maIxaher catéjê ame curê. Ne pê amcro ata na me Mojxe mã: “Pê nee jûm me ijõ pahhi na axãm nare, ate me ijapackrexà na. Ne nee ita ri ate me icukij xà nare” hane. Pê ahnaa Pahpãm me hõ pahhi na me cumã Mojxe xãm, pêcupê me hõ pahhi, ne cupê mehkên pê me to hapôjcatê. Ita na pê côjkwa pñn Pahpãm mã imprarcatê harkwa kôt Mojxe xãm. Ne hamre, pê MojxePahpãm jarkwa kôt hacpÿa mã Ejit jõ pjê wŷr cato. ³⁶ Ne cupê me to cato. Ne pê carôt kôt rÿ jûcaxuw jûm te ampo pihho pupun nare atajê ton to hàhtôa to hàhtô. Ne pê harkwa toEjit jõ pjê kam hâpën xà to, ne hanea ne côxwa japryte Côxwatepti ata kam to. Jirô pê mã pê pjê capryhtiata kam, curia me amji to caku to cwarënta, ne curia cormã ame ipa.

³⁷ — Pê Mojxe me panquêtjê mã ita jarë, ne me cumã: “Ýhÿ, quê ha jû caxuw Pahpãm me amã jûmte harkwa na me amã ihcakôc catê ata kujate. Quê ha me anõ capi, ne me anõ xãm, hâpën xà ita caxuw. Ahnaa mã pê ixãm he” hane. ³⁸ Na pê Mojxe ajco Ixaher catéjê pê me panquêtjê to ipa, pjê capryhti atakam. Ne côjkwa pñn Pahpãmmã imprar catê me ajco ipa, por pê kënti japryte Ihcuhyt jõ kën kam xa, ne Mojxe mã ihcakôc ata me. Na pê Mojxe Pahpãm jarkwa pejti incwa, cute me cumã harëñ

xà caxuw. Ne me cumā harē, ne ma mepamā ahna ihhōc.

Pê Tewāw me cumā menquêtjē kēanre na harē

³⁹ — Na pê ma ame Mojxe curê, ne ma amempar caca. Ne ma hacpŷ mā Ejit jō pjê wyr me amji jaxär präm. ⁴⁰ Hamre, pê Pahpäm māMojxe ihcakôc prämte me cupê cato. Pê ma ihtō kà japrŷ te Arāw wyr me pra. Ne me cumā: “Yhŷ, jū kamMojxe pictor. Mār cute Ejit jō pjê pñ me pajaprōr neme pahto mō, taa rijū kam ipictor. Arāw, me imā wakŷre te pahpäm cahàckrekà nō to. Quê ha wakŷre te pahpäm cahàc kreka ita me ito ipa. Ne taa me pajamā” hane.

⁴¹ — Pê amji cunea mā me wakŷre to me prysi krahti pê me hō pahpäm cahàc kreka ata to, ne me to cati prämte, cumā mehcakôc pejti. Ne ajco me cumāpryre ihcura, cute mehkñ prämte. Ne wakŷre te prysi kra pê pahpäm cahàc kreka ata pyrén me hakryte ajco me cumā me hákrun xà ita to. ⁴² Pê ma Pahpäm ame curê, ne meto tojnō, mār quê ha me taa amji mā mehkên ton to me ipa. Na pê amjia kôt amji mā caxêre to me hō pahpäm cahàc. Na pê Pahpäm jarkwa na ihcakôc catê ita na me ahna ihhōc. Ne hō kàhhōac kam pê ihhōc to hane he:

“Pŷhápà, me apê Ixahercatêjê.

Rŷ pêa mā ca pjê caprŷ catihti ita kam ame apa,
ne ramā ame apa xà ita kam me ana caku
te cwarênta.

⁴³ Xà ite pryre kñ prämte ca amehcura?

Hápà. Hamreare, ca cormā atyj me to ihcupan
to meapa.

Ne ca cormā me akrāa kam ca me to amji kampa.
 Höhō, ita cwyrjapē pē ca amjiakôt amji mā me
 wakyre to me apām cahàc kreka itajē to
 me hāhtōa to me hāhtō.

Ne pē ca hanea ne me apām cahàc japry te Moroc
 ata mā me pryre itajē cura, cute ihcajpuaw
 prāmte.

Ne pē ca me apāmcahàc kreka ita cjēn xà kam
 ajco me acjē, ne ma me to apa.

Ne pē ca haneane me apām cahàc kreka japry te
 Renpa pē caxêre pyracti nō ata pē ca me
 to.

Höhō, me akēn xà itajē to, pē ca ajco me hajyr to
 meapa.

Ita cwyrjapē wa ha me ana me acurē xwŷn mē,
 ne me ato mehkujate, Papirōn jō krī jīkē
 wyrampya mā ata wyr, quē ha ma me to
 mō” hane.

— Ita na pē Pahpām jarkwana ihhōc catē
 harkwa kôt ihhōc.

44 — Ne cormā ita jamreare kam, pē Pahpām
 Mojxe mā, pēampo kà to, cute me to amji kam
 hapac xà jūrkwa to. Pē Mojxe Pahpām jarkwaata
 na, ahnaa to. Pē me panquêtjē ajco ampo kà te
 Pahpām jūrkwa to ame hy, pjē capryhti ata kam.

45 Ne hamre, ramā me ahna caku jāhtōa kam
 pjē ata mā me hār xàa wyr pē Mojxe xwŷ ihhi.
 Ne hamre, pēJojuw xwŷ haxà na axà, ne ma me
 panquêtjē to hy, pjē ata wyr. Por pē Pahpām me
 cumā pjē jōr xà na to awjahkre atawyr. Ne pē
 ramā Pahpām pjē ata kam mehkrī catējē cunea
 japōj pa. Ne kam Ixaher catējē jŷr, pême haxà
 kam me xa. Pē ahnaa me hō pahhi Tawi jō

amcrokam ahtwÿ. Pê cormã ampo kà te Pahpãm jürkwa ata mecumã ahtwÿ ne ihcuhhê.

Pê Tewãw me cumã Tawi xwy jarẽ

⁴⁶ — Ÿhÿ, pê Pahpãm pê Jaco jõ Pahpãm mã Tawi kïnti. Pê Tawi, cute cumã ikre nõ impejti xämprämte ahna ahwÿ. ⁴⁷ Ne pê Tawi kra japry te Xarômãw ata pê ikrepypyxwÿr catê, na pê cumã ikre xäm.

⁴⁸ — Quê ha pijamã me pajõ Inxû pê Pahpãm ne mehcunea jirôa pê cati ata, cute me hûhkra na meikre xäm, ata kam ihkrî? Quê! Hamreare! Wÿr quê kamihkrî! Me Pahpãm ata côjkwa kam ihkrî. Pê ramäharkwa na ihcakôc catê ita na ihhôc. Pê harkwa na ihhôc to hane he:

⁴⁹ “Ipê me gõ Pahhití pê Pahpãm.

Ne côjkwakam ikrî xà, ne pjê kam ri ipar pyxwÿr xà.

Ne côjkwa pñ wa me atoihimpej.

Xà ikre ita kam ikrî xà na mã ate me imã ton? Jû wÿr ca me imã to, wa kam ikrî ne kôt.

Hamreare! Wa nee ahna präm nare.

⁵⁰ He pa pê wa ampo itajê cunea to” hane.

⁵¹ — Hamre, he ramã me apê me panquêtjê pyràac, ne me akéanre! Ca nee me Pahpãm jarkwa par nare. Ne hanea ne ma apu amji tête me Pahpãm CarõPejti curê. Ne nee mehcakôc par nare. ⁵² Ne amjia kôt ate me amji kam me gapac xàa to ame amji kam gapac tome apa. Pê Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjê me panquêtjêmã amcro nõ na Pahpãm kra impejti cator na to awjarë, pê ca nee mempar nare. Ne

atŷj me Pahpām jarkwa namehhōc catêjê atajê jipej. Ne pê jūm to awjahkre ata na, ihtŷj me pahwŷr iwryc. Ne Pahpām kra pê cato, pê ca mehcura. Ahnaa mā pê Pahpām ajpēn harkwa na cumā ihhōc catêjêkujate, pê me panquêtjê me hipej he, ata na ca ate mePahpām kra ton, ne ate mehcuran. ⁵³ Ne cōjkwa pīn Pahpām mā imprar catêjê pê me amā harkwa ita jarē, pê ca nee ajte me gūpar nare — hane.

Tewāw tyc xà

Ruc 21.16-19; 23.46; Me Hàpén Xà 22.3-4; 22.20

⁵⁴ Mā hamre, prohti kam te me Tewāwjūjarēn xà ita par. Ne ame kam incryac to amencryc, ne kam mencryc xà to ame wa gyj. ⁵⁵ Mā Pahpām Carō Pejti te Tewāw carōt to hipu tu, mā cōjkwa wŷr irīt, ne cute Pahpām jàhcujro pejti pupun, ne hanea ne cute Jeju pupun, mā Pahpām jīkjē rūm xa, awpôc rūm. ⁵⁶ Mā Tewāw te me cumā harēn to:

— Mēr he. Wa itŷj cōjkwa catac pupu, ne itŷj me Ahàkà pê Jejupupu he, mā Hūm Cati jīkjē rūm xa, awpôc rūm — hajyr.

⁵⁷ Me ajkaam mā cute me hapac jihê par, ne kŷj cati pêa mā ame caràr, ne Tewāw wŷr mehprōt ne cute mehpro. ⁵⁸ Ne cute krī pê me to cator, me ajkaam kēn to kamme hūcapér kam mehtêm, cute me to curan prämte. Mā mehhêj xi catêjê te me hō hitō kà caxàr, ne me jūm tuvre japry te Xawrō ata mā me hōr, me hahkà na, cute me cumā hamār prämte.

⁵⁹ Ne cute kēn to Tewāw curan prämte kam me to awcapê, mā Jeju māakij ne cumā amji jarēn to:

— Jeju, icarō japrō — hane. ⁶⁰ Jirō pê ihkōn krān na hŷr, ne kŷj cati pêa mā carâr ne Pahpâm mā:

— Cute ame ito kên itajê kam acryc nare — hane. Hō, cute ita to ihcakôc to hajŷr ne ihtyc. Mā ampeaj kam cama Xawrô mā Tewâw curan na impej.

8

*Pê Xawrô Jeju na mehkwŷ to kên
Me Hâpêñ Xà 22.4; 26.9-11*

¹ Mā amcro ata na, Krîpinkrêñ kam, cute me Jeju namehkwŷ to mehkêñ kam mehtêm ne ame to kêanre. Necute amehkwŷ incrân, Krîpinkrêñ pê. Mâmehkwŷ curia Juta jô pjê kam ame ipa, ne mamehkwŷ Krîrîtpêj jô pjê mā ame incjêj, mā Jeju mâmemprar catêjê pit jâhhuc. ² Mâ me hûmre te Pahpâm to me amji kam hapac catêjéatajê te me Tewâw to me hapac xâhte me amrâ, ne cute me harêt.

³ Mâ Xawrô te Jeju na mehkwŷ to hamre prâmte, hân ne ihtŷj hôtpê ame ahna hàhcukjêr to ipa, ne ikrea mā incjêj to ipa, ne mehûmre pro, ne pyjê pro, ne me hacjêñ xà mā me hacjê.

*Pê Krîrîtpêj kam me hûjarêñ pejti
Jowâw 12.24; Me Hâpêñ Xà 1.8*

⁴ Mâ ame ipicrân atajê pê Jeju na mehkwŷ, ne mehcunea mā, pjê cunea kôt ame Jeju jarêñ to me ipa. ⁵ Mâ ma Pirip Krîrîtpêj wŷr iwryc, ne curia mehkrîatajê mā apu Jeju jarêñ to mô. ⁶ Mâ me hàhtôa ne cute me Pirip jûjarêñ xâimpar to impejti, ne harkwa to cute hâpêñ xâton ata na

me hōmpun. ⁷ Mā Pirip te me kam ampo carō kēn atajē jāhtōa nementête hapōj, mā ma me carār to pra. Mā cute me xwȳme, me cukrā xà pec catējē jāhtōa ne hanea ne caprār. ⁸ Mā mehcunea jakry pit, Krīrītpej kam.

⁹ Pē curia hūmre japrȳ te Ximāw ata ihkrī, ne ampeaj kam hūxy xi, neamcro jāhtōa kam ajco me to hy. Ne ihytjy ajco amji tocati prām. Na pē Krīrītpej catējē cunea Ximāw cati naamehcāmjī, ne ampeaj kam amji mā me to hane. ¹⁰ Ne ampeaj kam ajco me kampa. Mehkà me, ahkrare me, mehcunea ajco me kampa. Ne ajco me ajpēn mā:

— Ÿhȳ, ihhēj ne hūmre ita kam Pahpām carōt, ne ampeaj kam cati, ne ihhēj ne Pahpām pīn ri cator — hane.

¹¹ Ampo na? Rȳ pēa mā ri Ximāw ata mehkwy to hy na ri, ihytjy me kampa. ¹² Mā hanea ne cute me Pirip jūjarēn xà impar, Jeju pē me pahkritzwy na harēn xà impejti ata na. Mā Pirip te cute Pahpām himpej xà mā mēncjēj na me amji jarēn prāmte, harkwa na me hūmre me, pyjē me, cō kammehcumrār, mā cute me Jeju te amji kam hapac xà pynār. ¹³ Mā hanea ne, Ximāw te Pirip jūjarēn xà impar, neihtjy Jeju na mehkwy mā hār prām. Mā Pirip te cō kam ihcumrār, mā cute hūnār ne hū na pire mā apu ihkōt ipa, ne hān ne Pirip te harkwa to hāpēn xà impejti ton to ipa atajē to amji mā ipikrar catia to ipa.

¹⁴ Mā Jeju jarkwa na cumā memprar catējē, Krīpinkrēn kam ameipa atajē, te me Krīrītpej catējē te hanea ne Pahpāmjarkwa par pejti na,

cute me harēn par. Mā ihtȳjJeju na mehkwy mā me acjēj. Mā ma cute me Petrō meJowāw kujahēc, Krīrītpej wyr. ¹⁵ Mā curi me cator, ne Pahpām na me ahwȳ, quē Krīrītpej catējē te Jeju to amji mā mehhimpej atajē mā Carō Pejti gō. ¹⁶ Ampo na? Nee Pahpām Carō Pejti ata cormā mehwyr iwryc, ne cute me cumā amji jōr nare. Mā ihtȳj Pirip te Jeju jarkwa na cô kam mehcumrār. ¹⁷ Cwyrjapē ri Petrō me Jowāw te me ahna hū xir, neme ahna Pahpām wyr, mā Pahpām te me cumā Carō Pejti jōr.

¹⁸ Mā Ximāw jūxy xi ata te Petrō me Jowāw te jūmjē atajē na hū xir, mā mehkôt Pahpām te jūmjē atajē mā Carō Pejti jōr na me hōmpun. Ne ma me h̄ymā tē, ne ihpore to ame kampa, ne me cumā:

¹⁹ — Petrō me Jowāw, wa hanea ne me acarōt ita na prām. Wa ha me amā ihporea gō, ca ha me imā Pahpām carōt gō, mār wa me acuxà jūm naijū xi, quē amji mā Pahpām Carō Pejti py — hane.

²⁰ Mā Petrō te cumā harkwa to:

— Akēn xà wyr, ca gō pore ita to tē! Mōrmōca amji mā: “Wa ha itȳj ihporeto Pahpām carōt japrō” hane. ²¹ He nee ate me ijapēn xà jīkē to amji pytar xāhamreare. Ne Pahpām mā ate amji kam gapac xà hēj xi xà ita nee impej nare. ²² Nāmhā, ne ate amji kam gapac xà kēn ita jicu, ne Pahpām na ca ahwȳ, quē atēte akēn ita camē, ne akēn ita to tojnō ne amā to impej. ²³ He ramā ate akēn ita to amji krāhtu, na ca ajte me ijū na apu ita kīn, ramā īte me gahkre pej — hane.

²⁴ Mā Ximāw te me cumā:

— He nāmri! Ca ma imā Pahpām wȳ, quē neeate me imā ampo kēn jarēn xà itajē nōto, ito kēn nare — hajŷr.

²⁵ Mā Petrô me Jowāw te me cumā Pahpām jarkwajarēn par, ne ma Kr̄ipinkrēn wȳr cute me amji jaxàr. Ne pry kōt, Kr̄iřitpej jō pjē kam ihtŷj me Pahpām jarēn pejti atajē jarēn cràn to me mō.

Pirip me Cupētycre

Ixaj 53.7-8

²⁶ Mā cōjkwa pīn Pahpām mā imprar catê Pirip wȳr iwrŷc ne cumā:

— To xa, ne ma Kr̄ipinkrēn me Kr̄ihtŷj jō prykōt tē, por curi pōti kam me hamreare, ata wȳr — hane.

²⁷⁻²⁸ Mā Pirip xām ne ma ihtēm pyrentu. Ne pea curicator. Mā cupētycre nō ita te Kr̄ipinkrēn kam Pahpāmto amji kam hapac jirō pē, ma hacpŷa mā hō pjējaprȳ te Cupētycre jō pjē ata wȳr amji jaxàr. Ne pē hūmre ata pē pahhikwŷj catia japry te Cantikwŷj ata tehcajpar catê, ne ajco cumā hō pore jamā. Ne cawrō jō kujti kam jŷ, ne apu ihkàhhôc atacahyt. Ne ihkàhhôc ata pē Pahpām jarkwa to ihcakôc catê japry te Ixaj xwȳ, ata jō kàhhôc, pē jŷ ne apu cahyt. ²⁹ Mā Pirip te hōmpun, mā Pahpām Carō Pejti cumā:

— Tē ne cawrō jō kujti wȳr acato — hane.

³⁰⁻³³ Mā Pirip ma hȳrmā ipicahur ne ahna cator. Ne cute cupētycre ata Ixaj xwȳ pē Pahpām jarkwa to ihcakôc catê jō kàhhôc to jŷ ne apu cahyt na kam hapac. Pē Pahpām jūm capi ne to awjahkre ata na ri ihkàhhôc ata cahyt, ne cahyt to:

“Ŷhŷ, jūm ata pê pryre capônŷre pyràac, ne cupêcarà cahàcre hôhti pyràac.

Mã ma ihcuran xà wŷr me tomō, mā capônŷre mō.

Me to mō ne ame cupê ihhô atajakep, mā aracri xa,

jîkjê na ri jūm ita pê carà cahàcre hôhti pyràac,
ne nee ihcakôcnare, ne aracri xa.

Mã cute me jūm ata to incrire, ne me kam mare
mā cute me cuprâr tu, mā cute ihpahàm
catia ne ipyr, ne apu ihpahàm.

Ne neecute me jūm ata to impej nare, ne cute
ame to kéanre.

Ne nee cormã ihkra nare kam, cute mehcuran,
mā pjê kam cute amji to ipijapar xà ata
jamre” hane.

Mã Pirip cumã:

— Hâpà, xà ca atŷj, pom ca apu ihkâhhôc
cahytita kampa? — hane. Mā cumã:

— Quê, hamreare, wa itŷj cahyt ne nee impar
nare. Ipê jūm te imã ihkôt harën xà nare ita kam,
jû mā wa ha ne hahkre pej? Ca ha pijamã imã to
hahkre? Gapacta ne api ne icahê na jŷ, ne imã to
hahkre — hane. Mā Pirip jàpir ne cahê na hŷr,
mā cumã:

³⁴ — Imã to hahkre, xà amji naa mā pê ihhôc?
Nare xà ajteare mā jūm na pê ihhôc? — hane.

³⁵ Mā Pirip te cumã Jeju jarën kam ihtêm,
necumã:

— Ŷhŷ, pom jūm ita nee mā jūm nare, Jeju
jarënma he, ne curmã wa ite me hõmpun —
hane.

36 Ne ma ajwar me mō, mā ihtŷj Pirip cumā to hahkre to mō, ne pea cô jarare na me iwrŷc. Mā cupêtycre ita Pirip mā:

— Cô he, hõmpu. Ne imā Jeju na mehkwŷ mā ixàr prām. Ca pijamā caxuw icumrā? — hane.

37 Mā Pirip cumā:

— Ca ha ampeaj kam Jeju to amji mā ahimpej, ne mehkwŷ mā axàrprām, wa ha itŷj caxuw acumrā — hane. Mā cumā:

— Ÿhŷ, wa ha itŷj amji mā to ihimpej, ne ampeaj kam ri cupê Crixtô pê Pahpām kraa to ihkra, na wa itŷj ahna mehkwŷ mā ixàr prām — hane.

38 Mā kujti to hàhhuc, ne ajwar cô mā me iwrŷc, māpea Pirip te cô kam cupêtycre ata cumrār.

39 Ne cô pê me hâpir, mā Pahpām Carō Pejti te maPirip jaaprôr ne to tē. Mā cupêtycre te nee hipêr hõmpun nare, ne ampeaj kam Jeju pyrên hakry, mā ma hō pjê wŷr tē. **40** Mā ihprôt pê Pirip Axoti jō krī kam cator. Ne maXexa jō krī wŷr tē, ne pry kôt krī ihcuhhê atajê cunea mā Jeju jarẽn to mō.

9

Xawrô pintuw xà

Me Hápén Xà 22.6-11; 26.12-18

¹ Ata jō amcro kam ri Xawrô cormā Jeju namehkwŷ curan prām to ipa. Mā Tamatcô jō krī kam hanea ne Jeju namehkwŷ jàhtôa ne mehkrī. ² Cwŷrjapê ri Xawrô ma Pahpām mā mehcajrën catêjê jō pahhi wŷrtē, ne cute ahna hâhwŷr, quêcumā cute Jeju na mehkwŷ pro xà

na ihkàhhôc to, quê mehpro pa. Mā hõ pahhi teTamatcô jõ krĩ kam Juta catêjê te me cuprõn xà kam me hõ pahhi catêjê atajê mäihhôc, quê me cahyt, ne me Xawrô tehcajpa. Neme cupê Jeju na mehkwÿ xûmre me, pyjê me, mehpro ne mehuwapre, ne ajpêñ Krípinkrên wÿr meto pra. Höhõ, pê me caxuw mehcajrën catêjê jõ pahhi mä ihhôc to hane, ne me cumã cugõ.

³ Mä Xawrô na mehkwÿ ramã Tamatcô jõ pry kôt, krĩ ata na me hàhtêp tu, mä krã, côjkwa pñ ampopràti ata te ahna ipixêr. ⁴ Mä Xawrô pjê kam ihpÿm, ne cute côjkwa pñ jûm ata par, mä cute cumã harkwa to hajÿr:

— Xawrô, Xawrô, ampo na mä ca apu ito kên toapa? — hajÿr.

⁵ Mä cumã:
— Me anõ mä ca? — hane. Mä cumã amjijarẽn to:

— Ipê Jeju, mär ca ate apu ito kên ta! ⁶ To xa ne krĩ mä axà, quê ha jûm amã ate ampo ton xà ata to awjarẽ — hane.

⁷ Mä Xawrô na mehkwÿ xûmre atajê cunea te amji mä me ipikrar, ne me ipêrkêt ne me ipêrkéatre. Ne ihytÿj cute me hõkre par, ne nee cute me jûm pupun nare. ⁸ Mä pjê pê Xawrô xãm, ne into catac, ne nee irîtnare. Mä cute me hûhkra naipyř, ne ma Tamatcô jõ krĩ wÿr me to mõ. ⁹ Mä irît nare na amcro incrê, ne camajÿ ne apu Jeju to amji kampa, ne nee hâpân nare, ne nee ihkõm nare, ne cama jÿ ne apu ajkampa.

¹⁰ Mä Tamatcô jõ krĩ ata kam Jeju na mehkwÿ nõ ita ihkri, ne hapry te Anana. Ne irîtat kam cute Jeju pupun, mä cumã akij ne cumã:

— Anana — hane. Mā cumā:

— Ampo? Ita ri wa xa — hane. Mā cumā:

¹¹ — Apu amji mā ahcuprō ne ma Juta jūrkwa wyr pry cuhtacti ata kōt tē. Curia ri, porpê Krījara kam Xawrō ihpym ata jy, ne apu imāihcakōc. ¹² Ne cute irīat kam amji na apē Anana pupun, māhýrmā här ne cute into na cumā hū xir, mā hacpÿa māirīt. Na ca ha caa tē, ne Xawrō na gū xi ne caprā — hane.

¹³ Mā Anana cumā:

— Ijō Pahhitī, ramā mehcunea te me imā hūmre ita teKrīpinkrēn kam ampo cunea to kēn ata na me harēn, ne cute ame akwȳ to kēanre. ¹⁴ Ne cute mehcajrēn catējē jō pahhi kwȳ jō kāhhōc pyr, neajpēn to tē, Tamatcō jō krī wyr, cute me akwȳ te, ate mehtehcajpar xā na me awȳr atajējacjēn prāmte — hane.

¹⁵ Mā Pahhitī pē Jeju te Anana mān, ne cumā:

— Wa ite amji mā hūmre ata te ijarkwa na imprar catē na capi ne ahna hām, mār quē ijarkwa na mehcahkrit me, me cupē pahhi cati me, Juta catējē māihcakōc. ¹⁶ He wa ha pa Xawrō mā ijapēn xā to hahkre, quē ha imā apē. Ne icwȳrjapē cupēcute amji na ihkēn xā cunea pupun catē — hajȳr.

¹⁷ Mā ma Anana mō ne ikre mā här, ne cute Xawrōna hūhkra xir ne cumā:

— Itō Xawrō, pom ate pry kōt Pahhitī pē Jeju pupun ita te ri ajpēn awȳr ikujahēc, ca hacpÿa mā rīt, quē hanea ne Pahpām Carō Pejti carōt ato hipu — hane.

¹⁸ Mā ampo pē tep kā pyracti ita into pīn cumā ihpym, mā hacpÿa mā irīt pyrentu. Hamre,

itajirô pê mā ri Xawrô xām, mā Anana te cô kam ihcumrār. ¹⁹ Mā hāpān jirô pê, hacpÿa mā ihtÿj taa to ihtÿj. Ne cute amji to amcro jāhtōa Jeju na mehkwÿ kam, Tamatcô jō krī kam.

Pê Xawrô Tamatcô jō krī kam apu mō

²⁰ Xawrô te Jeju na mehkwÿ na amji ton, ne Juta catêjê te me cuprōn xàkam, ihcakôc kam ihtêm pyrentu, ne cute me cumā:

— Jeju pê Pahpām kraa to ihkra — hajÿr.

²¹ Mā mehcunea te me Xawrô par, ne amji mā me ipikrar, ne me ajpēn cukij to:

— Pÿhàpà, mār hūmre ita pê Krípinkrén kam Jeju namehkwÿ curan catê ta? Pom hān ne Jeju namehkwÿ pro ne mehcajpre, ne ma hō pahhi cati wýrme to ipa prām ita? Taa mā ri cator — hajÿr.

²² Mā Xawrô amcro cunea kam me cumā carôt týaj kam hūjarēn to ihcuhhê tu. Ne cute hūjarēn to:

— Ÿhÿ, por pê rÿ pêa mā Pahpām Crixtô cator xà na to awjahkre ataa ri cator, ne cupêa ri Jeju — hajÿr. Ne cute Juta catêjê pê Jeju na mehkwÿ nare atajê mā caxwām catia mā Jeju jarēn. Mā nee jūm te cumā jū mān nare, ne aracri mehkrī.

²³ Mā ahna amcro jāhtōa jirô pê Juta catêjê te amji na me cuprōn, ne Xawrô curan na me ajpēn par. ²⁴ Mā Xawrô te amcro me caxwa cunea kam, krī cati jō kwÿc jarkwa mā me hikaj ne mehcuran prāmna, cute me hahkre pej. ²⁵ Mā caxwa ata kam, Jeju na mehkwÿ kwÿ te kàhà catia kam Pawrô jÿr, ne ma krī pê, kēn tekwÿc catia ata pê me to iwryc.

*Pê Xawrô Krîpinkrên kam apu mõ
Carati 1.15-24*

²⁶ Mã Xawrô ma Krîpinkrên wyr tê, cutecuri Jeju na mehkwÿ mä har prämte. Mä Jejuna mehkwÿ ma ame hüpä. Ne nee mempar nare, ne nee cupê Jeju na mehkwÿ na, cute amji mä me to hajýr nare. ²⁷ Mä Parnap te Xawrô tehcajpar, ne ma to mõ, ne cute me to cuprõn, ne Jeju jarkwa na memprar catêjê mä Xawrô jarën, cuteme hahkre pej prämte. Ne cute me cumã Xawrô te prykôt Pahhiti pê Jeju pupun, mä cute cumã ihcakôc na harën. Ne hanea ne Parnap te Xawrô Tamatcô jõ krî kam Juta catêjê mä, Jeju jarkwa toihcakôc týaj na me cumã harën.

²⁸ Jirô pê mä ri Xawrô te Krîpinkrên kam me hünär, ne ma mehkôtmõ, krî cunea kôt, ne caxwâm catia mä apu Jeju jarënto mõ. ²⁹ Mä Xawrô me, Juta catêjê kwÿ pê Crec jarkwa to mehcakôc catêjê me, me ajpën mä me Jeju jarën xà atajê to me ajpën mä meharën to me mõ. Ne ihyj me Xawrô curan to präm. ³⁰ Mä Jeju kam ajpën to mehkjéjê te ahna mempar, nema Xexa jõ krî wyr me Xawrôjaprôr. Ne ma Krîjara jõ krî wyr mehkujahêc.

³¹ Mä Jeju na mehkwÿ, Juta jõ pjê me, Hîpôjajo jõ pjê kam, me ipinkrên, ne hanea neKrîrítpej jõ pjê kam, mehcunea pinkrênti. Mä nee jûm te ame to kén nare. Ne pê ajco me ajcamë, ne me hàhtô, pê Pahpâm Carô Pejti me to ihyj, na pê mehcunea ajco me Pahhiti pê Jeju kampa, ne amji mä me hüpä.

Pê Petrô Rita jō krī me Krīmpejre jō krī kam apu mō

Me Hàpén Xà 3.1-10

³² Mā Petrô ihtŷj pjē cunea kam apu mō, ne amcro nõna ma Rita jō krī wyr tē, cute curi Jeju na mehkwŷ amehkrī atajê pupun prämte. ³³ Ne cute hūmrehapry te Enêj ata cukrā xà peacre, ne nee ipa nare atacajpar. Pê ramā Enêj ata hikwa xà ata kamahna caku ôjtô. ³⁴ Mā Petrô te cumā harkwa to:

— Enêj, quê ha Jeju acaprā, ca ha axām pyrentu, negikwa xà to ahcuprō — hajyr. Mā Enêj xām pyrentu. ³⁵ Mā Rita jō krī ata me, pō japry te Xaron jō pjékam mehkrī atajê te me ampo ton xà ata pupun, ne majeju na mehkwŷ wyrme ipipkjér, ne cumā me här.

³⁶ Mā Krīmpejre kam Jeju na mehkwŷ nō cahaj ihkrī ata japry te Tapita Caràhkwŷj, ne Crec jarkwa na hapry te Torca, ne amcro cunea kam hōtpē me cumā ampo pej pit ton to ipa, ne me cupê hamreareatajê tehcajpar to ipa.

³⁷ Ne amcro ata na Caràhkwŷj xà, ne ihtyc. Măcute mehcuhhōn ne mehcūmpej, ne ma kŷj pê ikrecaxwŷn kam me hir. ³⁸ Mā Jeju na mehkwŷ te me Petrô te Rita jō krī kam apu mōr na me harēn par. Pê Krīmpejreme ajpēn na pire mā krī ata xa, na ri cute Petrô japrōr to hȳrmā me hūmre to ipijakrut nemehkujahêc. Mā me tē, ne hȳrmā me cator, ne me cumā:

— Ÿhŷ Petrô, ate amji kam gapac xà to Krīmpejre wyr atêm pyrentu — hane.

³⁹ Mā apu Petrô jàhcuprōn, ne ma me pra. Ne curime cator, mā cute me haprōr ne ma kÿj pê, ikre caxwÿn wÿr me to mõ. Mā me cahaj wej pijapit atajê cunea Petrô na me ipixêr, ne ame amrãhti. Ne me Caràhkwyj te apu ihtîr ne mõrreria mā, hitô kâ ton atajê jahkre, ne mehkâ kwÿjahkre, ne ame amrã.

⁴⁰ Mā Petrô te ikre caxwÿn pê mehcunea cator, neihkõn krã na hÿr, ne cute Pahpâm mā ihcakôc, neCaràhkwyj tyc wÿr ipipkjêr ne cumã:

— Caràhkwyj, to xa — hajÿr. Mā into catac, ne cutePetrô pupun ne hÿr. ⁴¹ Mā Petrô te Caràhkwyj jû na ipyr ne hãm na ihtehcajpar, mā hãm. Mā cute Jeju na mehwÿ cuneame, me cahaj wej pijapit atajê mea mā ahnalahawÿr, ne cute me hûhkra mā cahaj tîar na haxâr.

⁴² Mā me harën pejti ita Krîmpejre cunea kôt ipicrân, mā me hâhtôa ne ihytÿj me Jeju to amji mā mehhimpej. ⁴³ Mā Petrô curia ampo kâ cajror catê japry te Ximâw ata jûrkwa kam hâhhuc, ne curia cute cahê na amji to amcro jâhtôa.

10

Petrô me Coner Ruc 7.1-10

¹ Ýhÿ, pê Xexa jõ krî kam, Krîrîtpêj jõ pjê kam, hûmre ihkrî ata japry teConer. Ne cupê krâhtare catêjê to ihhimpej catê. Pê Prytikra jõ pjê pê Roman catêjê jõ pjê rûm cato. Ne cupê mehcahkrit atajê nõ, ne nee cupê Juta catêjê nõ nare. ² Ne pê ihytÿj ajco mehkra mea mā, Pahpâm to me amji kampa, ne me cumã Pahpâm

kĩn. Ne ajco me Juta catêjê pê hamreare atajê tehcajpar to catia to ipa, ne ajco Pahpäm mä mehcakôc. ³ Ne amcro nõ na, pyt pejti kam, Coner te irñatkam Pahpäm mä imprar catêjê nõ pupun, mä côjkwa pñ cator ne hÿrmä hàhtêp ne cumã:

— Coner — hane.

⁴ Mä cute Pahpäm mä imprar catê nõ atacupa kam hõmpun, ne ihcukij to:

— Ampo, Pahhi? — hajÿr. Mä cumã:

— Ÿhÿ, Pahpäm mä ate amji kam gapac xà jahkre pej, ne ate me cupê hamreare atajê mä ampo pejti ton na, cute ato amji japackre. Cwÿrjapê ri apyrêن Pahpäm jakry. ⁵ Ne hamre, ita caxuw me jûm xûmre kujate, Krîmpejre wÿr, quê hûmre japry te Ximâw Petrô ata jaaprô. ⁶ Por ampo kà cajror catê japry te haneane Ximâw ata jûrkwa kam ri hâhhuc, côxwa cahê na — hane.

⁷ Ne ma Pahpäm mä imprar catê tê. Mä Coner te me hâpên catêjê to ipijakrut, ne hanea nekrâhtare nõ pyxit ne me cumã hâkjêr. Ne krâhtareita pê Coner tehcajpar catê, ne ihytj Pahpäm to amji kam hapac to ipa. ⁸ Ne Coner te me cumã hûjarën xà caxuw, cute ampopupun atajê cunea jarën. Ne ma cute Krîmpejre wÿr mencrê itajê kujahêc, mä ma me pra.

⁹ Mä Krîmpejre kam, amcro nõ na, ramä Petrô krâcajpuw pyt jÿ, mä ikre jimoc na, cute Pahpäm mäihcakôc prâmte hâpir, ne Pahpäm mä ihcakôc. Mä ramä Coner te Petrô wÿr mehkujahêc atajê Krîmpejre na me hâhtêp. ¹⁰⁻¹¹ Mä ramä Petrô mä präm, mä ihytj ampo krêr präm. Mä cormä ame hõ toan kam, mä Petrô te irñat kam

côjkwa kre pupun. Mā cupêcupêhkàhti, ne catia to cati, ne hõxwahhi te cwat na hê, mā kÿj rûm, côjkwa pñ ahpar mā ajpêñ mõ. ¹² Ne cupêhkà ita caxwâm pê cute ampo pryre cunea pupun. Mā kam ampo pryre cunea, ne kam ampo kên pjê kam cajõhjõt to ipaita, ne kam ampo pryjara.

¹³ Mā Pahpãm Petrô mā:

— Petrô, to xa ne ampo cura, ne krê — hane.

¹⁴ Mā cumã:

— Pÿhàpà, ijõ Pahhit! Jû wÿr wa amji mā hamã neamño kên ita nõ krê. Wa rÿ jû caxuw ite ampo kên krêr nare ita kam — hane. ¹⁵ Mā Pahpãm hipêr cumã:

— Wa jamã ne ampo pej na harë, ca nee hipêrihkêñ na harëñ nare — hane.

¹⁶ Hamre, cute cumã ihcakôc to incrê. Jirô pê mā ri cute cupêhkàhti ita to hacpÿa mā côjkwa wÿr amji jaxàr.

¹⁷ Mā Petrô cama apu irñat kam, côjkwa kam cute ampopupun xà atajê to amji japackre to mõ, ne amji mā:

— Pÿhàpà, ampo to mā Pahpãm apu imâhahkre? — hane. Mā pyt jÿr xà ata kam, Coner te me hûmre kujahêc atajê harkwa mā me hâhhuc. Ne cuteme Ximâw pê pryre kà cajror catê ata jûrkwa na me hâhcukjêr. ¹⁸ Mâ cute me cumã harëñ, mā ma hûrkwa ri mecator, ne cute ikrea kam, me jûm ita mā hâkjêr, ne me jûm ata cukij to:

— Xà ajkñ ita ri mā hûmre japrÿ te Ximâw Petrô atajâhhuc ne apu mõ? — hane.

19 Mã Petrô cormã apu cute ampo pupun xà ata to amjijapackre to mõ. Mã Pahpãm Carõ Pejti cumã:

— Awpa! Ita ri me hûmre incrê, ne ame anahàhcukjér to me ipa. **20** Apu ahcuprõ ne wrÿ, ne mehkôt mõ. Nee ca apu gûpar nõ nare, ne nee ame hûpa nare. Ampo na? Itea wa awÿr mehkujahêc — hane.

21 Mã Petrô wrÿc, ne me hûmre atajê mã:

— Xà ina ca ame ahcukij? Ampo wÿr mã ca ita ri me mõ? — hane.

22 Mã me cumã:

— Ýhÿ, pahhi Coner te ri awÿr me ikujahêc. Ne Coner itapeaj, ne cupê Pahpãm to amji kam hapac catê impeaj, mãJuta catéjê cunea me kampa. Mã Pahpãm mã imprarcatê côjkwa pîn cator, ne apu cumã ana awjahkre, quê ana ahwÿ, ca hûrkwa ri acato, quê akampa, ate cumã ampo jarën xà atajê na — hane.

23 Mã Petrô te me hûmre atajê mã me här na hûjahkre, mã me här, ne caxwa ata kam cahê na me hàhhuc. Mã me ahna apë, mã ame hàhcuprõn, ne ma memõ. Mã Jeju na mehkwy kwÿ, Krîmpejre kam mehkrí atajê, hanea ne mehkôt me mõ. **24** Me mõ ne me ahna apë nõ ma Xexa jõ krí kam me cator. Mã ramãConer te mehkjêjê me, me hõ ikwÿ nõ peaj catêjê me, me hator, mã ramã cute me cuprõn ne me Petrô jikaj. **25** Mã ramã Petrô to me mõ, mã här, mã Coner mõ ne cute ihcajpar, ne cuna mã ihkõn krã na hÿr. **26** Mã Petrô te hacpÿa mã hâm ne cumã:

— To xa, nee mā ipê Pahpām nare. Ampo na?
Hanea neipê me axūmre nōa wa — hajyr.

²⁷ Mā Petrô apu Coner mā ihcakôc jirô pê mā,
ma ikre mā me hâr. Mā me hâhtôa te me cuprōn
tu curi. ²⁸ Mā mehcunea mā awjarē, ne me
cumā:

— Ramā me amā Juta catêjê te amji kam hapac
xâjahkre pej. Ne jū wŷr quê mehcakrititajê me,
me cuprō ne me ajcacwa. Ne Pahpām te quêt
imāmehcunea to hahkre to hajyr he, wa nee
amji kînte hipêr jûm kên me, ihtûm na, to amji
kam ijapacnare. Ita to ri Pahpām te curmā imā
hahkre. ²⁹ Na ca ate me ina gâhwŷr, wa ajpêñ
ite amji kamijapac xà impejti na prâm to wa mõ.
Na wa ityj amijahkre pej to prâm, ampo na mā
ca ate me ina gâhwŷr? — hane.

Pê Coner Petrô mā amji jarē

³⁰ Mā Coner te Petrô mā ihcakôc, ne cumā:

— Ramā ina amcro incrê, wa ita ri ijûrkwa
kam jŷ, ne pyt pejti kam apu Pahpām mā icakôc.
Mā ihprôt pê hûmre ita te ihkâ jakati ihprâti
itato ihkâ, ne icuna mā cator, ne cute imā
hûjarẽn to:

³¹ — “Coner, Pahpām te acakôc xà impar, ne
cute ato amji japackre, ca ate me cupê hamreare
atajê mā cute ampo na ihprâm ata jõr na. ³² Ne
me jûm kujate, Krîmpejre wŷr, quê me jûm
xûmre japry te Ximâw Petrô ata japrô. Ne
Ximâw nôapê ampo kâ cajror catê jûrkwa kam
rihâhhuc, côxwa cape na” hane. ³³ Na wa ite
ana ijâhwŷr pyrentu. Mā ate to hamârti mā,
ne ajpêñ tê ne acator, ne ahnaa ri impeaj to

impej. Ne hamre, ramāmehcunea te me cuprōn, Pahpām cuna mā. NePahpām te amā harēn ne amā to hahkre atajē par prāmte, wa ramā ite me cuprōn. Na ca ha ate imparxà ata jarē, wa me akampa — hajyr.

*Pê Petrô me cumā hūjarēn capô
Roman 2.7-11; 1 Timot 2.1-6*

³⁴ Mā Petrô me cumā:

— Ÿhŷ, he ita caxuw Pahpām mā mehcunea pipēn pit naimā hahkre pej. Pahpām te ramācumā mehcunea kīn pipēn pit to imā hahkre, na ri imā hahkre pej. ³⁵ Ampeaj kam, quē ha pjē cunea kam jūmjē mā Pahpāmkīn, ne me cumā kam hapac prām, quē ha Pahpām jūmjē atajēpupu, ne ihytj jūmjē atajē na amji capa. ³⁶ Ne ramā cute me ikwŷ pê Juta catêjême, me pahtcunea mā Jeju kujahēc, me pahtcarīcti prāmte. ³⁷ Ne ramā ate me Jejajarēn pejti ita par, ne me hahkre pej, por pê Jowāw ajcoJeju pê me pahtcunea jō Pahhit na me cumāharēn to ipa, ne cōkam ajco mehcumrā. Ne pê Jeju Naxare jō krī pīn cato, ne ajco mehcunea māihcakōc to ipa, Hīpōjajo jō pjē me, Juta jō pjē kam. ³⁸ Ÿhŷ, pê Pahpām Jeju mā Carō Pejti mecarōt tŷjti gō. Pê Carō Pejti jarkwa kōt ajco hāpēn xà impejti ton to apu ipa. Ne ajco Pahpām jarkwa kōt mentête me curē xwŷn carō kēn to pōj to ipa. Atajē na ramā me amā hahkre pej.

³⁹ — Mā me ikwŷ te Kr̄pinkrēn me ipu na krī kwŷ atajē cunea kam, cute ampo ton xà atajē cunea na me hōmpun. ⁴⁰ Mā cute pī na me inxōr, mā kamajēt, ne ihytac. Mā cute me harēt, mā

ahna amcro incrê, mā Pahpām te hacpÿa mā to ihtīr, ne ma meiwyr ihkujahēc. ⁴¹ Wa me pa pit te me hōmpun, mā nee mehcunea te me hōmpun nare. Mā cute hacpÿa mā ihtīrjirô pē me pa pit mā amji to ipipē, ne meicape na hāpān ne ihkōm, wa ite me hōmpun. ⁴²⁻⁴³ Ne ampo na ri Jeju me iwyr cator? Pahpām te mam me icapi, ne meito caprār, ite mehcunea mā Jeju pē me pahkritxwÿ na harēn to ipa xà caxuw. Ne hanea ne cute Jeju to me pahcukij ne me pahto ipicokjēr catê na hām na, me cumā harēn xà na amji na me icapi. Pē rÿ pēa mā Pahpām jarkwa na mehhōc catêjéajco Jeju jarēn to ame ipa, ne me harēn to:

“Ŷhÿ, quê ha ihtÿj amcro nō na jūm me awyr cato.

Came akēn jicu, ne hÿrmā me apkjē, ne me kampa, mār quêate me to kēn atajē to tojnō ne hicu, ne me ana amji capa” hane.

— Ita na pē Pahpāmjarkwa na mehcakōc catêjē rÿ pēa mā mam Jeju tomehcakōc. Ne Pahpām te Jeju to me pahcukij catê. Ne taa mā quê haamcro nō na me pahpupu ne cormā me pahcuneatîr itajē me, ramā me pahtyc itajē mea mā me pahcukij. Me pahtiar kam, pahte me ampo kēnton, ne pahte me ampo pej ton ata na, me pahcunea cukij, cute me pajahkre pejprāmte. Ne ite me amā itajarēn xà caxuw ri Pahpām te me ipyxwyr — hane.

Pē mehcahkrit hanea ne me Pahpām Carō Pejti incwa

44-46 Mā Petrô cormā apu ihcakôc, ne apu ita jarē, māPahpām Carō Pejti me hipôc ri hâr. Ne cute, por me Petrô kampa atajê cunea mā amji jōr. Mā mehcunea te me to ihcakôc kam ihtêm. Ne Pahpām cati ne impej na me harē. Ne me harkwa pihho cunea to mehcakôc. Mā cute me Krīmpejre pīn, Juta catêjê kwȳ pēJeju na mehkwy te Petrô pynār atajê to amji mā me ipikrar. Ne me ajpēn mā:

— Pȳhàpà, xāmte Pahpām te hanea ne mehcakrititajê mā Carō Pejti jōr? — hane. MāPetrô te mehcunea mā harēn to:

47 — Hanea ne mehcahkrit itajê teihtyj me Pahpām Carō Pejti incwyr to hajŷar xà, pom pē cu me cumam me cucwahe. Xà quē ha ajkī jūm cô kam me cumrār tētemehcahpêrta? Hāpà! — hajŷr. **48** Ne cute cô kam, Jeju jarkwa kôt, mehcumrār na me cumā harkwa hyr. Mā harkwa kôt cute mehcumrār. Jirô pē mā cute me, Petrô te hipêr me cahê na amji to amcro nō kujahêc prâmte, me ahna hâhwyr. Mā curiame cahê na hâhhuc.

11

Pê Petrô ampo na amji jarē Me Hâpêñ Xà 10.1-48

1 Mā Juta jō pjê kam Jeju jarkwa na memprar catêjê atajê te Coner me, mehkra pê mehcakrit atajê tehajŷar ne Pahpām jîkjê rûm me hâhhuc ne mehkwy māmehcunea xâr na cute me harēn par. **2** Mā Krîpinkrên kam Petrô cator. Mā Jeju na mehkwy te me Mojxe xwȳ kam me hapac prâmatajê te me Petrô cukij, ne me cumân to:

³ — Pŷhápà, ca mehcahkrit itajêkam gâhhuc ne me cape na gâpân, ita na ihkaj na! Rÿ pêa mã pê Pahpâm Mojxe xwÿ to iihimpej, ne me pamâawjarë, cu nee mehcahkrit atajê cape naame papa nare — hane.

⁴ Mã Petrô te cumã kat kam ampo cunea ton atajê na, me cumã amji jarën to impejti partu, ne me cumã:

⁵ — Ÿhÿ, wa Krîmpejre kam apu ipa, ne Pahpâm mäicakôc, ne iriât kam ite ampo pupun. Ne ampo ita pêcupêhkâhti pyràac, ne côjkwa pîn iwÿr iwryc. Nehôxwahhi te cwat itajê na hê, wa ite ihcunea kam apëhti na hõmpun. ⁶ Ne kam irît, ne ite kam ampo pryre cunea pupun. Hõmpry támre me, ampo kên pjê kam cajöhjôt to ipa itame, pryrejara me, ite ihcunea pupun. Pom pê hanea ne Pahpâmmam ampo pryre kur tête me pamã atajê, wa ite hõmpun. ⁷ Ne ite côjkwa rûm jûm jökre par, mä imã: “Petrô, to xa ne atyj ampo cura ne krê” hane.

⁸ — Wa cumã: “Pahhitî, jû wyr wa amji mä hamã ne me iquêtjê te me imã ampo kên cawpa xà itajênô krê. Wa rÿ jû caxuw ite ampo kên krêr nare ita kam” hane.

⁹ — Mä hipêr côjkwa pîn imã: “Wa jamã ne ampo pej na harë, ca neehipêr ihkên na harën nare” hane. ¹⁰ Ne cute imã harën to incrê, mä cupêhkâ tehacpÿa mä amji jaxâr, côjkwa wyr.

¹¹ — Me ajkaam mä Xexa jô krî pîn, cute iwÿr me hûmre to incrê ne mehkujahêc atajê me cator. ¹² Mä Pahpâm Carô Pejti te, ite pa nare to imã ihcakôc, ne ikujahêc, wa ma mehkôt Xexa jô krî wyr mõ. Ne cute me xêj itajê pê Jeju na

mehkwÿ Krîmpejre kam, ne hanea ne ma me ikôt me mõ. Wa me icunea curi me icator, ne Coner jûrkwa mã me ixàr.

¹³ — Mâ Coner te me imâcôjkwa pñn Pahpäm mã imprar catê te hûrkwa kam cumã amji për, ne cumã hûjarën na me imã harën. Cute cumã hûjarën to: “Hàpà, Krîmpejre wyr jûm kujate, quê tê ne hûmre japry te Ximaw Petrô atajaprô. ¹⁴ Quê cato, ne me acunea te Pahpäm to kên jahpan xà na, me akêñ catia mã me axàr xà ata pê, cute me apytar xà to me amã hahkre” hajýr. Hô, Coner te me imã hûjarën to hajýr.

¹⁵ — Na wa ite me cumã Jeju jarën kam itêm. Ne cormã ite icakôc kam itêm, mã por pê mam Pahpäm Carô Pejtime pahwyr wrÿ, ata na ri me pahcuxà me hýrmã iwryc. ¹⁶ Na wa ite, pom pê Pahhti Jeju me pamâhûjarën to: “Ýhý, pêJowâw pê cô kam me acumrâr catê. Ne Pahpäm quê hajû caxuw me amã Carô Pejti kujate, quê ha taa amjicarôat kam me acumrâr” hane ata to, ite amji jpackre pyrentu. ¹⁷ Pom pê mam Pahpäm me pamã Carô Pejtigô, ata cuxâ hanea ne cute mehcahkritmã Carô Pejti jôr. Ne Pahpäm te me cumã hôr ita kam, jû wyr wa Pahpäm cuna mã ikên to amji kampa — hane.

¹⁸ Hô, Petrô te me cumã hûjarën to hajýr, mã mehcunea te me kam hapac, ne me cumân jicu, ne ramã ajtea mã me, ne ampeaj kam cute Pahpäm pejna me harën kam to ihtêm. Necute me hûjarën to hajýr he:

— Tahnaa mã, Pahpäm te hanea ne mehcahkritto impeaj to impej. Naquê ha mehkên ton

jicu, ne Pahpām mā me amji jarē, quē ha cute me to kēn atajē cunea jicu ne to tojnō. Na quē ha hanea ne Pahpāmcahē na ame ipa rohnŷtti mā — hajŷr.

*Jeju na mehkwȴ Antijoc jō kr̄i kam
Me H p n X  4.36-37*

¹⁹ Ÿhŷ, Tew w curan x  jir  p  m  cute me Jeju na mehkwȴ to k n kam meht m. M  Jeju na mehkwȴ ma amehcahk m neame ipicr n. Ne ma Kuhk umtyc j  pj  w r me pra, m  itaj  ma Xipre j  pj  w r me pra, m  itaj  ma Antijoc j  kr  w r me pra. Ne cute me cup  Juta cat j  m  pit m  me Pahp m jarkwa jar n, ne nee mehcahkrit ataj  m  har n nare. ²⁰ M  pom p  Xipre j  pj  me, Xiren j  kr  p nme cato ataj  kw  kw , ma Antijoc j  kr  w r me pra ne me cator. Necute ajtea m  hanea ne mehcahkrit m  Pahp mjarkwa jar n, ne me cum  Jeju p  me pahkritxw  jar n x  impejti jar n. ²¹ Ne mehkw  ataj  p  Pahp m Car  Pejti me cum  amji g , m  car at k t ame ipa. Cw rjap  ri me h ht a necute mempar, ne h rm  me ipipkj r.

²² M  ma me har n picr n, ne ma Kr pinkr n kam cator, Jeju na mehkw te cupr n x  kam, na ri ma cute me h rm , Antijoc j  kr  w r Parnap kujah c. ²³ M  Parnap curi cator, ne cute Pahp m te me toimpejti, ne cute Pahp m te me ahna amji cax r, m ampeaj kam me hakry na me h mpun. Ne cute ita kam me to incr  tu to mehcunea japackre, m r qu  me Pahp m kampa, ne cute me amji kamme hapac x  cunea to me Pahp m caca x  pyn . ²⁴ Ÿhŷ, p  Parnap

ita pê hūmre impejti, ne pê Pahpām Carō Pejti cumā amji gō ne amji jōrtu, na pê hān ne Jeju to amji mā ihhimpej to týj. Neincwýrjapēa ri me hàhtōa ne Pahpām wýr me ipipkjér.

²⁵ Jirô pê mā ri, ma Parnap Krijara wýr mō, ne kam apu Xawrō japê, necute ihcajpar, ne ma Antijoc jō krī wýr me tē. ²⁶ Ne caku pyxit ata na cute me cuprōn, cuprōn xà kam, ne cute me hàhtōa mā Pahpām jarkwa to hahkre. Ne Antijoc jō krī ata kam, pê mam Jeju kôt me ipa catéjē japrý to ajco me “Jeju na mehkwý” hane.

²⁷ Mā amcro ata na Pahpām jarkwa to mehcakôc catéjékwy Krípinkrén pīn me mō, ne Antijoc jō krī wýr me cator. ²⁸ Ne pyxit ata pê haprý Agap, ne cator ne xa ne Pahpām Carō Pejti jarkwa kôt me cumā awjarē, ne me cumā:

— Ÿhý, quê ha pjê cunea kam prām — hane. Ne porCrawti pê Roman catéjé jō pahhit i jō caku ata kam pê ita hane.

²⁹ Mā Jeju na mehkwý teJuta jō pjê kam Jeju na mehkwý tehcajpar na me ajpēnpar. ³⁰ Ne ahþyanre na, me pyxit ne cute me ihpore jōr par, ne mempeaj kam me cugō. Ne cute me ihpore ata to Parnap me Xawrō kujahēc, cute me Jeju na mehkwý to mehhimpej catéjé mā hōr xà caxuw.

12

Hipér ihkén xà

¹ Ÿhý, pê amcro ata na pjê jō pahhi ata haprý Heroti, ne cute Jeju na mehkwý na harkwa hyr, cute ameto kéanre prāmte. ² Ne Heroti te Jowāw tō pê Tijac na harkwa hyr, quê mehpro ne

mehcura, wapo xwahhihti to. Mā cutemehcuran.

³ Mā Juta catêjê mā cute mehcuran ita na kĩn. Cwýrjapé riHeroti te hajýar ne hipér Petrô pro, ne mehuwapre ne me haxàr na harkwa hyr, Juta catêjê pijacri xà jõ amji kĩn jõ amcro ata kam.

⁴ Ne cute krähtare pê me hamâr catêjê te tejixêj jûhkra mā haxàr, ne me cumã:

— Me hamâr peaj ne, quê nee jû kam ihtêm nare, nâmri amji kĩn jirô pê wa ha me cuna mā hâm, neihcukij, ne ihcura — hajýr. ⁵ Mā Petrô nõ, mā hamâr catêjê ihtýj mehamã. Mā Jeju na mehkwÿ ihtýj Petrô na Pahpâm na me ahwÿ, quê nee me Petrô curan nare.

Petrô me hacjén xà pê cato

⁶ Ne amcro ata na pahhi Heroti te Petrô cukij, ne mehcuran xà jõcaxwa ata kam pê me hamâr catêjê cote na nõ ne gõr. Pê wakÿre ajkrut ne ihcajpre, ne cormã harkwa mā hamâr catêjê ahna mehcuhhê. ⁷ Mā ihprôt pê caxwa ata kam, Pahpâm mā imprarcatêjê nõ ata côjkwa pîn me hacjén xà wýr iwrýc, ne cute cumã amji to ipipê. Mähàhcujro kam apëhti pyrentu. Mā cute Petrô jikre kamihtât, ne ihcujrõn ne cumã:

— Hã, axãm pyrentu — hane. Mā wakÿre teihcajpre itajê cunea apu ipijaxwýr. Mā cormã ihtýj hamâr catêjê ame hikwa ne ame gõr.

⁸ Mā Pahpâm mā imprar catê cumã:

— Atu na hê xà to apre, ne gõ par kà mā amjijaxà ne ahna to huwapre — hane. Mā cute ahna to huwaprepar mā cumã:

— Gõ hitô kà mā amji jaxà ne ajpêñ ikôt mõ — hajýr.

⁹ Ne ma mam Pahpām mā imprar catê cator, ne cumā mō, mā hapu na Petrô iħköt mō. Ne nee cator xà ata na cute amji jahkre pej narekam, iħtij ipimtir na apu amji cāmjī. ¹⁰ Ne ma ihköt mō, ne cute me hamār catējē cuhhē xà jakren, ne hirō pē iħnō ita jakren, ne ma wakýti teharkwa catia ata wýr me mō. Mā amjia kôtcute me cumā amji jihē mēn, mā ma me cator. Ne ma krī cape kôt me mō, mā ihprōt pē ma Paħpām mā imprar catê tē. ¹¹ Mā cormā Petrō te amji cajpēr ne amji mā:

— Pŷħapà, xāmte ampeaj kam ri Paħpām mā imprar catê te Heroti me, Juta catējē jō pahhi kwý jūhkra pē icaxàr! Nee mā ijōt kam nare, ne nee mā ipimtir kam nare — hane.

¹² Ne cormā cute to amji japackre, ne ma Marij jūrkawwýr tē, por Jowāw Macô menxi ata jūrkwa wýr. Nehýrmā cator, mā cormā cute me cuprōn ne mehkri, ne ma hōtpē Paħpām mā me Petrō cajrēn. ¹³ Mā pea Petrō te me cumā harkwa cahhyr kam iħtēm. Mā cuprýre jaþrý te Rotihkwýj te impar, ne ma hýrmā tē ne cute ihcukij, ne cumā:

— Me anō mā ca? — hajýr. Mā cumā:

— Pa — hane. ¹⁴ Mā cute impar pyrentu ne hakry mā ma ipicahur, ne nee cute cumā hihē mēn nare, ne ma tē ne ame cumā harē, ne me cumā:

— Ma xà, pō pē Petrō harkwa mā xa — hane.

¹⁵ Mā me cumā:

— Hamreare, ca apu ato kam waj — hane. Mā me cumā:

— Quê, wa nee apu ito kam waj nare, ne nee wa apu ipimtirnare, ampeaj kam wa me amā harē. Ma xà, pō pē xahe! — hane. Mā me ajpēn mā:

— Hamre, Petrô carō mōrmō xa — hane. ¹⁶ Mā cormā Petrô apu harkwa cahhy, mā cute me cumāharkwa jihē mēn, ne me hōmpun, ne me amji mā ipikrar. ¹⁷ Mā cute hūhkra to mehcuuhhēc ne me cumā:

— Me kêt, ne me ankrê, wa me amā amji jarē — hajyr. Mā me kêt, mā ame cumā Pahpām mā imprar catê kujahēc, mā cute me hacjēn xà pīn to cator na, ame cumā amji jarē. Ne amji jarēn kôt me cumā:

— Ca ha me anō tē, ne Jeju na mehkwȳ to ihhimpej catê, pē Tijac ata me, me ikjējē mā ijarē — hane. Nema jū kam tē.

¹⁸ Mā apē, mā me hamār catējē te Petrōjapē me amji caprār, ne me cupē amjijahkre kēatre.

¹⁹ Mā Heroti te Petrô na hàhcukjēr to mehku-jahēc. Mā nee cute me Petrô mā cator nare, mā Heroti te Petrô na me hamār catējē cukij, mā nee jūmte cumā harēn nare. Na ri cute me tejixēj itajē cunea naharkwa hyr, quê me hipej, mā cute me hipej tu. Jirō pē mā ri, Herotijuta jō pjē pē cator, ne ma Xexa jō krī kam hàhhuc, ne jū mā curi cute amji to amcro ton.

Pjē jō pahhi pē Heroti tyc xà

1 Petrō 1.24-25

²⁰ Ÿhȳ, ampeaj kam ri, Heroti māKēn jō krī me Teppro jō krī kam mehkrī catējē kam incryc. Ampo na? He mehkwȳ japyre mā me cumā ihpore jōr prām to me ipa, cwȳrjapē ri ame kam

incryc. Na ri krī jō pahhi catêjéatajē te amji to cuprōn, ne ma Praxô pê Heroti jarkwa kôt mehcunea to ihhimpej catê ata wyr me mō. Ne hýrmā me cator, ne ame ajpēn mā ihcakôc, cute hacpÿa mā ajpēn to me hō kwý nôprâmte. Ne ampo na ri cuteme ajpēn to hajýr? Nee mā ampo na nare. Pê Heroti pê pahhi ata jō pjéa pñi ajco me cumā me hō to hapój, cwýrjapê pê me ajpēn to hane. ²¹ Mā Heroti te me cumā ihcakôc xà na me cumā amcro hyr, mā ramā amcro hyr xà ata kam hàhhuc. Mā cutehō pahhi kà impejti ata mā amji jacjén ne to amji cûmpej, ne pahhi krī xà catia ata kam hýr, ne cute me cumā ampo kwý to ihcakôc to irya. ²² Mā cute mempar pejti atajête ihcakôc ata jahpan xà na me cumā caràr ne me cumā:

— Pýhápà, nee mā me hümre nō ihcakôcnare! Me pahpäm nō mā ca ajte acakôc! — hane. Mā Heroti teita par, ne cumā amji jar n xà ita na ihk n.

²³ Mā cute cupê Pahpäm na me har n ata na, iht j me to tojn , na ri iht j cupê Pahpäm na me har . Cwýrjap  ri c jkwa pñi Pahpäm m  imprar cat  te to k n pyrentu. M  cut  te ihkr r m  ihtyc.

²⁴ Pê ajco Pahpäm jarkwa ma ihk  to m , ne ipicr n to m .

²⁵ M  Parnap me, Xawr  te me h p n x  kr  curan, nemehkj j  m  ihpore j r, ne ma Kr pinkr n p nhacp y  m  Antijoc j o kr w r cute me amji jax r. Ne cute me Jow w Mac  japr r ne ma me to m .

13

*Pê Parnap me Xawrô hâpêñ kam me tê
Me Hâpêñ Xà 9.15-16; Roman 1.1*

¹ Ÿhŷ, Antijoc jõ kr̄i kam Jeju na mehkwy kam, hōtpêPahpām jarkwa to mehcakôc catêjê me, me cumâampo to hahkre catêjê te xîc atajê japry te hajŷr he: Parnap me, Ximâw japry krut te Tycre me, Rutikwyj pê Xirencatêjê nõ ata me, Manem, por pê me hõ pahhi Heroticape na amji to ajpa ata me, Xawrô. Atajê pê ri me cumâampo to hahkre catêjê. ² Mâ amcro nõ na, Pahpām pê Pahhiti to ame amji kampa, ne ame cumâ ihcakôc xà caxuw ame ajcri, ne nee amehâpân nare. Mâ PahpāmCarõ Pejti te me cumâ:

— Me imâ Parnap me Xawrô ta. Ampo na? Wa ramâ ite me hâpêñ xà nõcaxuw amji mâ me capi — hajŷr.

³ Mâ cormâ me ipijacri xà ata kam, cute Pahpām mâ meParnap me Xawrô na mehcakôc, jirô pê mâ ri cute me ahna hû xir, nemehcajrën jirô pê, ma cute mehkujahêc.

*Pê Xawrô me Parnap Xipre jõ pjê kam ame mõ
Me Hâpêñ Xà 8.9-24*

⁴ Mâ Pahpām Carõ Pejti te Parnap me Xawrô kujahêc, mâ ma Xeruxij jõ kr̄i wyr me tê, ne curia ri cute me pâr kre pro, ne ma me tê, Xipre jõ pjê pê cô jipôc ri pjê ata wyr, ne me cator.

⁵ Ne kr̄i japry te Côjarô jõ kr̄i mâ me cator, ne cute Pahpâmjarkwa to mehcakôc kam mehtêm, Juta catêjê te cuprõnxâ kam. Pê hanea ne Jowâw Macô apu mehkôt mõ, cutemehtehcajpar, ne me

Jeju pê me pahkritxwù jarën xà impejti incràn prämte.

⁶ Ne ma cô jipôc ri pjê ata wùr me irêr, ne haneane ma krîj apry te Papo ata mä me cator. Mä Papo jõ krîj ata kam hümre hûxy xi apry te Parjeju ata ihkrî. Ne Crec jarkwa na caj ata apry pê Erima. Ne cupêJuta catêjê nõa ne ihkéanre, ne ajco ihkrî ne mehcunea mä ihhêj. Pê ajco me cumâ ihhêj to:

— Ipê me amâ Pahpäm jarkwa to icakôc catê — hane. ⁷ Ne cupê pjê ata jõ pahhi jõ ikwy nõ. Mä pjê jöpahhi ata apry te Xerjô, ne cupê hümre krâ kreti. Ne cute Parnap me Xawrô na hâhwùr, cute Pahpäm jarkwana hüpär prämte.

⁸ Mä hûxy xi ata ma apu Jejujarkwa na memprar catêjê caca. Ne ihytjy cumâ pahhi ata te Jeju jarën xà ata caca na to präm. Mâr quê nee pjê jõ pahhi ata to amji me ihhimpej nare. ⁹ Pê Xawrô apry nõ pê Pawrô, ne kam Pahpäm Carõ Pejti te hipu tu, mä cute Erima ata pupun týjti, ¹⁰ ne cumâ:

— Apê me pahcurê xwÿn pê Xatanaj kra. Ne apê ampopejtî to kên catê, ne akéan to akên, ne ampeaj kam ahêj xi. Ampo na? Apê ampo pejti këhkëñ catê, na ca gôtpê Pahpäm caca xà impejti to kên to apa. ¹¹ Na quê ha ita caxuw ato hy. Ca ha ato tûmpyrentu, ne ato tûm ita na jû mä ana amcro, ca ha cormâ hipêr pytpupu — hane. Mä hûxy xi ita te amji cajpêr pyrentu, märamä into kam awcapàtkô to mõ, mä cute amji jacjén kamihtêm, ne ame hapê hâpên to mõ, jûm te hûhkra naipyr ne apu to mõr prämte.

¹² Mā pjē jō pahhi te ita pupun, ne ihtŷj ampeaj kamcaxwām catia mā Pahpām jarkwa par, ne amji mā to ihhimpej. Ne amji mā ipikrar, ne jŷ ne amji mā:

— Ampeaj kam Jeju jūjarēn xà pihho ne impejti pit, na wa ha itŷj ita caxuw Jeju to amji mā ihimpej — hane.

*Pê Pawrô Pixitij jō pjē kam apu mō
Me Hâpêñ Xà 15.38*

¹³ Mā Pawrô me, me mōr catêjê me, pàr kre mā mehàr, ne ma Papo pīn, krī nōjapry te Pjêjôti ita me, Panpir jō pjē wŷr me tē, ne me cator. Mā Jowāw Macô te mehhyr ne ma hacpŷ mā amjjaxär, Krîpinkrên wŷr. ¹⁴ Mā ma ihtŷj mehtêm kam cute me to incrà tu, Pjêjôti jō krī pīn, ne ma Antijoc jō krī wŷr, Pixitij jō pjē wŷr mecator. Ne jū mā amcro mā, mehkôt xà pê xap jō amcro na, ma Juta catêjê te cuprôn xà wŷr me mō, ne me hâr, ne me hŷr. ¹⁵ Mā mam jûm ita te menquêtti Mojxe jō kâhhôccahyt, ne ihkôt cute me Pahpām jarkwa na mehcakôc catêjêjō kâhhôc cahyt. Jirô pê mā ri, cute me cuprôn xâjō pahhi kwŷ te me hûjarêna me mën, ne me cumâ:

— Hâ, me ikwŷ, xà hôtpê me amâ ampo pejti jarêna? Gapacta ne me imâ harê, wa me awpa ne me ijakry — hajŷr.

Pê Pawrô ame cumâ Jeju jarê

¹⁶ Mā Pawrô xâm ne cute hûhkra to mehcuhhêc, neihcakôc kam to ihtêm ne me cumâ:

— Ÿhŷ, me apê Ixaher catêjê pê Juta catêjê me, me apê mehcahkrit atajê me, pjê nõ rûm me acator atajê me, me amã Pahpâm kñ catêjê atajê, me ikampa. ¹⁷ Ÿhŷ, pê Pahpâm amji mã me papê Ixaher catêjêcapi. Ne hanea ne amji mã me panquêtjê me, me pampupxwŷjêcapi, ne me to ipicam n to m o. Pê Ejit j o pj e kammehkri, pê me to ipicam n to m o catia to cati. Jir o pê m a p e ihty j Pahpâm car at k tEjit j o pj e p n me to cuto. Ne ma me to m o, pj e impejtijapr  te Cana j o pj e ata w yr. P e nee pry k t me Pahpâm par nare, ne ame to k en. ¹⁸ P e Pahpâm p oti kam hamreare ata kam me cum a h ucan r to caku to cwar enta. ¹⁹ Jir o p e m a p e Pahpâm Can  n j o pj e kam kr ix re te xet ataj e to acto, ne me hipej tu. Hamre, p e me panquêtj e m a pj e ata jahkre. Ne cute me cum a hahkre jir o p e m a ri me ahna caku te cwatx enta ne ihk t x incw enta m a corm a cute me cum a h  r.

²⁰ — P e Pahpâm ajco me cum a me to ihhimpejcat e j e pyxw yr to m o, ne ahnaaXamer p e mam Pahp mjarkwa to ihcak c cat  ata j o amcro kam to ahtw y. ²¹ P e me h o pahhi cati na me Pahpâm w y. P e Pahpâm Xawr o xw y p e Quiti kra, p e P enjam  t amxw y t amxw y n o to me cum a me h o pahhi cati na h  m, p e ihhimpej to caku to cwar enta. ²² Jir o p e m a p e Xawr o nee Pahp mpar kam to incr a nare, cw yrjap  p e pahhi t  te me cam e, ne hax a kam Tawi x  m, meh o pahhi cati na. P e ampeaj kam Pahpâm m a Tawi k n. Na p e ram a har  n to hane he: “Ÿhŷ, Tawi p e Jex e kra ata, ito pit m a amji kam hapac to ipa. Ne ite ampo na pr  m ataj e to pit m a h  p n

to ipa" hane.

²³ — Pê rÿ pêa mã ramã Pahpãm jûm te me pahkén pê me pahty়tar catê ata to awjahkre. Ne Jejupê Tawi tàmxwÿ tàmxwÿ nõa ata to pê me pamã awjahkre. ²⁴ Ne pê Jeju cator xwÿjrea na mamJowâw cato. Ne ame hapackre to mõ. Ne Juta catêjêmã harë, ne me cumã: "Me akêñ itajê jicu. Ne me apejto pit mã me amji kampa, wa ha cô kam meacumrã" hane. ²⁵ Ne ramã cute hâpêñ xà jipêj xâa kam, pê me cumã harëñ to hane he: "Yhÿ, me ipupu, he nee ipê jûm to cute me hûjahkre ata nare. Quê ha cormã ikôt hapu na jûm ata cato. Necupê me pahkén pê me pahty়tar catê, ne impeaj to impej. Ne taa mã ri quêt ijirôa pê cati. Ne cumã amji jahkre pej catia to cati. Neijirôa pê cumã hahkre pej catia to cati, ne ihkînte icrire, ne ikéanre. Na ri hâpêñ xà impejti itajê kam ipahàm pit" hane.

²⁶ — Ne me papê Aprâw tàmxwÿ tàmxwÿ me, me cupê mehcakrit te ihyt catyt kam Pahpãm kôt me ipa atajê mã ri, hanea ne harkwa hyr xà ita. Ne Pahpãm te me pahwyr harkwa kujahêc, mär cu me kampa ne me pahcuneame pahkén pê me pahcato. ²⁷ Ne Krîpinkrên kam ame ipa atajê me, mecupê pahhi catêjê me, me cupê Jeju pê me pahkénpê me pahty়tar catê na hahkre kâtatre. Ne hôtpê hân neme ikôt xà jõ amcro kam me cuprõ, ne mehkri nemehkâhhôc cahyt. Ne pê Pahpãm jarkwa na mehcakôc catêjêramã Jeju na mehhôc. Cakrô, mã me cahyt catêjê atajê pê impar pej jahkre kâtatre, ne me cupê Jeju pê Pahpãm kra na hahkre kâtatre. Mã Jeju curan xà jõ amcro kam, mam ihkâhhôc te to hûjarëñ xà

atajêa na cute me ton. ²⁸ Pê nee Jeju ihkên xà nõ ton nare. Pê ahnaa mepro ne pahhi Pirat mā me cugõ. Ne pê hũ na ame amji to prãm, na pê ame kam incryc. Ne cute mehcuran prãmte me ahna me Pirat wŷ. ²⁹ Ne cute me Jeju curan ita na, pê Pahpãm jarkwa namehcakôc catêjê rŷ pêa mā ramã mehhôc. Mā ihcuran xàjirô pê cute mehtyc caxâr, pĩ pê, ne ma hĩ to me mõ. Ne cute kẽn kre caxwãm pê me hir. ³⁰ Mā Pahpãm te hacpÿa mā hipêr Jeju to ihtûr. ³¹ Mā Jeju kôt me ipacatêjê Hîpôjajo jõ pjê rûm, ihkôt Krîpinkrêñ wyrme mõ atajê wyr hapôj jåhtôa, amcro jåhtôa kam. Mā cute me hõmpun atajê ri ihytj ameharẽn to me ipa.

³² — Jirô pê mā wa ite me amâijûjarẽn xà pejti ita jarẽn prãmte, ita caxuw ita ri ame ipa. ³³ Pê rŷ pêa mā Pahpãm ramã me panquêtjêmã, hacpÿa mā cute Jeju to ihtûr to ihcakôc. Na ri cormã cute me pamã ita ton. Na pê Tawi xwŷ Pahpãm jarkwa kôt ihhôc, pêPahpãm Jeju mā hane he, ne cumã:

“Ñhŷ, apê ikraa to ikra” hane.

³⁴ — Pê Ixaj xwŷ hanea ne Pahpãm jarkwa na, Jeju jĩ cormã ihcacu nare kam, hacpÿa mā to ihtûr xà naharẽ, ne harẽn to:

“Wa ha ityj acumpej, ne amã ampopej cunea gõ. Pom pê wa Tawi mā to awjahkre atajê, wa ha amã cugõ” hane.

35 — Na pê Tawi xwÿ hanea ne Jeju na Pahpäm mä harkwa to hane he:

“Jû wÿr ca ha amä h p n cat  impejti to tojn , qu ha ty ne h  ihcacu” hane.

36 — M  h o amcro ata na Tawi tePahpäm te ahna m n x  ata cunea ton. Ne p  ty, p menqu tj  capea na me har t, p  h  ihcacu. **37** Ne p  Jeju ajtea m . Ampo na? P  Pahp mhip r to iht r, na p  h  nee ihcacu nare. Ne ihk nte Tawi j  p  ihy j ihcacu.

38-39 — Ne ita caxuw ca ha me ipar peaj ne. He Jejua p  ri me pahk n p  me pahpyt r cat . Ne por p  me panqu tti Mojxe me pam  incacax  kujate ata, h tp  impej. Ne j  w r qu  Pahp m te me pahk n ton jicu na to. Ne cu ha me pahn  me pahk n m  hikra, ne Jeju w r apkj , ne to amji m  me pahhimpej, qu  ha ihy j qu t me pahte to k n ata to tojn  ne hicu. **40** Ne me amji m  ham a ne, ne me awpa, c t m  ihh ej to j  caxuw me akam ampo k n catia cato, n mri p  ram Pahp m jarkwa na mehcak c cat j  ita na mehh c, p mehh c to hane he:

41 “H , me h wx n xi cat j  ataj  me, por caPahp m jarkwa to ame acak c k eanre ataj , ca ha at j  j  caxuw me amjim  ajkra ne me ahi.

Ampo na?

He wa ha apu g  amcro kam ampo pej catia ne to ata, qu  ha j m cati na me am  har ,

ca ha nee mempar ne amji mā me to hajyr
nare.

Na ca ha atyj me ahi" — hane.

Ne cute me cumā hūjarēn jicu.

*Pe me hàhtôa ne Pawrô jarkwa kôt Pahpâm
wyr me apkjê*

⁴² Ne ma Pawrô me Parnap me cator, cuprōn xà pê, mā cute me cumān, quê hacpŷa ne me mō, xap nō na, ne hipér me hūjarēn xà atajêa to me awjarē. ⁴³ Ne cute me cuprōn jirô pê, Juta catêjê jàhtôa me, hanea ne mehcahkrit catêjê te amji to me Juta catêjê, ne ma cute me Pawrô me Parnap pynär. Mā Pawrô me Parnap me cumā ihcakôc, ne cute amji to mehtyj na me cumā awjahkre, quê Pahpâm jarkwa kôtkam me to incrà.

⁴⁴ Ne xap na, krī kôt mehcunea te me cuprōn, cute me Pahpâm jarkwa par prâmte. ⁴⁵ Mā Juta catêjê atajê kwÿ te me hähtôa pupun, ne Pawrô na mehkwy jū na ame amji to prâm. Mā Pawrô jarkwa ata na cutemehcakôc kam mehtêm, ne me hūn kam mehtêm.

⁴⁶ Mā Pawrô me Parnap te me cumā ihcakôc to týaj kam, me cumā hūjarēn to:

— Quêt me ca, pê mam Pahpâm meapê Juta catêjê mā harkwa ta. Ca ajte ma apumehcaca, ne ahêj ne ma ame Pahpâm te meakên pê me ato hapôj na mehcaca. Ne ahêj ne ma ame Pahpâm te amji kamhapac xà intuw pejti ita caca. Na wa ha ita caxuw me gicu, ne mehcahkrit atajê mā, wa ha awjarē. Pê Pahpâm me imā harkwa hyr to:

47 “Wa ate me mehcahkrit atajê mā, pjê cunea kam gâhcujro xà na, ite me apyxwŷr.

Mär quê mehcunea ipê mehkên pê me hûtâr catê na me ijahkre pej” — hane.

48 Mā mehcahkrit atajê te me itapar, ne ame hakry ne me amji mā Pahpâm jarkwa cupa, ne me amji mā:

— Ampeaj kam Pahpâm jûjarën xà impej — hajŷr. Ne cuteamji to me Jeju na mehkwŷ. Pê me Pahpâm cute amji mā me to ihhimpej xà caxuw amji mā me capi atajê cunea te meamji kam hapac xà intuw mā me här.

49 Mā Pahhiti pê Jeju jarkwa pjê ata cunea kam ihcahkûm. **50** Mā Juta catêjê cormâ Pawrô kwŷ jû na amekam mencryc, cwŷrjapê ri cute me krîjô pahhi catêjê me, pyjê cati mā Pahpâm kîn atajê rât. Mā hanea neJuta catêjê kôat pyjê atajê ma ame Pawrô meParnap curê. Ne ma cute mehkujahêc, pjê nô wŷr. **51** Mā Pawrô me Parnap te mehpar tête pro jacrô capîr, cute me hõmpun prâmte. Ampo na? Nee cute mempar nare na ri, ne me cumâ:

— Hâ, gapacta ne me hane, ne ca ihnô na me, ca ha götpê amcro nô na, jû caxuw me akên mā axâ ne mehõmpu, wa ha nee meatehcajpar nare. Ampo na? Ramâ ite me amâ harën — hane. Ne ma krîjapry te Ampokrekâ jô krîata wŷr me mõ. **52** Mâ ampeaj kam Jeju na mehkwŷ jakry, mā Pahpâm Carô Pejti te me cumâ me carôt to hipu tu.

14

*Pê Pawrô me Parnap Ampokrekà jõ krî kam
ame mõ*

¹ Ne Ampokrekà jõ krî kam cute me hajŷar. Pawrô me, Parnap Jutacatêjê te me cuprõn xà mă me hâr, ne cuteme cumã Pahpâm jarkwa jarën. Mă me cupê Juta catêjê jâhtôa me, mehcakkritatajê me, cute ihtyj mempar, ne me hûpar xà atakôt cute me hûnâr. ² Mă me cupê Juta catêjê kwâya te mempar nare atajê te Jeju jarkwa na memprar catêjêkam mencyc prämte, cute mehcakkritatajê r c. ³ Mă Jeju jarkwa na memprar catêjê amcro jâhtôa kam meh hhuc, Ampokrekà jõ krî kam, ne cute me h can ar kam Jeju p  Pahhitito me h jar n. Mă Pahpâm te me cumã car t j r, cute me to h p n x  pejti pihhoti ton x  caxuw. Mă mehcak ac to me ampopejti ton to me ipa. Mă me h htôa ne cute me h p n x  ata pupun, ne me hahkre pej pyrentu, me h jar n to meawjar  ata k t, n mri ampeaj kam ri Jeju p  Pahhit. ⁴ Ne krî kam mehkrî ataj  te mencyr jap  amji to meipicap n. Ne mehkwy Jejujarkwa na cumã memprar catêj  r m me h hhuc, ne mehcahhur Jutacatêj  r m me h hhuc.

⁵ Mă mehcakrit kw  me, me cup Juta cat j  kw  me, me h  pahhi kw  mea m , cute me Jeju jarkwa na memprar cat j  to amehk n, ne cute k n to me hipej pr mte, cute ahna me ajp n par. ⁶ Mă Pawr  me Parnap te ram  me hahkre pej, cw r jap  ri ma me cator, ne ma Ritij j  kr  me, Terpe j  kr  w r me të. Ne maRopcah c j  pj 

kam, krī atajē wyr me tē. ⁷ Ne krī ajpēn na pire mā apu ihcuuhhē atajē kōtcute me cumā Jeju pē me pahkritxwȳ jarēn xà impejti jarēn.

*Pê Ritij jō krī me Terpe jō krī kam ame mō
Me Hapén Xà 3.1-10*

⁸ Ne Ritij jō krī ata kam, pē hūmre par me ihpar kōn te xwȳ ita ihkrī. Pê xwȳ ita naihpym, na pē jū caxuw hām ne apu mōr nare. ⁹ Ne hūmre ita te Pawrō cakōc xà na impar, mā cutehōmpun, ne ramā cute ihtyj Jeju to amji mā ihhimpej na hahkre pej, ne ihtyj hanea ne Pahpām te caprār na cute amji mā to hajȳrna hahkre pej pyrentu. ¹⁰ Cwȳrjapé ri Pawrō te hōmpun tyjti, ne kȳj cati pēa mā cumā:

— To xa! Ne axām pej! — hajȳr. Mā hūmre ita toj nehām, ne cute mōr na ipyr pyrentu, ne ma mō.

¹¹ Mā mehcunea te me Pawrō carōt kōt hāpēn xà pihhoti ton ita pupun, neme harkwa to ajpēn mā me caràr kam mehtēm:

— Me pajō pahpām pē Jupiter me Mecurij te mehīa na amji ton, ne cōjkwa pīn me cator! Por cu hōtpē me kampa atajē te ri mehīa na me amji ton, ne cōjkwa pīn me cator! — hajȳr. Pēihtyj ame caxēti japry te Jupiter me Mecurij atapē Pahpām na amehcāmjī neahna ihkaj na. Ampo na? Nee me cupē Pahpām nare, me cupēme hūmre pit.

¹² Mā cute me Parnap mā hapry to Jupiter, ne haneane me Pawrō mā hapry to Mecurij. Ampo na? Pawrō pēihcakōc catē na ri. ¹³ Ne

pahpām cahàc pê Jupiter to me amji kamhappac xà jürkwa ata ihcuhhê, krī cati jō kwyc jarkwamā. Cwyrjapê ri Jupiter jürkwa jamār catēata, pryti me pîrā te ihkrâhkà to mō, krī cati jōkwyc jarkwa wyr. Mā mehkwy te me cumā pryti curan, cute me Jupiter mā to caxàr prämte. Mā cute mencaca xà na me amji toan xà napahpām cahàc te amehkñ prämte, pê ajco ame ita to.

¹⁴ Mā Jeju jarkwa na memprar catêjê te ihyj me cupêa Pahpām na amehcāmjñna cute me hahkre pej, ne me cumā ahna ihkñnnare, mā ma ita na amehcaca. Cwyrjapê ri cute amehkàcokjér, ne ma me ipicahur ne me cumā me här, ne me cumācaràr to mō, ne me cumā:

¹⁵ — Ampo na mā ca ame hane? He hanea ne ipê me apyràac, ne ipê mehia wa. Wa ita ri ame amā Jeju jarēn xaimpejti jarē. Ca ampo kên itajê mā me hikra. Ampona? He ampo itajê nee ampo caxuw impej nare. Na ca ha hacpÿa mā Pahpām tîar wyr me amijaxà. Taa mā pê quêt côjkwa me pjeto. Ne taa mā pê côxwa to, ne kam ampo cunea to. ¹⁶ He pê mam amcro ata na, Pahpām mehcunea to tojnō, pê amjia kôt, mencaca xàa kôt ame ipa. ¹⁷ Ne hôtpê Pahpām me pamā ampo pejti gō, pahteimpej na me hahkre pej prämte. Ne taa mā ri hôtpê côjkwa pîn ta kujate, ampo tuw to picamēn xà caxuw. Ne taa mā ri ampo tuwjō amcro kam to, ne amcro ata na me pamā me pajō intuwgō, ne hanea ne taa me pamā me pajakrygō — hane.

¹⁸ Ne cormā me cumā ihcakôc kwya kam, mā cute ajmār me cumā me pryticuran ne me to

caxàr.

¹⁹ Jirô pê mā ri Juta catêjê kwýcator, Antijoc jō krī me, Ampokrekà jō krípñ. Mā me hàhtôa ne me cumā hâr, nemehcunea te me Pawrô me Parnap kam me hàhtôato me hâhtô atajê incryc name ton. Mā ame kam mencyrcne cute kēn to me Pawrô cujpât, ne ihytjy ihytc naamehcämjī, ne krī pê me to cator prämte me cupjê. ²⁰ Mā Jeju na mehkwÿ te me ahna cuprōn, ne me ahna meipixér, mā hacpÿa mā hâm ne ma hipér krī ata mā hâr. Ne apê mā ma Pawrô me Parnap, Terpe jō krī wýr me mõ.

Pê Antijoc jō krī wýr me amji jaxà

1 Timot 3.10-11

²¹ Ne cute Terpe jō krī kam me Jeju pê me pahkritxwÿ jarën xà impejti to me harën, cwýrjapê ri me hàhtôa te amji to me Jeju na mehkwÿ. Jirô pê mā ri cute me amji jaxàr, Ritij jō krī me, Ampokrekà jō kríme, Antijoc jō krī me, Pixitij jō pjê wýr. ²² Ne cute Jeju na mehkwÿ te me húcanär to me hapackre, mār quê Jeju te amji kam hapac xà na me amji to ihytjy tu, ne me cumā harën to:

— Cu ha pahtyj me ampo kēn jakren partu, necormā Pahpām himpej xà ata ri me axà — hane. ²³ Ne krī jåhtôa kam Jeju na mehkwÿ mehkrī. Na ri Jeju jarkwa na memprar catêjê ma hân ne krī atajê wýr me pra, ne me cumā mehkwÿ to mehhimpej catêjê pyxwýr to me ipa. Ne ahpýanre na Jeju namehkwÿ kam hân ne me capi, ne me to mehhimpej catêjê na me húxwy. Ne cute me ipijacria kam Pahpām mā mehcakôc ne cumā me hõ pahhi catêjê cajrën to:

— Ÿhŷ me ijõ Inxū, me hũmre itajê ihtŷj me akam hapac to kênre nare, na ca ha mehte-hcajpa, mär quê me akwŷ jamâr toimpeaj ne — hane.

²⁴ Ne Pawrô me Parnap te hacpŷ mā amji prya kôt me amji jaxàr, ne kr̄i atajéa kôt me hapôj to mō, ne mehkwŷ mā cute to mehhimpej catéjê pyxwŷr to mō ita kam Pixitij jõ pjê na me irêr, ne ma Panpir jõ pjê mā me cator. ²⁵⁻²⁶ Ne ma Pjêjôti jõ kr̄i mā me cator, ne cute me cumã Jeju pê me pahkritxwŷ jarën xà impejti to harën. Jirô pê mā ri ma Ataraj jõ kr̄i wŷr me pra, ne cô cape na kr̄i ata mā me cator. Ne curia pâr kre mā me hâr, ne ma hacpŷ mā Antijoc jõ kr̄i wŷr me tê, ne me cator, cute me hâpêن xâjipêj jirô pê mā.

²⁷ Mā Jeju na mehkwŷ te me amji tocuprôn. Mā Pawrô me Parnap te, Pahpâm te me cumã carôt jõr, mā cute me to hâpêن xà pejti pihhoton na, mehkwŷ mā amji jarën. Ne hanea ne cute Pahpâm te mecumã pry jihê mën, mär quê hanea nemehcahkrit atajê me Jeju to amji mā mehhimpej na, me cumã amji jarën. Necute me hâhtôa te Jeju na mehkwŷ na amji ton na me cumã harën. ²⁸ Ne curi cute me ahna amji to me amcro jâhtôa.

15

*Pê Krîpinkrên kam me cuprôn
Carati 2.1-5; 5.1-6*

¹ Ÿhŷ, Juta jõ pjê rûm, jûmjê xûmre itajê cator, ne ma Antijoc jõ kr̄i kam me cator. Ne apu Jeju na mehkwŷ mā ampo to hahkre to me ipa, ne

nee me cumā ampo pej to hahkre nare. Ne cute me cumā to hahkre to hajŷr he:

— Ca ha me acahkrit atajê acunea atŷj me, pom pê Mojxe xwŷ me pamā ton to hahkre itajê to, ne atŷj me apy kà kryjre ne me hirê. Nâmri ca haate me to hajŷr nare na, quê ha Pahpâm nee meakên pê me apytâr nare — hajŷr.

² Mã Pawrô me Parnap te mehcakôc xà atajê na mempar to hajŷr. Ne mecupê ahna ihkéanre. Na ri Pawrô te me cumā harën, ne mecumā:

— Hâpà! Nee cute ahna hajŷr nare — hane. Ne amjicaprŷ to ame cumā mehcakôc. MÃ ma ame Pawrô meParnap par caca. MÃ Jeju na mehkwŷ te me ita to amji kam hapac, ne ma jûmjê atajê to, cute me Pawrô me Parnap kujahêc, Krîpinkrên wŷr. Ne curia quê ha Jeju jarkwa na memprar catêjê me, mehkwŷ to mehhimpej catêjê atajê jûmjê atajê na me awcapi, ne me hahkre pej to jû mä me, ne hacpÿa ne Antijoc jô krî wŷr me cumâharën kujate.

³ Ne Pawrô na mehkwŷ ma Antijoc jô krî pîn me cator, ne cute me Kuhkûmtyc jô pjê jakren, ne me Krîrîtpej jô pjê jakren, ne ma Krîpinkrên wŷr me môr kam mencrà tu. Ne cute pry na Jeju na mehkwŷ cunea mä, me cupê mehcahkrit atajê te hanea ne amji to me Jejuna mehkwŷ mä harën. MÃ Jeju na mehkwŷ cunea me hûparxà ata kôt ame hakry. ⁴ Ne Krîpinkrên mä me cator, mä Jeju na mehkwŷme, Jeju jarkwa na memprar catêjê me, mehkwŷ to mehhimpej catêjê cunea ame hakry. Ampo na? Cute me hõmpun na ri ame hakry. MÃ Pawrô me, Parnap te Pahpâm te

hàpên xà catia na mehtehcajpar kênre nare na me cumã me amji jarẽn.

⁵ Mā Jeju na mehkwȑ kwȑ pȑ Parixêw catêjêkwȑ atajê te me Pawrô me Parnap cakôc xà impar, ne me hãm ne me xa, neme cumã mehcakôc, ne me cumã:

— Ÿhŷ, mehcahkrit atajê, por nee me cupê Juta catêjê nare atajê, quê ha Jeju to amji mā mehhimpej ne amji to ahnamehkwȑ, ca me cumã, quê mempy kakkryjre ne me hitep. Ne hanea ne, hōtpê me Mojxe xwȑ jō kâhhôc kammencaca xà kampa, ne ihkôat me ipa — hane.

⁶ Mā mehkwȑ to mehhimpej catêjê cunea me, Jeju jarkwa na memprar catêjê me, cute ita na me ajpēn par prâmte me cuprõn. ⁷ Ne cute amji mā mehcakôc to me irya to me iry, jirô pȑ mā ri Petrô xâm ne me cumã:

— Ÿhŷ, me iquêtjê, ca me ipupu ne me ikampa, ne ramã me ate me gipôac rî Pahpãm te amji mā icapi, ne hàpên xà ita na imën na ate me ijahkre pej. Wa mehcahkrit atajê mā Jeju te amji kam hapac xà tuw pejti jarẽn to ipa. Mâr quê xwȑ mā mePahpãm pa, ne Jeju to amji mā mehhimpej. ⁸⁻⁹ Ne Pahpãm mā ramã me pahcunea te amji kam mepajapac xà jahkre pej, ne cumã me papê Juta catêjêcaca xà cunea jahkre pej. NePahpãm mā hanea ne mehcahkrit atajêkñ. Ne cute me pamã Carô Pejti jõr xà atana ri hanea ne cute me cumã hõr. Ne neemã ajteare mā me nare, me Pahpãmmã me papipẽn pit. Mā hanea ne cute me Pahpãm to amji mā mehhimpej, na ri

cute me to kēn atajē to tojnō ne hicu ne me ahna amji caxàr.

¹⁰ — Ne mēr ampo na mā ca ajtea mā ihnō ita na ame ton to prām? Xà ca atyj amji na me Pahpām mēn, quē me akamincryc to prām to mā ca ame ita to hane? He pē cu nee me panquêtjē me, me pahcuneaMojxe xwȳ caca xà tyjti jahkre kēatre ita cunea kôtajco me papa nare. Nō na mā ca ajte curmā cute amji to me Jeju na mehkwy itajē mā ate ahna me garkwa? He ame hajȳr nare. Nāmri nee Mojxe te me pajapackre xà kôt pahte me amji ton xà ata kôtri Pahpām te me pahna amji caxàr nare. ¹¹ He Jeju to pahte amji mā me pahhimpej xà kôt riquêt Pahpām te me pahna amji caxàr. Ahnaa mā me här tuw catêjépē mehcahkrit atajē to cute, ne mehkēn pē me hütärhe — hajȳr.

¹² Mā mehcunea te me Petrō kam hapac, ne me ipinkrēn. Mā Pawrō me Parnap te, Pahpām te me cumā carôt jōr name cumā me amji jarēn, ne ihcakôac to hâpēn xà to mehcahkrit atajē jipôc ri hâpēn to ipa. Na cute mehcunea mā amji jarēn par. ¹³ Mā ihkôt Tijac cakôc, ne mecumā:

— Ÿhŷ, me ikjējê, me ikampa. ¹⁴ Ximāw Petrō te curmā me pamāmam Pahpām te amji mā mehcahkritatajē capi na harēn par. Ampo na? He Pahpām mā mehcunea kīn. Mā cute amji mā mehcahkritatajē kwȳ capi. ¹⁵ Ne pē rȳ pêa mā Pahpām jarkwa na mehhôc catêjêramā ita na mehhôc. Ne pē mehhôc to hane he:

¹⁶ “Ÿhŷ, pē rȳ pêa mā Tawi pē Ixaher catêjê

jōpahhi.

Ne ihtyc jirô pê, pê hō parxare ajcrà neahpŷnre
na ame prâ.

Ne hō parxare itajê pê ikre pyràac.

Ne ame ipijaxwŷr ne ame ipicrân.

Pê ramā Pahpâm me to hūjarën to:

'Wa ha amcro nō na hacpŷa ne amji jaxà, ne
pahhi pê Tawi jûrkwa pijaxwŷr ita to
hacpŷa mā impej ne hām.

Ne itŷj hipér me cumā me hō Pahhiti nō xām.

¹⁷ Mâr quê mehcahkritatajê hān ne me iwŷ, ne
ijîkjê rûm me ahtwŷ, wa haitŷj me to ikra'
hane.

¹⁸ Ata pê mam Pahpâm rŷ pêa mā ramā harẽ".

¹⁹ — Cwŷrjapê ri imā ite amji kam ijapac xâte
hajŷr he. Cu nee mehcahkritatajê te mehkên
jicu tête amehcahpêrkârnare, quê ha Pahpâm
jîkjê rûm me hâhhuc prâm, cu ha nee intête
amehcahpêrkâr prâmte me cumā Mojxe te me
hapackre xà na me irën nare. ²⁰ Ne imâa, wa
ha me cumā ampo te cwat peaj na ihhôc, ne
ihkujate. Mâr quê nee ame pahpâmcahâc kreka
jō atajê kur nare. Ne nee ame ampo jôkre kam
caxwŷr mā caprô pijaxwŷr nare atajê jî kur nare.
Ne nee ame ampo caprô kur nare. Ne mehprõa
me, mempjêa me, ame amji pupu, ne nee amji
pê amehprõ caxun nare. Hôhõ, ampo itajê wa ha
me cumā harẽ. ²¹ Ampo na? He rŷ pêa mā pê me
Mojxe jō kâhhôc cahyt na me cupy, ne ame cahyt,
ne cormâ krî cunea kôt me cahyt. Ne mehkôt xà
jō amcro kam, cute mecuprõn xà kam, hān ne
ame hō kâhhôc ita cahyt. Ne Juta catêjê mā cute

ampo cawpa xà itajê ri, amji jirôa pê ihkêanre, ne ampeaj kam hũ na me pahpahàm cati. Na cu ha mehcakrit atajê te curmã mepahkwÿ na me amji ton, ne me pamã hâr atajê mã ampo te cwat itajê pit jarẽ ne ihcawpa — hane.

*Pê mehcakrit mã ihkàhhôc to
Carati 5.1*

²² Mã Jeju jarkwa na memprar catêjê me, mehkwÿ to mehhimpej catêjê me, Jeju na mehkwÿ cunea me, cute me jûmjê itajê capi, cuteAntijoc jõ krî wyr Pawrô me Parnap kôt mehkujahêc prämte. Ne cute me Juta Parxap capi, ne hanea ne mehnô japry te Xira ita capi. Mã me hûmre atajê pê mempejti, mã Jeju na mehkwÿ cunea mã me hûpa. ²³ Mã Jeju na mehkwÿ te me ampo cawpa xà atajê na me cumã ihkàhhôc ita ton, ne ihkàhhôc ata me ajkaam mehkujahêc. Ne ihkàhhôc ata te hajyr he:

“Ýhÿ, me ipê Jeju jarkwa na memprar catêjê me, meipê mehkwÿ to ihhimpej catêjê me, me ipê me akjêjê me, wa ite me amã ihhôc.

Hàpà, Jeju kam me ikjêjê pê mehcakritatajê, por ca Antijoc jõ krî kam me amji to me ajpaatajê me, Xiri jõ pjê me, Quiriti jõ pjê kam me apa atajê.

²⁴ He me pahkwÿa kwÿ ri amjia kôt me awyr me pra, ne ihtyj ihhêj neharkwa to ame acahpêrkâr to me ipa, ne cute me Mojxe xwÿ te me hapackre xà name amën na, ihtyj imã me hahkre pej.

Ne nee waite me cumā mençaca xà ita ton na ijūjahkre nare, mā amjia kôt cute mencaca xà ita ton.

²⁵ Na wa ite me cuprōn, ne me ajpēn par, mā me icunea mā ahna ihkaj na.

Na wa ite me awyr me jūm kujahēc prāmte me pahkwà kamme jūmjē itajē capi, ne wa ha ma me awyr mehkujate, meikjējē pê Parnap me Pawrô me.

Ne Pawrô me Parnap ita pê me ikwì impeaj.

²⁶ Ne Pahpām jàpēn xà kam mehkēn me, mehtyc xà jipôac ri me ipa.

²⁷ Na wa ha me awyr Juta me Xira kujate, quê ha taa me amā, pom wa ampo na ite me amā ihhôc itajē kôt harēn pa.

²⁸ Ne ite Pahpām Carō Pejti me, me ajpēn par.

Na wa ha nee me amā me ijarkwa hyr catihti nare.

Ne nee wa ha Mojxe xwì te me hapackre xà cuneana me amēn nare.

Wa ha me amā me icaca xà kēnre ata naprām, ca ha me ton to me apa.

Neampo cawpa xà te cwat itajē to pit mā wa ha me amā icakôc.

Na ca ha me hane he.

²⁹ Ca ha nee ame pahpām cahàc kreka jō atajē kurnare, ne nee ame ampo jōkre kam caxwyr, mā caprō pijaxwyr nare atajē jī kur nare, ne nee ame ampo caprō kur nare.

Ne me aprōame, me apjēa me, ca ha ame amji pupu, ne nee amji pê ame aprō caxun nare.

Ne Juta catêjê mā ampo cawpa xà itajê amji jirôa
pê ihkéanre, ne ampeaj kam hũ na me
pahpahàm cati.

Na ca ha ate me akêñ itajê ton nare na, ca ha me
apej mā me apȳm. Hamre, ita pit” hane.

³⁰ Ne ma cute mehkwÿ to mehhimpej catêjê pê
Juta meXira ata kujahêc, mā ma me pra, Pawrô
me Parnapkôt, Antijoc jō krí wýr, ne curi me
cator. Ne cute me Jeju na mehkwÿ to cuprôn,
ne me cumã ihkàhhôc jõr. ³¹ Mā cute me cahyt,
ne mempar, ne ame hakry, ne neeamehpec nare.
Ampo na? Ihkàhhôc ita kam me harkwa pejti
na ri. ³² Ne Juta me Xira pê ri Pahpâm jarkwa
to mehcakôccatêjê, ne cute mehkjêjê pêJeju na
mehkwÿ mā húcanâr jõr prâm to, cute me cumã
mehcakôc to iryâ to iry. ³³⁻³⁴ Jirô pê mā ri jû
mā cute me cahê na amji to me amcro ton. Mā
Antijoc jō krí kam Jeju na mehkwÿ mehkrí atajê
me cumã:

— Ÿhÿ, tahnaa ri impej. Ne gapacta ne hacpÿ
mâme pra, hamre, ita pit — hane. Mā curia Xira
mā me cahê na amji kñ mā hàhhuc, mā Juta
pyxit peaj ne cute amji jaxàr ne ma hacpÿ mā tê.

³⁵ Mā Pawrô me Parnap te me cahê na, jû mā
amji to amcro ton, Antijoc jō krí kam. Ne ihtÿj
ajwar Jeju na mehkwÿ mea mā, amehcunea mā
Jeju jarkwa to hahkre ne ame cumã harë.

³⁶ Mā amcro nô na Pawrô te Parnap mā:

— Hacu, ne krícunea kôt, me pahkjêjê pê Jeju
na mehkwÿ pupu, por ramã pahte me cumã pajõ
Pahhitî jarkwa to mepahcakôc atajê kôt, mõrmõ
ajkîmehcunea impeaj — hajÿr.

³⁷ Mā Parnap ihtŷj amji kôt Jowāw Macô to mõr prãm. ³⁸ Mā ma Pawrô apu mehkôt mõr na ihcaca. Ampo na? Pê nee Panpir jõ pjê kam Macô mehkôtmõr kam to incrà, ne cute kam Jeju jarën xà na mehtehcajpar nare na ri. ³⁹ Na pê Pawrô me Parnap incwýrjapéame ajpén mā, ne ma me ajcapô. Mā Parnap te Jowāw Macôjaprôr ne to mõ, ne pàr kre mā me har, cô jipôc ripjê japry te Xipre ata wýr. ⁴⁰ Jirô pê mā ri Pawrô te hanea ne amji mā Xira ita capi, mā Jeju na mehkwÿ te Pahpâm mā Pawrô me Xiracajr n mā ma me mõ.

⁴¹ Ne ma cute me Xiri jõ pjê jakren, ne me Quiriti jõ pjê jakren, ne ma Jeju na mehkwÿ mā me hakry me, me car t ton to me mõ.

16

Pê Timot Pawrô me Xira pyn  Pirip 2.19-22; 1 Timot 1.1-2, 5

¹ Mā Pawrô me Xira Terpe jõ kr  me, Ritij jõ kr  m  me cator. M  Ritij j  kr kam Jeju na mehkw  n o japr  te Timot ita ihkr . Ne cup Juta cat j  cah j n o kra, ne h um p  ri Crec j  pj  cat j  n o, ne cup mehcakhrit, ne nee cup  Juta cat j  n o nare. ² P  Ritij j  kr me, Ampokrek  j  kr  kam me cup  Jeju na mehkw  amehkr  ataj  cunea p  ajco Timot tomehcak c to impejti.

³ M  Pawr  te mempar ne ma amji k t to m r pr m. M  kr  ata kam Jutacat j  mehkr  ataj  cunea te ram  me Timot me h um p  Crec cat j  n o na me hahkre pej. P  nee cum  impy k  kw  hyr nare na me Timot k tme har n to k eanre cupate, Pawr  te Juta cat j  caca x  k t,

cupê impy kà kwì hyr, ne ma haprôr ne to mõ.
⁴ Mã krî atajê cunea kôt me hapôj to mõ, ne Jeju na mehkwì mã me hûjarën to me mõ, por pê harkwa na memprar catêjê me, mehkwì to mehhimpej catêjê Krîpinkrên kam me ajpënpa, ne ahna mehhôc ne ahna me hapackre ata na, mär quê me kampa, ne me hane. ⁵ Ita na pê Jeju na mehkwì ajco me Jeju te amji kam hapac xà kampa ne mehtyj, ne ame hakry. Ne ajco amcrocunea kam me ipicamẽn to me ipa.

*Trôwat jõ krî kam Pawrô pimtir xà
Roman 15.18-21*

⁶ Ne cute me Amcrâti jõ pjê me, Carati jõ pjê jakren, ne ma Axij jõ pjê wyr mehtêm prâm, mã ma Pahpâm Carô Pejti amehuwahi, quê nee Axij jõ pjê kam me Pahpâm jarkwa jarën nare. ⁷ Ramã Pihpoti jõ pjê na me hàhtêp, ne ma Pitin jõ pjê wyr me mõr prâm, mã ma Pahpâm Carô Pejti ame huwahi, quê hanea ne neehýrmã me mõr nare. ⁸ Mä cute me Pihpoti jõ pjê jakren, ne macô cahê na Trôwat jõ krî xaata wyr me cator. ⁹ Mä caxwa ata kam, Pawrô te ipimtir kam, Maxeton jõ pjê jõ xûmre nõ pupun, mä xa ne ahna hàhwyr to:

— Ajpêñ Maxeton jõ pjê wyr mõ, ne meite-hcajpa — hane. ¹⁰ Hôhõ, cute hütir xà ata kôt Pahpâm te me ahnähawyr na cute me hahkre pej pyrentu, na ri ma Maxeton jõ pjê wyr me mõr pyrentu to prâm. Ýhý, ipê Ruc wa ita ri Trôwat jõ krî kam ite Pawrô me ajpën cajpar, ne ma me icunea me imõr xàita na me mõ, ite meMaxeton jõ pjê kam mehkrii catêjê mä Jeju

pê me pahkritxwŷ jarën xà impejti itajê jarën prämte.

*Pirip jõ krī kam Ritij pintuw xà
Pirip 1.1*

¹¹ Ne ma Trôwat jõ krī pĩn pàr kre mā me ixàr, ne ma me icatàatre na cô jipôc ri ahkrã jacot crà japry te Traxij jõ pjê ata mā me icator. Ne amcro nō na wa maKrîhtuw mā me icator. ¹² Ne ma Pirip jõ krī wyr me mō, por mam ihkrâa ri xa ata wyr, Maxeton jõ pjê kam, ne Pirip jõ krī ata pê ri Roman catêjêjõ krī. Ne curia ite amji to me amcro kwŷ kujahêc.

¹³ Ne mehkôt xà jõ amcro na, wa ma krī pê me icator ne cô wyr mecupê Juta catêjê te cuprôn xà japên to me mō. Ne curi me icator, ne me ijýr, ne ite me pyjê tecuprôn atajê mā me icakôc kam me itêm. ¹⁴ Mā pyjê nō pyxit te me ipar ata japry teRitij. Ne pê cupê Tijat jõ krī catêjê nō, ne cupêcupêhkà impejti to ihpore na hâhpan catê. Ne ampeajkam cumā Pahpâm kñ, mā Pahpâm tePawrô jûjarën xà ata par na ihtehcajpar. Mā cute impar, mā hûrkwa kammehkrî atajê cunea te amji to me Jeju na mehkwy. Cwýrjapê ri Pawrô te cô kam mehcumrâr. ¹⁵ Jirô pê mā ri Ritij te hûrkwa wyr me ijator, ne me imâ:

— Mêr hõhõ, ca ate amji mā me ito, ipê Pahpâm par catê na me ito hajýr, cwýrjapê ca ha ajpên me mō, ne ijûrkwa kam me ahtwý — hajýr. Ne kypê me ijator nare. Cwýrjapê wa hûrkwa kam me ijâhhuc.

Pê Pirip jõ krī kam me hacjên xà kam me nō

¹⁶ Pê krī ata kam jūm cahāj ita ihkrī. Ne cahāj ita jī cunea kam me pahcurê xwÿn carō kēn hipu tu. Pê ampo carō kēn ajco cumāampo te cormā jū mān xà nare atajē jarē. Pê cahājre ata ajco ihpore na me cumā to awjarē. Ne nee amji kōt apu ipa nare. Ne cuteto hō tekjē atajē mā apē, pê hāpēn xà atajē jahpan xà na, me hūmre atajē ajco amji mā mehpore incwa. Ne amcro nō na wa ma Pahpām mā mehcakōcxà jūrkwa ata wyr me mō. ¹⁷ Mā cahāj ata te me ipynār ne me ikōt carārto mō. Ne cute carār to hajȳr he:

— Pom me hūmre itajē pê Pahpām me hirōa pê cati ata mā me hāpēncatējē! Ne ihtȳj me amā ateme akēn catia pê me amji pytār xà ata jarē — hane.

¹⁸ Ne cahāj cuprȳhti ata te me ijarēn to hajȳar to amcro jāhtō. Mā Pawrō pēita na ihkaj na. Mā cahāj cuprȳhti ata wyr ipipkjēr ne cute kam ampo carō kēn ata mā:

— Hā, wa ha Jeju jarkwa kōt amā, ca cahājita pê acato — hajȳr. Mā hamre, ampo carō kēn ita cupēcator pyrentu. Mā impej ne aracri hýr pyrentu.

¹⁹ Mā me to hō tekjē catējē te me cahāj ata pê mecarō kēn cator na me hōmpun, ne nee hipēr irīat kam, cute ampo to hūjarēn nare na me hahkre pej, na quē ha nee hipēr hūjarēn xà kōt mehpore nō pyr nare. Cwyrjapē ri ame Pawrō me Xira kammencryc. Ne cute mehpro, ne ma cà pê me to impejcatējē me, me cupē krī jō pahhi catējē wyr me cupjē. ²⁰ Ne me to mō, Roman catējē pê mehcukij catējē wyr, ne cuteme cuna

mā me hām. Ne me cumā Pawrō me Xira jarēn, neme cumā:

— Ÿhŷ, me hūmre itajê pê Juta catêjê kwŷ, necama me pajō krĩ kam ame pahcahpérkàr to me ipa. Neajtea mā me pamā mehcakôc xà to hahkre to me ipa, neamji kôat me pahton to me ipa. ²¹ Ne me papê Roman catêjê, mā nee mencaca xà ita naprām nare — hane.

²² Mā me hāhtôa te me kam ihtêmprāmte me cuprōn, mā krĩ ata kam, cute mehcukij catêjê te Pawrō me Xira pêapu ihkà cokjêr, ne cute mehcahhyr na me mën. ²³ Mā pîhhê to amehcahhya to amehcahhy, mā mehkâj xà cati. Jirô pê mā ri cuteme hacjên xà mā me haxàr, ne cormā me ahna me hamâr catê mā harkwa hyr, quê me hamâr to impeaj ne. ²⁴ Mā me hamâr catê te me hō pahhijarkwa kôt me hacjên xà caxwām pê, pî cote namehpar jacjên, ne ahna meto ipijapŷn, ne me ahna wakŷre te hihê xà to hihê, ne ma tẽ.

Pê Pawrō me Xira mehkâj xà cakrô ihytj me Pahpâm mā cre

²⁵ Mā Pawrō me Xira curia mehkâj xà na, awcapàtkô kam me nõ ne me Pahpâm mā mehcakôc, ne cute Pahpâm na increr xà to me cumā increr. Mā me hacjên xà kam me hikwa atajê ahna mehkrĩ ne ame kampa. ²⁶ Mā ihydrôt pê, pjê te hâhcujrõn kam ihtêm, mā me hacjên xà hanea ne ihtertet. Mā harkwa jihê xà itacunea te apu amji jihê rën. Ne hanea ne wakŷre te amehuwapre atajê cunea apu impât, ne me cupê ipijaxwŷr. ²⁷ Mā me hacjên xà

jamār catê pimprar, ne cuteharkwa jihê mēn na hōmpun. Ne ihtŷjame hacjên catêjê cunea japôj na amehcāmjî. Ne cute hō pahhi cupate amjicaxuw hō wapo xwahhihti caxàr, cute to amji curan prâmte. ²⁸ Mā Pawrô te kŷj cati pêa mā cumā caràr to:

— Apu amji to hajŷr nare! Wa ne me ijapôj nare! Ne ita ricormā ame icunea me ikrî! — hajŷr.

²⁹ Mā me hacjên xà jamār catê te hâhcujro xà na hâhwŷr ne hûjarêan kam hâr, ne apu ihtertet ne Pawrô me Xira cuna mā ihkön krâ na hŷr. ³⁰ Jirô pê mā, ma põ mā me to mõ, ne cute mehcukij to:

— Pŷhâpà, jû mā wa ha, ne ajte ikêن catia ita jahpa? — hajŷr.

³¹ Mā me cumā:

— Ca ha Jeju pê Pahhiti ata to amji mā me ahimpej, quê ha me akra mea mā me akêñ ita pê meapytâ — hane.

³² Ne cute me cumā Pahpâm jarkwa jarën, ne hanea ne, por me hacjên xà jamār catê jûrkwa kam mehkriñ atajêmâ, cute me Pahpâm jarkwa jarën. ³³ Mā caxwa ata kam me hacjên xà jamār catê me to mõ, ne cute me cumā mehcahhyr xà xwa kre cuhhõn, ne me cumā ihcahhê. Mā Pawrô me Xira te mehkra mea mā cô kam mehcumrâr, cute Jeju na mehkwŷ mā me hâr na me amji jarën prâmte. Hamre, mâme hacjên xà jamār catê ata me, mehkra cunea te amji tome Jeju na mehkwŷ, na ri cô kam cute mehcumrâr pyrentu. ³⁴ Ne ma cute Pawrô me Xira jaaprôr ne me to mõ, hûrkwa wŷr. Ne cute me cumā hō jôr,

nemehkra mea mā ampeaj kam me hakry. Ampo na? Ita caxuw ihtyj Jeju to amji mā mehhimpej na ri.

³⁵ Mā apē, mā Roman catêjê pê mehcukij catêjê atajê te me hÿrmā me cumā me hâpên catêjê kujahêc, ne me cumā harkwa to:

— Me hûmre atajê mā me hikra — hajyr. ³⁶ Mā me hacjên xà jamär catê te Pawrô mā hûjarën ne cumā:

— Roman catêjê te me amā hikran na me hûjahkre. Cwÿrjapê ca ha me acato ne gapacta ne me mō — hajyr.

³⁷ Mā Pawrô pahhi kwÿ mā me hâpên catêjê atajê mā:

— Wa nee ite me ampo kên ton nare, ne hanea ne, me ipêRoman catêjê cakrô, mā ahnaa ajte me kam mare mā ameicahhy, ne me hacjên xà kam cute me ito hûcapêr, nô namā ajte ita caxuw aracri me apimxuar pê me ikujahêcprâm? Ita na ihkaj na. Quê ha xaa mehcukij catêjêatajêa ajpêne mō, ne me taa me ikujate, wa ha cormā ma me mō — hane.

³⁸ Mā pahhi mā hâpên catêjê atajê te mehcukij catêjê mā itajarën. Mā cute Pawrô me Xira pê Roman catêjêna me harën par, ne me hahkre pej, cwÿrjapê riampieaj kam me cumā me hûpa. Ampona? He Roman catêjê te amji kam hapac xà na, quê nee me jûm cukij nare kam, amehcahhyr nare. ³⁹ Mā ma me hÿrmā me pra, ne cute mehwÿr, quê cutemehcahhyr xà ata to me amji japackre nare, ne nee me kammencryc nare. Ne cute me hacjên xà pê ajwarme cator. Ne krî pê me cator xà na me ahna hâhwÿr. ⁴⁰ Mā Pawrô

me Xira me hacjēn xà pê me cator, ne maRitij jūrkwa wyr me mō. Ne curia ri cute Jeju na mehkwymā hakry carôt tyjti ton, ne ma me mō.

17

Pê Texarōn jō krī kam ame ipa

1 Texarōn 1.1; 2.13-14; Ruc 23.1-2; Jowāw 19.12

¹ Ne cute Krīpuhnacô jō krī jakren, ne ma me mō, ne hanea ne cute me Apôr jō krī jakren, ne ma Texarōn jō krī kam, Juta catêjê te cuprōn xà jūrkwa ata wyr me cator. ² Mā xap na, mehkôt xà jō amcro kam, ma Pawrôte, cute me amji pyràc xà ata na, cute me cuprōn xà wyr tē. Nemehkôt xà jō amcro incrê atajê cunea kam, Pawrô cute me cuprōn xawyr pra. Ne cute me ajpēn mā me Pahpām jarkwa jarēn to hapjēa to hapjê. ³ Mā Pawrô te me cumā Jeju to hahkre, ne me cumā harēn to:

— Ÿhŷ, rŷ pêa mā pê Pahpām me panquêtjê mā, por cu me jūm jikaj ata, to awjahkre. Na quê ha jūcaxuw Crixtô ita cato, ne pahte me Pahpām to kên atajê cunea to tojnō. Ne cuteme pahtehcajpar xà caxuw quê ha ihtŷj amji pupun xákéanre to amji pupu, ne ihtŷj ty, ne hacpŷa mā ihtŷr. Hôhō, mār wa ite me amā Jeju jarē ita pê ri quêt, por cu me jūm jikaj ata — hajŷr.

⁴ Mā mehkwŷ te ihtŷj me Pawrô me Xira kam hapac, ne Jeju to amji mā mehhimpej, ne ahna mehkwŷ mā mehär. Mā mehcahkritpê Crec jō pjê catêjê atajê mā Pahpāmkñ catêjê jáhtôa ne me cumā me här. Mā haneane krī kam pyjê jàmtär catiatajê jáhtôa ne me cumā me här. Mā

Jeju na mehkwìquêt ihtìj me ipicamēn to me mō.

⁵ Cwýrjapê ri me hū na ame amji to prām, na ri Juta catêjê ame pra, ne krī cape na cute mehkēn catêjê me, cute me xuwcaca catêjê jàhtôa ne mehaprōr, por me cumā me hâpēn prām nareatajê mea mā. Mā jūmjê itajê te krī kamajpēn caxuw me cumā mehkéanre ton xà caxuw me Pawrō me Xira pro. Ne me cuna mā me hām jirō pē mā cutemehkēn mā me mēn prāmte cute mehpro. Me hâprêakam Jaxāw jûrkwa mā me hâr, ne ame Pawrō me Xira japê.

⁶ Ne nee cute me cumā cator nare, ne cute ma me Jaxāw me, Jeju na mehkwì kwì to me irō ne amehpro, ne ma krī jō pahhi catêjê wyr me to carär to me mō, ne me cumā:

— Me hūmre itajê te krī cunea kôt ajpēn me ampo kēanre catia ton. Ne hamre, ramā ita ri me cator! ⁷ Mā Jaxāw te me cumā hûrkwa jahkre, mā kam me hâhhuc. Ne ma ame Xexa pē Roman catêjê jō pahhti te amji kam hapac xà caca, ne ajtea mā me imā pahhi nō japrì te Jeju ita jarē — hane.

⁸ Mā me hâhtôa te me ita par, ne ame kam-mencryac to amencryc, na ri nee jūm te ihcakôc xà na amji par nare, ne ihtìj amehcakôc kēanre to me ipa. ⁹ Mā krī to mehhimpej catêjê te Jaxāw me, Jeju na mehkwì kwì jàmjōr na me ton, mā me hâmjōr jirō pē mā ri cormā cute me cumā hikran.

*Pê Amcoti jō krī kam ame ipa
1 Texarõn 2.15-16*

¹⁰ Mā caxwa pê mā, ma Jeju na mehkwÿ te me Pawrô me Xira kujahêc, Amcoti jō krî wÿr. Mā curi me cator, ne ma Juta catêjê te me cuprôn xà wÿr me mō. ¹¹ Mā Amcoti jō krî kam mehkrî catêjê atajê Texarõn jō krî catêjê jirôa pê ampeaj kam me cumã hûpar kôt hakop jahkre pej, ne me cumã ihkîn, ne me cumâhûpar prâm. Mā amcro cunea kam Pawrô te me cumã ampo to hahkre xà ata jahkre pej pej to prâm to, cormã Pahpâm jarkwa kam kôt me hapê ne me cahyt. ¹² Mā me hûpar xà ata kôt me cupê Juta catêjê me, me cupê Crec jō pjê catêjê me, me cupê pyjê jàmtär cati pê Crec catêjê atajê me, me hàhtôa ne cute Jeju to amji mā mehhimpej.

¹³ Mā Texarõn jō krî kam, Juta catêjê te Amcoti jō krî kam Pawrô te Pahpâm jarkwa to ihcakôcna me harën par, ne ma mehkôt me pra, cute me irêc, mā cute mehkên ton prâmte. ¹⁴ Mā Jeju na mehkwÿ te me Pawrô kujahêc pyrentu, côxwa to kà wÿr. Mā ma mehkwÿ te me Pawrô pynâr, neme cumã Atën jō krî wÿr pry jarën to mō, ne me to cator. Mā Xira me Timot cormã curia Amcoti jō krî kam me hâhhuc. ¹⁵ Mā Pawrô Atën jō krî kam cator, ne hâhhuc. Nehacpÿa mā cute me hûnâr catêjê atajê kujahêc, Amcoti jō krî wÿr, ne me to ihhimpej, quê me Xira me Timot mā awjarë, quê hapu na ihkôt me mō, Atën jō krî wÿr, ne me cuprõ.

*Pê Atën jō krî kam Pawrô mō
Roman 1.18-20*

¹⁶ Mā Pawrô Atën jō krî kam apu mō, ne ame hikaj tomõ. Ne cute kẽn te pahpâm cahàc

krekà jàhtôa ne hõmpun, krïata kam. Ne cupê ahna ihkaj na, na ri ihpeacre. ¹⁷ Cwÿrjapê ri Pawrô, Juta catêjê te me cuprôn xà kam, cute ajpên mâmehcakôc, ne hanea ne mehcahkrit mãPahpäm kñ atajê mã ihcakôc. Ne hõtpê amcro cunea kamcà pê mehkrí atajê me, me ajpên mã me awjarë. ¹⁸ Mã me cumã ihkâhhôc to hahkre catêjê pê Epicurij catêjê kwÿ me, Xicô catêjê kwÿ me, hanea ne cute Pawrô me, meajpën mã me hûjarën. Ne mehkwÿ me, me ajpën cukij to:

— Ampo mã Pawrô pê ihcakôccatê te amji jahkre këatre ata ame pamã harën präm? — hane. Mã mehkwÿ me ajpën mã:

— Pÿpÿn, he ihhéj ne ajtea mã apu pahpäm jûjê itajê to me pamã ihcakôc — hane. Mã Pawrô te hacpÿa mã mehtyc tîr na me cumã harën, cwÿrjapê riajpën mã me harën to hane. ¹⁹ Ne ma cute me cuprôn xà japry te Caxêti jõ awjarô ata wÿr, cute me Pawrô japrôr ne me to mõ, ne me cumã:

²⁰ — Wa itÿj me, por ca ate ajtea mã ampo tuw jarën pihhoti ata jarën atajê kam me ijapac to präm, ne ampeaj kam me imã impar präm. Wa rÿ jû caxuw iteme ampo ita jarën par to hajÿr nare, na wa me hahkre pej to präm — hajÿr.

²¹ Pê Atën jõ krí kam mehkrí catêjê me, põ rûm mehcahkrit ajpên me acjéj ne mehkrí atajê mã, ajco me xwahnatuw atajê impar to präm, pê mehkrí ne me kampa.

²² Mã Pawrô me cuna mã hãm, ne xa, Caxêti jõ awjarô kam, ne cuteme cumã to hahkre kam ihtêm, ne me cumã:

— Ÿhÿ, me apê Atën jõ krĩ catêjê, me ikampa! He ihhêj ne ca atÿj ame pahpãm cahàc to amji mã me ahimpej to me apa. Ca ihhêj ne kẽn to ate mepahpãm cahàc kreka ton itajê to, ihhêj ne ampeaj kam amji mã me ahimpej. ²³ Ne wa ita ri me gõ krĩ kam apu ipa, ne ite, me ate kẽn te pahpãm cahàc kreka mã me ikre pyxwyr, nekam me hũxwyr, ne kam me to amjikam gapac na, ite me hht a ne me g mpun. Ne hanea ne ite ikre pyxit kam pahpãm cah cpyxwyr x  n  capry ata pupun. M  j m te kamihh c to haj r he: “Ita pahpãm cahàc krekapyxwyr x , ne nee cu r y me pahn  te Pahp m ita jahkre pej nare” haj r. Ne corm  me ap  j m p  Pahp m ata jahkre k atre na wa ha me am  har , ca me ikampa.

²⁴ — Ÿhÿ, he Pahp m ita p  me paj  Pahp m peaj ata, ca r y nee ate me h mpunnare. Ne cup  me Pahton cat . Ne taa m  p pj  to, ne pj  kam ampo cunea to. Ne cup  pj  ita kam me hir a p  Pahhiticati, ne hanea ne c jkwa kam cup  Pahhit cati. Ne nee, por j m te cum  ikre ton ata kam ihkr nare. ²⁵ Ne nee j m te cum  ampo ton ata na cum  pr m nare. Ampo na? He taa m  ri me pam  me pancaca x  g , ne me pam  me pahte amji kam me pajapac x  g , ne me pam  ampo cunea impejti g . Ne j  w r cu me pahn  cum  ampo to ne cug .

²⁶⁻²⁷ — Ÿhÿ, p  mam me panqu tti pyxit ne to, ne mepanqu tti k t p  me pahton to m . Ne p  pj  ita kamme pahcunea to, cup  me, kr x re me, me pa me. Ne p  me pahp p m x  xw jrea na, p  ram  mam me paj amcro me

pahte amji to me papijapar xà to amji kampa, nekam me pahkrī xà caxuw me pamā pjē to. Ampo na? Cu pahte me to amji japackre, ne ahna mepajàhcukjēr, ne xwÿ mā jū caxuw amcronō na ahna me pahcator to prāmte. He neePahpām me papē ampÿare mā ipa nare, ihtÿj pjē cunea kam me pahcahê na ipa. ²⁸ Na pê jūm ata ramā harēn to hane he: “Pahpām cāmtà rūm cu pahtÿj ame papa, ne amji to me ajpa, ne pahtÿj me amjikampa” hane. Ÿhÿ, hanea ne me anō pê Atēn catêjê nōa te ihkàhhôc kam ihhôc to hajÿr he: “Pahte me hajÿar ne me papē Pahpām kra” hane.

²⁹ — Hewhÿ, me pahcunea pê Pahpām kra. Na cu nee pahte amjî kam me pajapac xàa kôt, Pahpām to ame amji määmpo to pahpām nare. Ne nee cu kēn to ame pahpām cahàc krekà ton nare. Ne neewakÿre prà jakare me, wakÿre prà tepti ata to amepahpām cahàc krekà ton nare. Ne nee cu amjia mā ame ton nare. ³⁰ Pê rÿ pêa mā mam pjê cunea kam, mehcunea ramā meton to me amji pyràc tu, na pê ajco me toan to me to. Pê nee Pahpām to me amji japackre, ne me hahkre pej nare, cwÿrjapê pê nee Pahpām cute me ampo to hajÿr xà ata jahpan xà na ame to kēn nare. Ne hamre, ita caxuw Pahpām tepjê cunea kam ampo itajê intête me pahcunea mān, cu nee hipêr ame ampo itajê nō ton to mehajÿr nare. ³¹ Ÿhÿ, he ramā cute me pahcukij ne me pahto ipicokjēr xà jō amcro hyr, quê ha amcro ata na me pahpupu, ne me pahcukij, neajpēn pê mempej me, mehkên to ajcokjê. NePahpām te

ramā me pahtukij catê na Jeju xām, cutecumā ampeaj kam me pajaren to impejti prāmte. Ne mehcunea te Jeju pē me pahtukij catê nahahkre pej prāmte ri ihtyc jirô pē mā, hacp̄yā mā cute to ihtīr — haj̄r.

³² Mā Pawrō te ihtyc jirô pē hacp̄yā mā ihtīrna me cumā harēn, mā cute mempar, ne nee cute amji māme to haj̄r nare. Cwyrjapē rimehkw̄y ame cumā, ne ame hūn, mā mehkw̄y me cumā:

— Wa amcro nō na gūjarēn xà ita na hipēr me apar prām — hane.

³³ Mā Pawrō ma mō. ³⁴ Mā me hūmre kw̄y te me kam hapac kēnre nare, ne cute Jeju na mehkw̄y na me amji ton, ne ahna me cuprōn. Ne me kam hūmre japry te Tijoniti pē Caxēti jō awjarō kam prohti ata me, cahāj ata pē hapry Tamar ata me, mehkw̄y jūjē atajē te ahna me cuprōn.

18

Pê Pawrō Corinti jō kr̄i kam apu mō Roman 16.3-4

¹ Jirô pē mā ri, ma Pawrō mō, Atēn jō kr̄i pīn, Corinti jō kr̄i wȳr. ² Ne curia pē Juta catējē nō japry te Aquira ata cajpa. Ne pē cupē Ponto jō pjē catējē kw̄y nō. Ne curmā Prytikra jō pjē pīn hīxi japry te Prixirakw̄yj ata me, me cato. Ne ampo na pē ajpēn me mō? Pē pjē jō pahhi japry Crawti ata ma Roman jō kr̄ipē, ajpēn Juta catējē kujate. ³ Cwyrjapē pē Pawrō ma me hōmpun prāmte me hȳrmā mō, ne me cahē na hāhhuc ne ame apē. Ampo na? Hāpēn xà me Pawrō jāpēnxà pipēan

na pê, ne cupēhkà týjti ata to ame ikre to. Ne me hànpen xà ata to ri hōtpê amehpore incwa.
⁴ Ne mehkôt xà jõ amcro cunea kam, cute me cuprõnxà kam, Juta catéjê me, Crec jõ pjécatéjê mā ihcakôc, cute me kam hapac ne amji to me Jeju na mehkwÿ prämte.

⁵ Jirô pê mā ri Xira me Timot cator, Maxeton jõ pjê pĩn, mā Pawrô te cupéhkàhti to hànpen jicu, ne ma Jutacatéjê mā Pahpãm jarkwa jarẽn to mõ, pê ajco hän ne me cumã:

— Jeju pê Crixtô to, pê quêt Pahpãm me pamãawjahkre — hane. ⁶ Mā Pawrô cuna mā mehcunea amehcakôc ne ame hün. Cwýrjapê ri cute me cumã hikran prämte ihkà caxàr, ne me kam mare mā intête pjê jacrô capîr. Ne me cumã:

— Hamre, wa ha nee hipér me ato ihimpej nare, ca ha caajû mā me, ne me akên mā me axà. Ne Pahpãm pê me gûjawry to me apa xà ata kam, wa ha nee me acahê na ixàr nare. Ne nee quê ha Pahpãm ita na amji mā icuhtom nare, quê ha amji mā me anõa cuhtom. Itacaxuw wa ha nee hipér me gamâr nare. Ne ita caxuwmechahkrit itajê wyr wa ha të, ne me cumãPahpãm jarkwa pejti itajê jar  — hane.

⁷ H , cute me haj r. Cwýrjapê ri cute me hicu, ne mamõ, ne Crec catéjê jõ x mre n o japry te Tico Catytkamata nee cup  Juta cat j  nare, ne h tp  cum  Pahpãm k n ata cah  na ihkr . Ne p  Tico j rkwa ataJuta cat j  te cupr n x  cahi na xa. ⁸ M  Cripo p  me cupr n x  j o pahhi, ne cute Pahp mpar, m  mehkra cunea te hanea ne mempar, ne Jeju to amji m  mehhimpej, ne

mehkwȳ mā me här. Mā me hàhtōa ne cute Corinti jō krī kam mePahpām jarkwa par, ne cute amji to me Jeju na mehkwȳ, mācute cō kam mehcumrār.

⁹ Mā caxwa nō mā Pawrō te irīatkam Pahpām pupun, mā cumā:

— Apu acakōc xà ita na, nee amji mā pa nare, ne nee ca acakōc to hicu nare. ¹⁰ Ampo na? Wa ita ri acahē na apu mō ita kam, jū wyr quē jūm ato kēn. Ampeaj kam krī ita kam imā me hàhtō, quē ha cormā me ipynā ne me ikampa — hajȳr.

¹¹ Na ri Pawrō te curi me cumā Pahpām jarkwa to hahkreato caku pyxit, ne ihkōt to ihnō cahti na hajȳr.

¹² Mā Crec jō pjēata kam, hūmre nō japry te Caro te amji to Romancatējē jō pahhi. Mā amcro atajēa nō kam, Jutacatējē te me amji to cuprōn, ne me Pawrō pro, ne ma mehcukij xà wyr me to mō. ¹³ Ne cute me pahhi pē Caro mā harēn to hajȳr he:

— Ÿhȳ, hūmre ita te, ite mehūnār prāmte, ame imā hūjarēn to hajȳr to mō. Ne cute ajteare mā Pahpām to amji kam me hapac xà ita to me imā hahkre ita na me ipē ihkajna. Ne me icaca xà kaj na cute amji kam hapac xāita — hane.

¹⁴ Mā Pawrō te amji pytar prāmte ajmār pahhi Caro mā harēn, mā cute Juta catējē mā:

— Me apē Juta catējē me ikampa. Quē ha hūmre ita teampeaj kam ampo to kēn na, wa ha ityj me akampa ne meatehcajpa. Ne hamreare, imā nee cute ampo kēn catia tonnare. Ne ihhēj ne me acaca xà me, jūmjē japry itajē me, ajpēnkrac ri ate me acakōc xà pit mā ita.

15 Cwŷrjapê wa ha nee me atehcajpar nare, ca ha me caa amji to ame ahimpej ne me amji to impej. Ne pa, wa ha nee ita caxuw amji to me acukij catê nare — hajŷr.

16 Ne cute mehcunea cator, mā ma ame hapôj. **17** Mā cute ame hūmre japry to Xoten pê Jutacatêjê te cuprōn xà jō pahhi cahhyr, mehcukijcatê kam mare mā. Mā nee Caro te Xoten ita to amji kam hapac nare.

Pê hipér Antijoc jō krī wyr, me amji jaxà

18 Mā Pawrô te Jeju na mehkwÿcahê na amji to caku pyxit ne ihkôt hïkjê, Corinti jō krī kam. Jirô pê mā ri, Prixirakwyj me, Aquira me, cute me pâr krepro, ne ma Xiri jō pjê wyrme pra. Ne Ampohy jō krī kam, cormā pâr kre mā me här nare kam, pêPawrô Pahpâm mā amji to, ne cute cumā amji to ipipêxà caxuw to ihkrâ mē.

19 Mā Epet jō krī mā cator, mā cute Prixirakwyj meAquira rer. Ne ma cute me cuprōn xà wyr här, ne cute Juta catêjê me ajpën mā me hûjarën kam ihtêm. **20** Mā cute me cahê na amji to amcrojâhtôa to prâmte me hator. Mā ma Pawrô apu ahna ihcaca, ampo na, ma Krîpinkrên wyr ihkrâr na ri. **21** Ne mõr xà wyr cute me cumâ:

— Quê ha Pahpâm mā ite amji jaxâr naito prâm na, wa ha ityj amji jaxà — hane. Ne ma Pawrô te pâr kre kam amji kujahêc, Epet jō krî pîn. **22** Ne ma Xexa jō krî mā cator, ne ma Krîpinkrênwyr mõr puro. Ne Krîpinkrên kam cute Jeju na mehkwymâ ihcakôc, ne me cumâ amji jarën, ne ma Antijoc jō krî wyr mõ. **23** Ne cute amji to amcro kwÿ jakren, jirô pê mā ri mõ,

ne cute Carati jō pjē jakren, ne Amcràti jō pjē jakren, ne ihtyj Jeju namehwì cunea to ihtyj to mō.

Pê Apôr Epet jō krī me Corinti jō krī kam apu mō

Epet 1.1-2

²⁴ Pê cormā Pawrō apu mōar kam, pê Juta catêjē nōjapry te Apôr pê Mehtehcajpar jō krī kam ihpym̄ ata, maEpet jō krī wyr tē ne cator. Ne pê ampeaj kam ihcakōc pej, ne ampeaj kam cumā Pahpām jarkwa jahkre pej. ²⁵ Ne hanea ne ampeaj kam cumā Pahpām te me cumā tohahkre xà ata jahkre pej, na ri me cumā Jeju jarēn xàcuhtacti jarē. Ne cumā amji kian kam me cumā harē. Nenee amjia kôt me cumā Pahpām jarēn to ipa nare, ne pê cumā Jowāwjūjarēn xà pit hahkre pej, pê toa ajco mecumā hūjarēn to ipa. Por pê Jowāw Jeju cator xwŷjreana cato, ne cô cakrō to hikaj xà mehcumrā ata, ne cukwakam, pê me cumā Jowāw te amji kam hapac xà ata pyxit peajne hahkre pej, pê ajco me cumā harē. ²⁶ Ne cumā amji kian kam, Juta catêjē te cuprōn xàkam me cumā harē. Mā Prixirakwyj me Aquira te Apôr jūjarēn xà ata par, ne me Apôr te Jowāwcukwa kam hūpar xà atajē pit jarēn na me hahkre pej pyrentu. Ne ahna me ajpēn par, ne me haprōr ne ikre kam me cumā Jeju jarēn to impejti partu.

²⁷ Mā Apôr te amji kam hapac ne ma Crec jō pjē wyr ihkrar. Mā Jeju na mehwì te mehtehcajpar prāmte, me cumā ihkâhhôcton, Crec jō pjē kam Jeju na mehwì mā. Ne cute kam me cumā

Apôr pej naharẽn, ne cute me ahna hâhwŷr, mār quê ahna me amji caxàr to impeaj ne. Mā ma curi cator ne cute, por ramã ame Jeju to amji mâmehhimpej atajê, tehcajpar catia to mõ. ²⁸ Ne cute Pahpãm jarkwakôt Juta catêjê mā ihcakôc, ne Jeju pê ri quêt Pahpãm kra, ne cupê Crixtô, ne toa pê Pahpãm me cumãawjahkre, ne mehcunea kam mare mā ame cumã harẽn to mõ. Ne cute hûjarẽn xà ata kôt Juta catêjê hi kwñin.

19

Pê Pawrô Epet jõ krĩ kam apu mõ
Ruc 3.15-16

¹ Mā cormã Apôr Corinti jõ krĩ me, Crec jõ pjê kam apu mõar kam, mā ma Pawrô Epet jõ krĩ wŷr tẽ, necator. Ne curia cute Jeju na mehkwÿ kwÿ cajpar, ² ne mehcukij to:

— Ca ate me Jeju kam gapac ne mehkwÿ na ate me amji ton, cwŷrjapê mõrmõ ca ajkĩ ramã Pahpãm Carõ Pejti te me amã amji jõr? — hajýr. Mā me cumã:

— Wa nee ite me Pahpãm Carõ Pejti ita na hahkre pej nare, xãmte ihtÿj Carõ — hane.

³ Mā me cumã:

— Ne mér jûm te me acumrãr xà mā kôt pê meacumrã? — hane. Mā me cumã:

— Jowâw te mehcumrãr xà ata kôt pême icumrã — hane.

⁴ Mā Pawrô me cumã:

— Pom Jowâw te me acumrãr xà atajê pê, por mehkênmã me hikra atajê me, por cormã ame Jeju jikaj to ipa atajê. Pê Jowâw ajco Juta catêjê mā awjarẽ, mār quê hapu na ihkôt me jûm ata

kampa. Ne jūm ata pê ri Jeju, ne hamre ita caxuw wa ha Jeju jarkwa kôt me acumrã — hane.

⁵ Mâ cute me ita kam hapac jirô pê mā ri, Pawrô te Pahhiti pê Jeju jarkwa kôt, cô kam mehcumrãr. ⁶ Ne cute mehcunea na hûhkra xir, ne me cumã Pahpãm nahâhwyr. Mâ Pahpãm Carõ Pejti te mehcuneamã amji jõr. Mâ ajtea mā cute mehcakôc kam mehtêm, nehanea ne cute me Pahpãm jarkwa jarẽn kam mehtêm. ⁷ Ne me hûmre te tôxi atajê to pê hane.

⁸ Putwry incrê kam mā hân ne Pawrô hõtpê maJuta catêjê te cuprõn xà wyr ipa, ne nee amji na hâhtât nare, ne me hâhtôa mā ihytaj kam Pahpãm himpej xà mā mencjêj na ihcakôc, pê me kampa, ne ajco ajpën mā me harë. ⁹ Mâ ma mehkwÿ ahna me aprã, ne ma amji mā ame to hajÿr caca. Ne cormã mehcunea kam mare mā, cute me Jeju te amji kam hapac xà na mehcakôcto kêanre. Mâ cute me hajÿr ita kam, Pawrô me cupêcator, ne ma amji kôt Jeju namehkwÿ to mõ. Jirô pê cute ajpën mā me pajõ Pahhiti Jeju pê me pahkritxwÿ na me harën na ipyr ne ame harë. Ne hûmre japrÿ teTiran ita jõ kâhhôc to hahkre xà jûrkwa kam, pê ajco ame cumã harë. ¹⁰ Ne cute me cumã to hahkre ita to caku to ipijakrut. Mâ hõtpê Axij jõ pjê ata kam mehcunea pê Juta catêjê me, mehcahkrit atajê te Pahpãm jarkwa par.

Xewa kra xûmre

Me Hapen Xa 5.12-16; 1 Texarõn 1.9-10

¹¹ Pê Pahpãm ajco Pawrô tehcajpar to catia to ipa, ne ajco cumã cute amji jahkre pej gõ, mär

quê carôt kôt hâpêñ xà catia pihhoti to. ¹² Na pê Pawrô cama ihcakôc ne ihcakôc xà atato me hâ catêjê caprã, neme to impej. Ne hõ cupêhkâ to, hâhpro xà pê hanea, ne ihtyj ajco me caprã. Na quê ha jûm xà ata cama ihtât, quê ha ramâ impej pyrentu, ne kam ampo carô kên atajê, quê ha hanea ne jûm ihtât, quê ha ramâ impej pyrentu.

¹³⁻¹⁴ Cwyrjapê ri Juta catêjê kwÿ te ita na me Pawrô pupun, ne ihtyj Pawrô cuxâ me ton to ipa. Ne por me hûmre te xet atajêpê ri Pahpâm mä mehcajrën catêjê jô pahhijaprÿ te Xewa kra atajê, pê neeme cupê Jeju na mehkwÿ nare cakrô, ihtyjPawrô jîkjê na Pahhiti pê Jeju japry namehkwÿ pê me pahcurê xwÿn carô kên japôj to me ipa to. Ne ihtyj Jeju japrya na me hapôj to präm. Cwyrjapê ri ampo carô kên mä mehcakôc to me hane he:

— Por ahnaa Pawrô me cumâ Jeju japry jarë ata na, wa ha hanea ne amâ, ca cupê acato — hane. ¹⁵ Mä hûmre kam me pahcurê xwÿn carô ita te me cumâ:

— Wa ramâ ite Jeju pupun, ne Pawrô pupun. Ne jûmjê mäca me? — hajýr.

¹⁶ Ne cutea mehcahhyr kamihtêm. Ne mehcahy to mehcahy, ne cute ame haxôp, ne amecupê mehkâ cokjér, mä ma ikre ata pê me cator.

¹⁷ Mä Epet jô krí kam mehcunea pê Juta catêjê me, mehcahkrit mehkrí atajê te me itajarën par, ne me hahkre pej. Na ri me cumâ Jeju japry cupa xà kam mä rÿ hâhhuc. Ne mam me cumâ hûpa ata jirôa pê me cumâ Jejuapry cupa. ¹⁸ Mä me hâhtôa te mempar atajê te amji to me Jeju

namehkwȳ prämte me hÿrmǟ me mȭ, ne cute ame ampo kên ton atajê na me cumǟ amji jarën, mehàhtôa kam mare mǟ. ¹⁹ Mǟ me hüxy xi catêjê jåhtôa te me cuprõn, ne Jeju na mehkwÿ mǟ me här̄ prämte, cute me hȭ kâhhôckôt me hâhcaprär xà atajê incwÿr ne me to mȭ. Ne cute me kam mare mǟ, mehȭ kâhhôc atajê to me caxàr par. Ne cute mehkâhhôc te caxàr atajê jȭ pore cahyt, mǟ hȭ pore catia to cati, ne ihhéj rûm cupê caku te xïc jàpën xà jàmcwÿr xà jȭ pore. ²⁰ Hȭ, Jeju jarën xà impejti itajépê hane, ne ajco ajcamë̄ ne ma ihcakûm to mȭ.

*Pê Epet jȭ krî kam me ajpën par nare
Roman 1.13-15; 15.22-29*

²¹ Ampo itajê cunea jirô pê mǟ ri Pawrô te amjjaxàr xà na amji kam hapac, ne cumǟ catyatre na Maxeton jȭ pjê me Crec jȭ pjê jakren to ihtêm präm. Ne ma hanea ne Krîpinkrênwÿr ihtêm präm, na ri cute me cumǟ amji jarën to:

— Ite Krîpinkrên pupun jirô pê, wa ha ma Roman jȭ krî wÿr imôr to präm — hajÿr.

²² Cwÿrjapê ri cute mehtehcajpar catêjê pi-jakrutpê Timot me Eraxô kujahêc, Maxeton jȭ pjêwÿr. Mǟ cormǟ Pawrô Axij jȭ pjê kam apu ipa.

²³ Mǟ amcro ata na Epet jȭ krî kam me hâhtôa ne cutemehkên xà ton, mǟ hõtpê quêt Jeju na mehkwÿ picamën, cwÿrjapê ri ame kam incryc. Ne Epet jȭ krî catêjê kamihtÿj me cumǟ pahpâm cahàc krekā japrÿ te Tijänkwÿj ata to amji kam me hapac to me ipa. Pê cumǟ me ikre to, ne kam me hǖ xwÿ neajco kam me Tijänkwÿj ata

to me amji kampa. ²⁴ Ne wakŷre prà jakare to me hâpêñ catêjê atajê nôjapry pê Temetti, pê ajo wakŷre prà jakare to Tijãnkwyjjûrkwa carô krekâ to. Ne pê hâpêñ xà ita kôt ajcoampeaj kam mehpore incwa, na pê cumâ ihporea to ihpore. ²⁵ Mâ cute ajkam me hâpêncatêjê pê mehkwy atajê na hâhwyr, ne cute me cumâ:

— Me ijô ikwŷ nô, he me pajâpêñ xà itapîn ri me pajô pore hapôj. ²⁶ Xà ca nee ate me Pawrô te ampo ton ata na me hõmpun ne mempar nare? He ihytj Pawrô me cumâ awjarê, ne me cumâ: “Pom ampo to ame pahpâm cahâc krekâ to itajê pê Pahpâm nare” hane. Mâ me hâhtôa te me hûjarën xà ita par, na ri ihytjamji kôt ita ri krî kam me hâhtôa ne me to hanea neAxij jô pjê cunea kam apu amji kôt me to. ²⁷ Ne ita na me papê ihkêanre. Quê hacute ahnaa apu mõr na, quê ha me pajâpêñ xà hamre. Quêha nee jûm hipêr me papê me pajâpêñ xà itajê nô japrôrnare. Ne nee mâ ita pit nare. Quê ha hanea ne mehcuneame pahpâm cahâc krekâ pê Tijãnkwyj ata jûrkwa catihi ata jicu, ne me to hapac kêt, por mehcunea Axij jô pjê me, pjê cunea kam mehcunea ame toamji kam hapac to me ipa atajê. Quê ha Jeju kîntetijãnkwyj ata to me hapac kêt, ne hûrkwato me hapac kêt, ne me hicu — hane.

²⁸ Mâ me hâhtôti atajê te me ita par, ne Jeju na mehkwykam amencryac to mencyrc. Necute me carâr kam mehtêm, ne me Tijãnkwyj jarêñ to:

— Epet jô krî kam Tijãnkwyj catia to cati — hane.

²⁹ Mā me caràar kam me hūjarēn xà ita krī kam apuihcahkūm tu. Mā me hàhtōa te me ita par, ne cute me Cajo meAritarcô pê Maxeton jō pjē catêjē pijakrut ne Pawrō kôtame mō atajē pro, ne ma me cupjē, cute mecuprōn xà cati wyr.

³⁰ Mā Pawrō me hàhtōti atajē mā ihcakôc prām, mā ma Jejuna mehkwȳ ame huwahi. ³¹ Mā hanea ne pjē ata kam Pawrō jō ikwȳ nō kwȳ pêkrī jō pahhi atajē kwȳ te me cumā harkwa kujahēc, quē neecute me cuprōn xà wyr mōr nare, mā Pawrō jūpar.

³² Ne nee me hàhtōti atajē me cute me ajpēn par nare. Ne mehkwȳ ampo kwȳ jarēn to ame caràr, ne mehkwȳ hanea neampo kwȳ jarēn to ame caràr. Na ri me hàhtōa pê mehahkre kêatre, mā nee cute ampocwȳrjapê ame caràr to ame ipa ata na me hahkre pej nare. ³³ Mā Juta catêjē te me Arexānre jator, cute me cumāihcakôc prāmte. Ne cute me cuna mā me hām. Mā mehkwȳ amjimā me Arexānre te to ihcupan na me harē. Mā Arexānre te hūhkra tohàpēr, ne tee me cuna mā apu amji na hāprār to hahkre. ³⁴ Mā cute me Arexānre pê Juta catêjē nō na mehahkre pej, ne mehcunea te me caràr kam ihtēm. Ne cute mecaràar to me or to ipijakrut. Ne me caràr to hane he:

— Epet jō krī kam Tijānkwyj catia to cati! — hane.

Pê krī jō pahhi catêjē nō ame hàhtōa atajē cahkūm

³⁵ Mā krī mā hàhhōc catê te hōtpê hūjarēn to mehhi kwīn, ne me cumā:

— Epet jō krī jō xūmre, me ikampa. Ne me acunea pē me pajō krī kam Tijānkwyj jūrkwa jamār catē, nepē kēnti impejti cōjkwa pīn ihpȳm, ca me hamā atajēme hahkre pej. ³⁶ He nee jūm te ajtea mā harēn xà nō to harēnnare. Ne amji mā me aprīa ne, nee ca ampo kam me amji kam me gapac nare kam me ton nare. Xa ampo ita to me amji kampa, jirō pē mā ca ha cormā me to. ³⁷ Ampo caxuw mā ate me hūmre itajē japrōr? Xà ajkī cuteme Tijānkwyj jūrkwapē ampo to hāhkīj, nare, mōrmō cute me pajō pahpām cahàc krekà xūn na mā ate me haprōr? Hāpà, nee cute me ampo itajēnō to jū mān nare. ³⁸ Quê Temetti me, mehkwy mā, jūm na mehcakōc xà na mā, quê hama cute mehcukij catējē wyr me pra, ne me cumā me amcro nō ta. He itajēa caxuw ri pahhi, ne cute mehcukij catējē amehkrī. Na quê ha metaa me cumā jūm na mehcakōc. ³⁹ Ne hipēr ita jirō pē me ampo na prām, ne xa cute me amā amcrohyr xà ata jikaj, quê ha kam ahtwȳ, ca ha mehcunea jipōc ri me cumāharē, quê ha me hahkre pej, ne jū na me amā to. Hōhō, quêt pahteme amji kam me pajapac xà te hajȳr he. ⁴⁰ Ne me pahkēanre. Ampo na? Quê ihhēaj to jūm me pajō pahhitī māpahte me hajȳr xà ita na me pajarē, quê ame pahkam incryc. Neme pahtemē amji kam me pajapac xà te hajȳr. ⁴¹ Ne cute me cumā hūjarēn jirō pē mā cute me cuprōn xà jicu ne ma amehcahkūm.

20

Pē Pawrō Maxeton jō pjē me Crec jō pjē kam

apu mō

¹ Ne mehkēn jāhkrihkrit jamre jirô pê, Pawrô te Jeju na mehwyna hâhwyr, mā cute me cuprōn. Mā cute me cumā hūcanār xàto ihyj, neme cumā ihtēm xà na amji jarēn. Ne maMaxeton jō pjē wyr mō. ² Ne curi cator ne apu ipa, ne cute Jeju na mehwŷjâhtôa mā hūcanār xà to ihyj, ne cute me hapackre to irya to iry. ³ Jirô pê ma Crec jō pjē mā cator, ne curi cute amji to putwrý to incrê. Ne ramā cute Xiri jō pjē wyr mōr xà caxuwapu amji mā hâhcuprōn, ne cute amji name cupê Juta catêjê te me toamji kam hapac xà kēanre, ne ihyjamehcuran prām na me hahkre pej. Mā cute amji kam hapac, mā nee hipêr Xiri jō pjē na cumā ihtēm prām nare. Ne ita caxuw ri cumā Maxeton jōpjé pua na ihtēm to prām. ⁴ Mā hōtpê jūmjê ihkôt me mō atajê japryXôpat, pê Piro kra, pê Amcoti jō krī kam ihpym me, Aritarcô me Xecun, pê Texarõn jō krī kam mehpym me, Cajo pê Terpe jō krī kam ihpym me, Timot me Tiquicô me Tropimo, pê Axij jō pjē kam amehpypym. Atajê cunea pê hōtpê Pawrô kôt ajco ame ipa. ⁵ Ne ma mam me pra, ne Trôwat jō krī kam me cator, ne curia ame hikaj to ame ipa. ⁶ Ne me Hakren xà jō amji kīn jirô pê mā, wa haneane ma me tē, Pirip jō krī pīn mehkôt. Ne curia ite amji to me amcro to xīc jirô pê mā, wa ite me amjicajpar, Trôwat jō krī kam, ne me icunea te curi amji to me amcro toxet.

*Pê Trôwat jō krī kam Pawrô apu mō
Jowāw 5.21; Me Hâpêñ Xà 9.36-43*

⁷ Ne xap na, mehkôt xà jō amcro kam, Jeju na mehwkyte caxwa ri me cuprōn, me hâpân xà caxuw cute ame ajpênkîn to prâm to. Mâ Pawrô irârâtia na ihtêmprâm, cwýrjapê ri cute caxwa kat hâm me cumâ hûjarën kam ihtêm. Mâ ramâ ahna awcapâtkô picapôn mâ cormâ me cumâ awjarë. ⁸ Kŷj pê ikre caxwŷn nô kam, cute me cuprōn xâata kam, pê ampeaj kam ihpôc xà jâhtô ne mehcujro. ⁹ Mâ hûmre japry te Ewti ita kŷj pê, harkwa na põmâ me irît xà ata na jŷ ne kampa, ita kamhôt xwa mâ hôt, ne ihpym, ikre kre crê atapin. Mâ hýrmâ me iwrýc ne cute me harî, mâ ramâ ihtyc tu. ¹⁰ Mâ Pawrô wrýc, ne cute hûmre ita pŷn, ne me cumâ:

— Ame amji mâ apikrar nare. Cormâ ihtiar ne quê ha ihtŷj ipa — hajyr.

¹¹ Jirô pê mâ ri Pawrô jâpir, mâ mehcuneajâpân ne ame harte. Mâ hacpŷ ma mâ Pawrô te me cumâ hûjarênkam ihtêm, ne me cumâ hûjarêan to apê, ne ma tê. ¹² Mâ hûmre ata hacpŷa mâ ihtîr mâ ma me to mõ, hûrkwa wyr. Neampeaj kam hûrên me cumâ amji kîn, ne me hakry.

Mehakepxà jō krî wyr mehtêm xà

¹³ Ne pâr kreti kam Axô jō krî wyr ite me imõr kam me icrà, ne por côxwa cahê na krî xa ata kam me icator. Ne curia wame Pawrô jikaj, quê ha pjê kam ajpên mõ, ne cormâ Axô jō krî mäcato. ¹⁴ Ne wa ite Axô jō krî kam me ajpên cajpar, ne mapâr kre mâ me ixâr ne me mõ, ne Mehakepxà jō krî mâ me icator. ¹⁵ Ne me Mehakepxà jō krî to me tojnõ, ne ma me tê,

ne apē nōa nawa cormā cô jipôc ri amcrà japrÿ te Quito ata jō pjê cahê na me mō. Ne amcro pyxit jirô pê mā, wa ramā Awjarôti jō pjê mā me icator, nehipér me ina amcro pyxit, wa ma ramā Krítépti mā me icator. ¹⁶ Mā Pawrô ma apu Epet jō krí kam hàhhuc caca, nema hanea ne apu Axij jō pjê kam amji to amcro jàhtô caca. Ampo na? Krípinkrên mā catorprämte hâpôr pit. Mār quê xwÿ mā Me Hõ Këhkën jō amji kĩn jõamcro xwÿjrea na cato.

Pê Pawrô te me cumã harkwa kujate

Jowâw 21.15-17; 1 Timot 4.6-8; 1 Petrô 5.1-4

¹⁷ Ne ma Krítépti kam me icator, mā Pawrô te Epet jō krí kam Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê mā ihhôc, neihkujahêc, mār quê ajpêñ Krítépti wÿr me mō, ne Pawrô mā mehcakôc to prämte cute me hÿrmâ ihhôc neihkujahêc. ¹⁸ Mā me cator, mā Pawrô te me cumã amji jarën ne mecumã:

— Ÿhÿ, pê wa mam ramā Axij jō pjê kam me awÿr icator xàata kam, pê ca ramā amji jipôc ri me ipupu, ne ramā ate me ite amji kam ijapac xà pupun pejtu. ¹⁹ Wa ityj me pajô Pahhiti pê Jeju mā apu ijàpêñ to ipa, amcroatajê kam, ne cormã cumã ijàpêñ to ipa. Ne nee hanea ne ajco amji to icati präm nare, ne pê maajco ame Jeju caca na pê wa me hû naapu amrã. Pê meikwy pê Juta catêjê ame ito kêanre, pê wa amjicajpér xâ xáhti ata to ajco amji cajpë cakrô, pê wa ityj mecumã awcanã, ne nee pêwa me pajô Pahhiti pê Jeju jàpêñ xà mā hikran nare. ²⁰ Ne ajco me akôt ipa, ne me amã Jeju jarkwa tohahkre to ipa. Ne nee

pê wa ame akam ipec xà nare. Pê wa ityj me amã awcanã ne ite meatehcajpar xà caxuw, pê wa amã Jeju jarkwa jaréan to harẽ, pahte mecuprõn xà me, me gûrkwa kam, pê wa me amã Jeju jarkwa to hahkre to ipa. ²¹ Ne ajco mehcunea pê Juta catêjêmã harën to ipa, ne hanea ne me apê mehcahkrit atajê mäharẽ. Ne pêwa mehcunea mä me huphê na awjahkre, mär quê mehkénmä hikra, ne Pahpäm wyr me apkjê, ne me pajõ Pahhitî pê Jeju to amji mä mehhimpej.

²² — Ne hamre, ita caxuw ri Pahpäm Carõ Pejti te Krípinkrên wýrijator. Na wa ha ma curi mõ. Ne ampeaj kam ri ipê curi ampo te ikên xà ata jahkre kéatto hahkre kêt, ampomõrmõ quê ha aje curi jû mä ito. ²³ Ne ihnõ ata pyxit ri imã hahkre pej, quê ha me ipro, ne me hacjên xà kam me ijaxâ, ne ame ito jamã, ata na ri PahpämCarõ Pejti te ramã imã hûjarën, krí cuneakôt. ²⁴ Na wa nee ityc xà ita to amji japackre nare, quê ha me icuran präm, ne taa me icura. Hõ, ijápêna xà impejti na cuteimën xà ata waquêt ite hipêj to amji kampa. Ne me pajõ Pahhitî pê Jeju te ijápêna xà na imën ata te hajýr he. Wa ha mehcuneamã Jeju pê me pahkritxwý na harën pejti jarë, mär quê hacpýa mä mehcunea Jeju kôt Pahpäm wyr meapkjê, ne cute me amji jaxâr xà ata na ri Pahpäm mä me ahna präm.

²⁵ — Ne pê wa ajco me amãPahpäm pê me pahcunea to ihhimpej catê cati na harẽ. Newa ha ma ita caxuw mõ, ne ramã ite hipêr ate meipupun nare na me gahkre pej. ²⁶ Cwýrjapê wa ampeaj kam me amãawjarë. Na ca ha me

anõ Jeju te amji kam hapac xà mã hikra nehicu, quê ha Pahpäm nee ita na amji mã icuhtom nare, ne amji mã me anõa cuhtom. ²⁷ Ampo na? Pê wa ajco hôtpê amji na ijåhtât nare kam me amã Pahpäm te amji kamhapac xà jarẽ, cwyrjapê quê ha nee ita naamji mã icuhtom nare.

²⁸ — Ne me apê Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê, ca ha ita caxuwme amji jamär peaj to me apa, ne nee jû caxuw Jeju mã mehikran nare. Ne hanea ne Jeju na mehkwy jamär peajto me apa, ne caxuw ri Pahpäm Carõ Pejti te me apyxwyr. Pê Pahpäm kra mehkwy tehcajpar prämte ty, ne caprôcunea ajxwy, mã ahnaa cute me pahto amji kra. Cwyrjapêca ha me hamär to impeaj ne. ²⁹ Ampo na? He, imää quê ha ihytjy jümjê itêmjakàn pê ate me Jeju mähikran prämte me awyr cato, ne me amã ihhêj, ne imã me gahkre pej. Ne atajê pê quêha ampo jâprê pyràac, na quê hanee me acaprî nare. Quê ha cute me acunea jipej prämteihtyj ame ato kêanre to mõ. ³⁰ Quê ha me akwÿa nõ hanea ne apu to ihcupan to mõ. Ne meapê mehkwy nõ mã apu ihhêj to mõ, cute amji kôat me apê Jeju na mehkwy ton to prämte. ³¹ Cwyrjapê ca ha me guphê, ne ma ita kôt me hakop. Hö, itacupate wa ite me akam amji to ipijapar to caku to incrê. Na waicwyar kam, caxwa me amcro cunea kam iteme acunea mã Jeju jarkwa to hahkre.

³² — Ita caxuw, wa ha Pahpäm mã me apê mehkwy atajê cajrën, mär quê me ato impeaj ne, me ate cute amji kam hapac xà pynär pejti to präm to. He Pahpäm ri me amã ampo pej cuneagõ, ne hanea ne me apicamën na me ato,

ca me ajcamē. ³³ Na pê wa ita ri ame akam ipa, ne nee me gōpore me, ampo pê me atekjê atajê na prām nare. ³⁴ Ne ramā ate me ijahkre pej, pê wa ijūhkra toapê, ne ijūhkra to ijàpēn xà ita to me ikwȳ caxuw amjimā ihpore incwȳr na amjito, pê wa me amā pahte me cupēampo jamreare atajê tehcajpar to hahkre. ³⁵ Ata to pê me pajō Pahhitî pê Jeju me pamā hahkre to hane. Na wa maharkwa to me amji japackre, ata to pê ihcakôc to hane he: “Ŷhŷ, quē jūm amā ampo gō, ne ampeaj kam hūrēn gakry, ne quêtjūm mā ate ampo jōr xà ata kôt ca ha hirôa pê ampeaj kam gakrya togakry” — hajŷr.

³⁶ Ne cute ihcakôc jicu, mā Jeju na mehkwȳ mehkōn krā name hŷr, ne Pahpām mā mehcakôc. ³⁷ Mā mehkwȳ me Pawrō japȳ, ne ame cumā amji jarē, ne mehcunea ame amrā. ³⁸ Ne mehcunea mā amji kīn nare. Ampo na? Cute me Pawrôte jū caxuw hipérme hōmpun nare na me cumā amjijarēn, mā cute mempar na ri. Ne ma me ikôt pàr kre wȳr me mō. Wa ma Pawrôme ite me irer ne pàr kre mā me ixâr.

21

Pê Pawrō ma Kr̄ipinkrēn wȳr tē

¹ Wa ite me cumā amji jarēn, ne ma pàr kre kam me tē, ne me icatyatre na harā mā, cô jipôc ri pjê japry te Cotkam me icator. Ne amcro nō na, wa ma côxwa to kà naPirā jō krī kam me ijàhhuc, ne ma hipér me tē, ne maPatara jō krī mā me icator. ² Ne curia wa ite me, pom wa pàr kre kam me mō ata jicu, ne ite me pàr kre nō

cajpar, ne cumā me ixàr, ne ma Pàrkô jō krī wýr me tē. ³ Ne ite me cô jipôc ri Xipre jō pjê ata pupun, ne ma harã māme tē, Xiri jō pjê wýr. Ne curi me icator, Kẽn jō krī kam, necuri cute me ampo to irôrôc jahkâ na me irôrôc.

⁴ Ne hôtpê curi ite me Jeju na mehkwy kwý cajpar, krī ata kam, ne curia ite me cahê na amji to me amcroto xet. Mā Pahpäm Carõ Pejti te me cumā Pawrô jarẽn, mācute me cumā hūjarẽn, mār quê nee Krípinkrên wýrmôr nare. ⁵ Mā curi cute ame ipa xà na, amji mā me amcro hyr xàata me cupê hamre, mā ma pàr kre wýr me pra. Mā ma cute me ipynär, ne ikôt krī pê me cator, mehkra me, mehprô mea mā. Wa me icunea me ikôn krã na me ijýr, côxwa to kà na, ne Pahpäm mā me icakôc. ⁶ Jirô pê mā wa ite me cumā amji jarẽn, ne ma pàr kre māme ixàr. Mā ma hacpý mā ikre wýr cute me amji jaxàr ne me mō.

⁷ Wa ma Kẽn jō krī pîn me tē, ne ma Potorma jō krī mā meicator, ne apu Jeju na mehkwy mā me icakôc, ne curia ite meahna amji to me amcro pyxit. ⁸ Ne amcro nō na wa ma me tē, ne Xexa jō krī wýr meicator. Ne ma Pahpäm wýr me to ipipkjêr catê japry te Pirip jürkwa mā me ixàr, ne curia hûrkwa kam cahê name ijâhhuc. Ne cupê, por pê Krípinkrên kam Jeju na mehkwy texet pê me capi atajê nō. ⁹ Ne ihkra cahâj te cwat ne cormâ nee mempjê nare, nehôtpê Pahpäm jarkwa to mehcakôc.

¹⁰ Na wa amcro jåhtôa kam cahê na meijâhhuc, ne ame ipa. Mā hûmre japry te Agap itajuta jō pjê pîn cator. Ne cupê Pahpäm

jarkwato ihcakôc catê. **11** Ne ma mõ ne Pawrô cape na xa, ne cute cupê ihtu na hê xà pyr, ne cutea to amji jûhkra me ihpar cajpre, ne Pawrô mã:

— Ÿhÿ, Pahpâm Carõ Pejti jarkwa kôt wa ha amã awjarë. Quê haihtÿj Juta catêjê Krîpinkrên kam, atu na hêxà ita to ipa catê ata me guwapre tohanea he, ne ajkñ mehcakahkritatajê jûhkra mã me gaxà — hane.

12 Wa ite me Jeju na mehkwy me, ita kam ijapac, ne ma Krîpinkrên tête ame Pawrô juwahi.

13 Mã Pawrô me imã:

— Ampo na mã ca ame acwÿr to hane, ne imã amji kînnare ita na ame ijuwahi? He wa nee icajpre xà ita pit caxuw apu imõr nare. He wa hanea ne Krîpinkrên kam, Jejucwÿrjapê ityc xàa caxuw apu mõ — hane.

14 Wa tee ame huwahi, ne ite me to tojnõ ne me cumã:

— Pahpâm te ampo to amji mã ato jû mân prãm atato, quê ha ihtÿj ato jû mã — hajÿr.

15 Ne ite me amji to amcro kwÿ kujahêc jirô pê mã, wa ame ijâhcuprõn, ne ma Krîpinkrên wÿr me mõ. **16** Mã Jeju na mehkwy kwÿ Xexa jô krí kam amehkrîatajê te me ijaprôr, ne ma Krîpinkrên wÿr me ito mõ, Mexõ jûrkwa wÿr. Mã cute me ijaprôr, wa curia cahê name ijâhhuc. Ne hûmre ata pê cô jipôc ri, Xipre jô pjê ata kam ihpÿm. Ne rÿ pêa mã pê cupê Jeju na mehkwy.

17 Mã Krîpinkrên kam Jeju na mehkwy te me Pawrô pupun, ne ampeaj kam me hakry.

Pê Pawrô Tijac wÿr mõ ne hômpu

18 Ne apē mā Pawrō ma me ikôt mō, ne cute Tijac cajpar. Mā ramā Jeju na mehkwy to mehhimpej catêjê cunea te cuprōn, cute me cuprōnxà kam. **19** Mā Pawrō te ahpýanre na, Pahpām te ihcakôc xà kôt mehcahkrit pê Juta catêjê nare atajê mā ampo pejti ton na, me cumā amji jarēn par.

20-25 Mā cute mempar jirô pê, mehcunea te amji mā me Pahpām pejti na to me hàmnān, ne me Pawrō mā:

— Ÿhŷ, wa ite ramā me ihkâhhôc pyxit ne me hipêj, ne ma ramā ite mehkujahêc, mehc-ahkritatajê wyr. Mâr quê Jeju na mehkwy mā me axà, neme ihkâhhôc ata cahyt, ne me awpa. Ne ihkâhhôc ata kam wa ite me cumā ijarkwa kujahêc, mār quê nee ame pahpām cahàc kreka carō jō hñatajê kur nare. Ne nee ame, por me hñokre kam caxwyr nare atajê jícaprō na mehkur nare, ame ampo caprō atajê kurnare. Ne quê mehprōa me, mempjêa me, ame amji to inxy, nenee quê ame ajpēn pê mehprō caxun nare xà na, wa ite me cumā ihhôc ne me cumā ihkujahêc, ihkâhhôc ata kam. Ÿhŷ, Pawrō, ita caxuw wa ha me amā me pahkjêjê kwy jarē. Ita ri Krípinkrên kam, me cupê Juta catêjêjåhtôa ne cute amji to me Jeju na mehkwy. Atajê cunea ame Mojxe xwŷ te amji kam hapac xà to me amjikampa, ne ramā ate me hahkre pej ne me hñompun. Ne xwahna, cute ihmat ri, mehkríatajê mā Juta catêjê te ampo te ihcupan xà to pit mā hahkre to apa na, me ato ihhêj xi na me harēn par. Ca xwahna me cumā to hahkre tohane he, quê hapacta ne me Mojxe xwŷ te amji kam hapac

xàata mā hikra, ne hanea ne xwahna me Juta catêjē te amjikam hapac xà atajē mā hikra, ne ma apu cutemehkra xūmre mā impy kà kryjre ne hitep tête me cumā. Mā ahna akam me cupê ihkaj na. Na quê ha ita ri acatorna me gahkre pej, ne ihtyj me amān kam to ihtêm pyrentu. Ita na ri me ato prām. Jū mā cu ha ajte me to? Cu ha pahte mehhēj xi xà ita to me hamre prām to, cu ha me to hane he. Ita ri me pajipôc ri, me pahkam me hūmre te cwatatajê, pê Pahpām mā ampo to awjahkre. Ne ihtyj caxuw ame ipijacri to ipa. Ne ramā me cumā amcro te xet peaj ne nō. Ne cute amji mā me amcro hyr ata jirô pê, quê ha Mojxe xwÿ incaca xà kôt ame amji cûmpej. Ne caa, ca ha atyj hanea ne mehkôt mō, quê hanea ne me hipôac ri me acûmpej, ca ha caa cute me acûmpej catêjê mā amji cunea jahpanxà na amgō. Hamre, quê ha mehcunea me panquêtjê jarkwakôt apa na me apupu. Na quê ha Axij jō pjê pñJuta catêjê kwÿ japôj atajê teame ato ihhêj na, ihtyj me cumā hahkre pej — hane. Hō, Jeju na mehkwy to ihhimpej catêjê kwÿ te Pawrō mā me hūjarẽn to hajyr. Mā cute mempar.

26 Ne apē, mā ma cute me hūmre to cwat ne me to tē, mā hanea ne me ipijacri xà ita mā me hâr, ne cutePahpām mā me amji cuhhõn. Jirô pê mā ri ma Pahpām tome amji kam hapac xà jûrkwa caxwām pê me hâr. Cute amjimā me ipijacri xà jō amcro pupun prāmte. Ne cutePahpām mā mehcajrẽn catêjê pê mehcûmpej catêjêmā hàmjõr xà na amcro hyr, ne me hûrkwa wÿr me amji jaxàr.

*Pê me Pawrô pro
Me Hàpên Xà 24.12*

²⁷ Mã ramã amcro hyr xà na hàhtêp. Mã Jutacatêjê kwÿ Axij jõ pjê rûm me cator, ne cute me Pawrôpupun, Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa kam. Ne cute mehcunea curi ame ipa atajê rêc, cute mePawrô pro prâmte. ²⁸ Ne cute me caràr kam me to ihtêm, ne me caràr to:

— Me ikwÿ! Ajpêne pra! He hûmre itapjê cunea kam, me papê Jutacatêjê te amji kam hapac xà kaj na me cumã ampo tohahkre to ipa! Na ca ha me itehcajpa! Ne hanea ne amepanquêtti Mojxe te amjikam hapac xà na ihcakôc kêanre to ipa, ne apu Pahpâm tome amji kam hapac xà jûrkwa na ihcakôc kêanre to ipa. Jirô pê mä ri ma Pahpâm to me amji kam pajapac xà jûrkwato cute amehkên prâmte, ma mehcahkrit atajê to mõ. Ne jû wyr quê mehcahkrit atajê ike pejti ata mä me acjêj — hajýr.

²⁹ Ÿhÿ, pê me ita jarën to me hane. Ampo na? Pê me Pawrô kwÿ nõ japry te Tropimo, pê Epet jõ krî kam ihpym, ne ihcahkrit, ne nee cupêJuta catêjê nõ nare, neKrîpinkrên kam Pawrô me apu mõ. Pê me hõmpu, ne ihytj cute Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa mä me to hâr na ame Pawrô cãmjî. ³⁰ Mä xwahna ata krî cunea kôt ipicrân, mä ajpênamehprôt, ne cute me Pawrô pro, ne ma pô mäPahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa pê me cupjê. Mä Pahpâm to me amji kam hapac xà jûrkwa jamâr catêjê te cator jakàn pê, me to harkwa jihê pyrentu. ³¹ Mä ramã me hâhtôa te me Pawrô curan kammehtêm. Mä

krī jamār catējē pê Roman catējē jō krāhtare jō pahhi te krīcunea kam, cute me amji rēc na me harēn par. ³² Ne cute krāhtare to cuprōn pyrentu, ne ma me hàhtōti atajē wyr mehprōt. Mā me hàhtōa te krāhtare atajē pupun, ne pea cute me Pawrō cahhyrijicu. ³³ Mā me hō pahhi Pawrō wyr cator, ne cute h̄ymāhàhtēp ne ihpro, ne wakȳre pijakrut to mehuwapre na harkwa hyr, mā cute me to ihcrajpre. Jirô pēcute mehcukij, ne me cumā:

— Pŷhàpà, jūm xūmre mā ajte? Ampo to ri cute ihkēn? — hajȳr.

³⁴ Mā mehcunea te me caràr kam mehtēm, ne ajtea māmehkwȳ jūjarēn xà, ne ajtea mā mehkwy ame ampona me harē. Mā me hō pahhi te mempar, ne cupē cute ampo to kēn xà ata na hahkre kēatre. Ne cute krāhtare mā harkwa hyr, quē me Pawrō jarī ne ma kēn te ikre tȳjti ata wyr me to mō. ³⁵ Mā cute me harī ne ma me h̄apir xà na me to h̄apir to mō, ne me to hàhtēp, ne cute me harī ne me to kwȳ, cute me curē catējē cupate. ³⁶ Mā me hō kōt me caràr to me mō, ne me cumā:

— Mehcura! Mehcura! — hane.

Pê Pawrō amji pytā

³⁷ Mā ma kēn te ikre tȳjti ata kam cute me Pawrō xir. Mā Pawrō te Crec jarkwa to me hō pahhi mā ihcakōc ne cumā:

— Xà wa itȳj pahhi amā icakōc? — hajȳr. Mā pahhi te amji mā ipikrar, ne cumā:

— Pŷhàpà, xà ca ajte atȳj Crec jarkwa to acakōc? ³⁸ Wa xwahna itȳj amji mā ato apē Ejit catējē nō. Por pê pjē jō pahhi to apu ihkēn prām,

ne me hàprêcatêjê to cwat mir ne me to cuprõ,
ne ma põ mã me to mõ ata na wa apu acãmjĩ —
hajýr.

³⁹ Mã Pawrô pahhi mã:

— Hamreare, ipê Pawrô, ne ipê Juta catêjê nõa wa, ne Kríjara jõ krí kam pê wa ipým, krí catia to cati ata kam, Quiriti jõ pjê kam. Ne wa ha awy, ca ito tojnõ wa me hâhtôti itajê mã icakôc — hane.

⁴⁰ Mã pahhi te ihtýj cumã harkwa hyr to:

— Gapacta ne me cumã acakôc — hajýr. Mã me hâpir xà kam Pawrô jâhhuc, ne xa, necute mehcunea kêt prâmte me cumã hûhkra pêr. Mã hamre, mehcunea pinkrên. Mã cute Juta jarkwaa to ihcakôc kam ihtêm, ne me cumã:

22

¹ — Ÿhý, me ikwÿ me, me iquêtjê me, me ikjéjême, menxûjê, me ikampa. Wa ha me acunaa mã ite amji pytar xà ita to me amãamji jarë — hajýr.

² Mã cute harkwaa to me cumã ihcakôc na mempar, ne me ipinkrên, ne meipinkrên tu. Mã Pawrô me cumã:

³ — Ÿhý, ipê Juta catêjê nõa wa, ne pê waKríjara jõ krí kam ipým, Quiriti jõ pjê kam, ne wa ita ri Krípinkrên kam amji to ajpa, ne Camar pê ri imã ampo to hahkre catê. Ne cute ampo to imãhahkre xà ata pê wa cupê cupy, ne me panquêtti te amji kam hapac xà ata pê hâhtôa to hâhtô, ne cati, pê to hahkre ne cupy. Ne pê wa Pahpãm mã amji gõa to cumã amji gõ, tohanea, pom quê ate me cumã amji jõr he. Pê

wa nee cormāne Jeju pê Pahpām kra na hahkre pej nare. ⁴ Na pê wa ajco Jeju na mehkwȳ pro to ipa, ite mehcuranprāmte, ne pê wa ajco me hūmre pro, ne pyjē pro, ne cuteme amji jacjēn xà kam ajco me to awcapê. ⁵ Ne quē Juta catējē jō pahhi cunea pê prohti kamihtŷ ita na me ijarē, ne ampeaj kam pê wa ajco me to hajŷr to ipa. Na pê wa Tamatcô jōkrī kam me cupê prohti kam me caxuw ihkâhhôc py, cute me hōmpun ne me cahyt, neite Jeju na mehkwȳ pro na cute me itehcrajpar to prām to. Ne wa ma curi to mō, ite mejūmjē atajē ihpro ne wakŷre to me huwapre, ne ajpēnhacpŷ ne Kr̄ipinkrēn wŷr me toimōr, ne ame to kēanre prāmte.

*Pawrō ipintuw na cute amji jarēn xà
Me Hapén Xà 8.3; 9.1-19; 26.1-23*

⁶ — Ne pê wa ma mam mō, ne ramā Tamatcô jō krī na ahtēp, pê ramā pyt ikrā jimoac kam jŷ, pê wa ihprōt pê kyj rūm, cōjkwa rūm ampo prāti catia nō ata pupu, pê iwŷr mō. ⁷ Hamre, pê wa pjē kam ipŷm, ne ihcakôc kampa, pēimā ihcakôc ne imā: “Xawrō, Xawrō! Ampo na mā ca apu ito kēn?” hane.

⁸ — Hamre, pê wa ihcukij ne cumā: “Pahhi, me anō mā ca?” hane. Mā imā: “Ipê Jeju, mār wa Naxare jō krī pīn icator, ca apu itokēanre ata wa” hane.

⁹ — Pê hanea ne, por pê wa hūmre me mō atajē, hâhcujro pupu, nenee, por pê imā ihcakôc xà ata na hōkre par pej nare. ¹⁰ Hamre, wa ite hipēr ihcukij ne cumā: “Ampo to wa hapahhi ajte?” hane. Mā imā: “To xa ne ma Tamatcô jō

krī wyr tē, curia quē hajūm amā awjarē, he ate imā ite amji mā ampo na prāmti ata ton na ato prām” hane. ¹¹ Ne pē hàhcujro pràti ata ito to kēn, pē ito tūm pyrentu. Pē me hūmre ikôt me mō atajē, ma Tamatcô jō krī wyr me ijaprô ne me ito mō, ne me ito cato.

¹² — Pē curi hūmre nō japry te Anana ata pēPahpām to amji kam hapac catê, ne hōtpē Mojxe xwy jōkāhhōc caca xà kampa. Na pē Juta catējēTamatcô jō krī kam mehkrī atajē ihytj ajco meAnana kampa. ¹³ Ne pē ajpēn mō, ne iwyr cato, ne imāharkwa to: “Ikjē Xawrō, hacpŷa ma rīt!” hane. Hamre, pē wa irīt pyrentu, ne hōmpu.

¹⁴ — Pē imā hūjarēn to: “Me panquëtti jō Pahpām te ri amji mā acapi, ne quē ha amā hāpēn xà to hahkre. Ca ha Pahpām kra pē catyt kam ipa catê ata pupu, quē ha taa amā iħcakōc, ca ha kampa. ¹⁵ Ampo na? Quē ha ato Pahpām kra māimprar catê. Ca ha mehcunea mā, ate ampo pupun neimpar atajē na, amji jarē. ¹⁶ Ne mēr, ampo mā ca jy ne apu hikaj? To xa, ne ito tojnō, wa cō kam acumrā, ca amji tehcajpar xà na Jeju na ahwȳ, quē ha Pahpām ate amji kam gapac xà kēn me gāpēn xà kēn itajē to tojnō nehicu” hane. Hō, pē imā hūjarēn to hane, pē wa harkwa kōt to.

*Pē Pawrō hāpēn xà na amji jarē
Me Hāpēn Xà 16.35-39*

¹⁷ — Na pē wa Kr̄pinkrēn wyr amji jaxà, ne Pahpāmto me amji kam hapac xà jūrkwa kam Pahpām mā icakōc, ne irīat kam hōmpu. ¹⁸ Pē

imā: “Acator pyrentu, Kr̄ipinkrēn pē. Ampo na? Jū wyr quēita ri jūm akampa, ate ito gūjarēn xà ata na” hane.

¹⁹ — Pē wa ma apu ijitōt, ne ma Kr̄ipinkrēn pē apu icator prām nō, na pē wa cumā icakōc ne cumā: “Ijō Pahhitī, he mehcunea mā ramā ita ri ijapēn xà kēanre atajē na ijahkre pejtu. Pē wa ajcohōtpē cute me akam hapac catējē te me cuprōn xà jūrkwa wyr ipa, ne mehpro ne mehcahhy. ²⁰ Ne pē Tewāw hanea ne hōtpē me cumā ato ihcakōc. Cwyrjapē pē me Tewāw curan na imā impeaj to impej. Nepē ramā me Tewāw curan xàa kam, pa pē wa ityjmehtehcajpa ne me cumā mehkà jamā, ata na ramā me cumāijahkre pejtu” hane.

²¹ — Pē Pahpām pē Pahhitī imā: “Wa ha ma ihmat ri akujate, ca ha mehcahkrit atajē wyr tē” hane — hane.

²² Ÿhŷ, cute me Pawrō te me cumā mehcahkrit atajējarēn, mā cute mempar pē kȳj cati pēamā me caràr kam mehtēm, ne me caràr to:

— Mehcura! Ne me to pjē caprā, quē hamre! — hajŷr.

²³ Ne me caràar kam cute me to ihtēm, ne mehkà kry ne kàj mā me to awcapē, ne me pjē jacrō cakrŷ, ne kàj mā me to awcapē. ²⁴ Mā krāhtare jō pahhi ata te mehkwymā harkwa hyr, quē kēn te ikrē tȳjti ata kam me Pawrō jaxà, ne mehcahhy, quē ampo cwyrjapē ame caràr ata to me cumāawjarē, ampo na mā ajte ame caràr to hane. ²⁵ Mā Pawrō cahhyr xà caxuw, cormā ame huwapre kwŷa kam, mā Roman catējē nōa pē

pahhitehcajpar catê ata mõ ne cape na xa, mã cute ihcukij, ne cumã:

— Mõrmõ ajkï ate ampo na me Roman catéjê nõ cukij nare kam mehcahhyr xà ita na me amã impej? — hajýr.

²⁶ Mã pahhi tehcajpar catê ata te ita par, ne amji mäipikrar, ne ma me hõ pahhi wýr tẽ ne cumã:

— Co he, ca ha gápên xà ita to impeaj ne! Nämri hümre ita pê Roman catéjê nõa ri — hajýr.

²⁷ Mã ma pahhi Pawrô wýr tẽ ne cute ihcukij, ne cumã:

— Ímã amji jarë, xà ajkï ampeaj kam mã apê Roman catéjê nõ? — hajýr. Mã Pawrô cumã:

— Ampeaj kam ri ipê mehnõa wa — hane.

²⁸ Mã pahhi cumã:

— Ite hajýar ne ipê Roman catéjê kwÿ nõa wa cakrô, pê wa nee curi me kam ipÿm nare, ne ajtea mã pjê nõ kamipÿm. Ne ite amji to Roman catéjê kwÿ prãm topê wa amji jahpan xà na ihpore catia ne cugõ — hane. Mã Pawrô cumã:

— Ÿhý, quêt inxû pê Roman catéjê nõa, cwýrjapê ri ihkôat ipê Romancatéjê nõ — hane.

²⁹ Mã ihcahhyr catéjê atajê te apu ihcahhyr xâa kam, mã cute cupê Roman catéjê nõ na amji jarën, mã cute mempar, ne amji mã me ipikrar, ne me cumã hikran, ne mecupê cator pyrentu. Mã pahhi te Pawrô pê Romancatéjê nõa na hahkre pej, ne apu hũpa. Ampo na? Cute Roman catéjê incaca xà kaj na me huwapre na harkwa hyr, na ri apu hũpa.

Pê Pawrô prohti kam me cuna mã xa

³⁰ Mā pahhi cormā hūpar pej, ne amji jahkre pej prām, ampo na mā ajte Juta catējē ame Pawrō na ihcakôckēn. Cwȳrjapē ri cute mehcajrēn jō pahhi catējē me, prohti kam me cati atajē cunea me cuprōn na me cumā hūjahkre. Jirō pē mā ri cute me wakȳre te Pawrō cajpre ata pōn, ne ma me hȳrmā me to mō, ne me to cator, ne me cuna mā cute me hām na mecumā harkwa hyr. Mā cute harkwa kōt me ton.

23

¹ Mā Pawrō prohti kam me hōmpun tȳjti ne me cumā:

— Me ikjējē! Pē wa icapēnti na caxwām catia mā Pahpām cuna mā amji toajpa, ne ahnaa cormā ita kam to xa he — hane.

² Mā Anana pē Pahpām mā mehcajrēn catējējō pahhi catihti ata te me cahē na mehcuhhē catējē atajē mā Pawrō jarkwa kam me cakwīn na harkwa hyr. Mācute harkwa kam me cakwīn.

³ Mā Pawrō Anana mā:

— Pȳhàpà, ihhēj ne pō rūm apejti, ne acaxwām pē akēanre! Quēha Pahpām hanea ne acakwī, ate icakwīn ita jahpan xà na. Ne me panquêtjē incaca xà kōt mehcukij catē itana ca akrī. Mēr hōhō, ampo na mā ate icahhyr nagarkwa hyr? Ca me panquêtjē incaca xà ihkaj na apuito hane — hane.

⁴ Mā me hūmre me Pawrō na mehcuhhē atajē me cumā:

— He ca apu Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhitixūn, ne ahna ihkaj na — hane.

⁵ Mā Pawrō me cumā:

— Me ikjêjê, wa nee ite cupê pahhiti ita na hahkre pejnare. Wa hahkre pej na mā, wa nee cumā icakôc xà ita tohajyr nare. Ampo na? Pahpâm jarkwa na cute mehhôc catêjê jõkâhhôc kam pê mehhôc to me hane he: “Nee ame akwÿ jõ pahhiti na acakôc kên nare” — hane.

⁶ Ne Pawrô te prohkam me hakrã pijakrut na me hahkre pej, mā mehkwÿ pê Xato xwÿ kôt me ipa catêjê, ne mehkwÿ pê Parixêw catêjê. Mā cute me to ipicapôn prãmte kÿj cati pêa mā hûjarën, ne me cumâ:

— Me ikjêjê, inxû pê Parixêw catêjê nõa, na ri ipê Parixêw catêjê nõa wa. Ne pa wa ita ri, cute me amji cukij xà kam xa, mā ameicukij. Ampo na? Wa itÿj mehtyc itajê te hacpÿa mā mehtîr na amji mā me to hajyr to ipa, na wa ita ri xa — hajyr.

⁷ Hõ, cute me cumâ ita jarën to hajyr. Mâ Parixêw catêjê me Xato xwÿ kôt me ipa catêjê te me ajpën mân kam mehtêm, mâ prohkamcute me hapackre catêjê atajê picapôn. ⁸ Ne ampo na mâ ame ajpën mâ? Nee mâ ampo na amë ajpën mân nare. He me cupê Xato xwÿ kôt me ipa catêjê ma apu hacpÿ mâ mehtyc tîr na me harën par caca, ne hanea ne ma apu côjkwa pîn Pahpâmjarkwa to memprar catêjê na me aprâ, ne hamreare na me harë, ne me carojamreare na amji mâ me harë. Mâ Parixêw catêjê ampo itajê cunea na amji mâ me to hajyr to me ipa. ⁹ Na ri kypê ajpën mâ ame carâr to me ipa nare. Mâ Parixêw catêjê kwyme, Mojxe xwÿ te me hapackre xà me cumâ to hahkre catêjê atajê me,

me hām, ne hanea ne me caràar kam, cute me harēn to:

— Wa nee ite me hūmre ita kam ihkēn xà nō pupun nare. Quê ihhēaj to ampeaj kam cōjkwa pīn Pahpām mā imprar catējē nō cumā ihcakōc, nare, quê me carō nō cumā ihcakōc, cu ha ahnaa mā me — hajyr.

¹⁰ Ne ihytj me ipijapu to me mō, ne ampeaj kam me ipijapu xà ita catia to cati, na ri krāhtare jō pahhi mācute ihhēaj to amji pē ame Pawrō jirēn na hūpa. Cwyrjapē ri cute krāhtare wrȳc na me cumāhūjahkre, quê me wrȳ ne me Pawrō capa, ne ma kēn te ikre tȳjti ata wȳr me to amji jaxà. Mā krāhtare wrȳc ne cute me cupē Pawrō caxàr, ne ma hacpȳ mā me tomō.

¹¹ Mā caxwa ata kam Jeju pē me pajō Pahhit te Pawrō mā amji to ipipē ne cumā:

— Apu pa nare, awcanā. Ca ate ita ri Kr̄pínkren̄ kamijarēn, ne ca ha atȳj hanea ne Roman jō kr̄i kamijarē — hajyr.

Pē Pawrō curan na me amji pa

¹² Mā apē, mā Juta catējē kwȳ te me amji to cuprōn, neampeaj kam me ipijacri tȳaj kam, me hāpān nare, ne amehkōm nare kam, cute me Pawrō curan na me amji ton. ¹³ Ne por pē me hūmre me ajpēn pa atajē pē me hāhtō na me cwarēnta jirōa pē. ¹⁴ Ne ma Pahpām mā mehcajrēn catējē jō pahhi kwȳ me, mehkwy jakrā jō pahhi catējē wȳr me mō, ne me cumā:

— Ÿhȳ, wa ite me ijapān nare kam me Pawrō curan na ampeaj kam me amji ton, ne wa ha xa mehcura, ne cormā me ampo krē, ne me ikō.

15 Na ca ha ita caxuw prohti kam catêjê me, krâhtare jõ pahhi mã me awjarë, quê ajpêñ ita ri me Pawrô to mõ. Ca ha me hõ pahhi määhêj, ne cumã: "Wa hipêr me Pawrô jûjarën parpräm, ca ha ajpêñ me ite cuprõn xà wyr to mõ" hane. Quê ajpêñ to mõ, wa ha ramã pryjahkà kôt me hikaj, ne catorxwýjrea na pry kôt mehcura — hane.

16 Mã Pawrô tàmxwýre ata aracri xa, ne cute me ajpêñ par xà ata namempar, ne ma kẽn te ikre tyjti ata wyr tẽ, neinquêtta wyrhàr, ne cute cumã húpar xà ata jarën par. **17** Mã Pawrô te krâhtare nõ na hâhwýr, ne cumã:

— Ijaparire ita jaaprô ne to mõ, gõ pahhi wyr. Quê haihtyj cumã ampo ata jarë — hajýr.

18 Mã krâhtare te haparire jaaprôr ne mahõ pahhi wyr to mõ, ne hýrmã to hár, ne hõ pahhi mã:

— Ýhý, por cute me Pawrô jaxàr mã xa ata te ina hâhwýr, wa ite awýr haparire ita jaaprôr ne to mõ, quê amã ampo ita jarë — hajýr.

19 Mã me hõ pahhi te intuwre ita jûhkra na ipyr, ne mame cupê to hújawry, ne cute ihcukij tõ:

— Ampo ca apu imã harën präm? — hajýr.

20 Mã cumã:

— Ýhý, wa nee apu amã ampo jarën präm nare, quê ha Juta catêjê Pawrô curan prämte me amâihhêj, ne hipêr me húpar prämte cute me cuprõn xà ri quêtta na me ana ahwy. **21** Ca ha nee me kam gapac nare, ampo na he ame amã ihhêj. Ne mehûmre te me ajpêñ par atajê jáhtô te cwarênta jirôa pê, quê haquêtta mã me amxu ne prya kôt mehcura. Ne mehcunea

neme hâpân nare, ne mehkōm nare kam, xa me quêtti curan, ne cormā ame hâpân ne amehkōm na cute me amjiton, ne cama ramā amji caxuw meakampa — hane.

²² Mā krâhtare jō pahhi te cumā:

— Nee jūm mā ate imā ampo jarēn ita jarēn nare — hane. Ne ma cute intuwre ita kujahêc, mā tē.

Pê pahhi Peri wyr me Pawrô kujate

Me Hâpêñ Xà 21.27-39; 22.24-30

²³ Mā krâhtare jō pahhi te krâhtareto ipijakrut ne cumā hâkjér ne me cumā:

— Wapohti na me krâhtare to me xēj to ajkrut ne me haprō, nehanea ne cawrō kam krâhtare to me xetēnta ne mehaprō, ne hanea ne kruwxwa na krâhtare to me xēj to ajkrutne me haprō, quê meahcuprō, ne Xexa jō krī wyr me pra, caxwa ryre kam. ²⁴ Ne hanea ne me Pawrô mā cawrō nō mā me acato, quê kam jy, ca me huwahi to impeaj ne, ne ma pahhití pê Periwyr me to mō, Xexa jō krī kam — hajyr.

²⁵ Jirô pê mā ri pahhi ata te ihkâhhôc pyr, ne cutekam ihhôc to hajyr he:

²⁶ — Ýhŷ, Peri pê pahhi catihti ita, xà apeaj? Ipê CrawtiRixij, ne itea wa amā ihhôc, ne amā ihkujahêc.

²⁷ — Juta catêjê te me hûmre ita pro ne ajmârmehcuran. Wa ite me cupê Roman catêjê nō na hahkre pej, neite ijō krâhtare to me cupê hütâr. ²⁸ Ne wa ite ampo na cute ame to kên to hajyr na hahkre peaj to prâmtehaprôr, cute me hapackre catêjêwyr. Ne me cupê Juta catêjê

pêprohkam, ite me cuna mā hūmre ita xām.
²⁹ Ne ite nee ihtycxà caxuw, nare, cute me haxàr xà caxuw, cute ampo kēn ton nare na, hahkre pej. Ne menquêtjē caca xàköt cute ampo kēn ton na ame harē. ³⁰ Ne wa ramā ite Juta catêjē kwȳ te me Pawrōcuran na me amji ton na me hahkre pej, ne ite to amji kamijapac, ne ite amā ihkujahēc. Ne ite me cumān, quē acunaa mā me Pawrō kēn na harē. Hamre, ita na pitmā wa ite amā ihhōc, apej pēa mā mō. Ipê CrawtiRixij — hajŷr.

³¹ Mā krāhtare catêjē te hō pahhi par, ne cute me Pawrō japrōr, ne ma caxwa ri me to mō, Antipatrij jō krī wȳr. ³² Ne apē, mā krāhtare catêjē te me cwatxēnta atajēmehpar kam ame ipa atajē te hacpȳa mā kēn te ikre tȳjti ata wȳr meamji jaxàr ne me mō. Mā cawrō kam krāhtare mepra atajē ma Pawrō to me mō, Xexa jō krī wȳr, ne me tocator. ³³ Ne cute Peri pē pahhiti mā me ihkàhhōc pyr ata jōr, nehanea ne hūhkra mā me Pawrō jaxàr. ³⁴ Mā pahhiti te ihkàhhōc cahyt ne Pawrō cukij ne cumā:

- Hā, pjē jū kra mā ca? — hajŷr. Mā cumā:
- Ipê Quiriti jō pjē kra — hane. ³⁵ Mā cumā:
- Quē ha xa cute me aköt harēn kēn catêjē me cato, wa ha cormāakampa — hane. Jirō pē mā cute krāhtare catêjē māharkwa hyr, quē Heroti xwȳ jūrkwa mā me Pawrō jaxà, ne me huwahi tu. Mā cupê pjē jō pahhiti ata jūrkwa kam, cute me haxàr.

24

*Pê Juta catêjê Pawrô pro rẽ
Ruc 21.12-13; Me Hàpên Xà 25.7*

¹ Ne amcro te xîc jirô pê mā ri, ma Anana pê Pahpäm mā mehcajrën catêjê jō pahhi ita me, prohti kam mehkwy kwy me, ma Xexa jō krī wyr me mō, ne cute mencaca xà jahkre pej catêjê me, mā hanea ne cute me hūjarën catê japry te Tertur ata japrôr, ne ma me to cator. Ne Peri pê pahhitit wyr me hâr. Necute Pawrô to mehcakôc kên kam mehtêm. ² Ne cute me Tertur na hâhwyr, ne Pericuna mā me hām, mā Tertur te Pawrô kôt harën kên kamihtêm, ne pahhi mā harën to:

— Ÿhŷ, pahhitit! Apeaj to apej, ne ate amji jahkre peaj toamji jahkre pej. Cwyrjapê wa me ipej pêa mā me amji toajpa, rŷ pêa mā wa me ipej pêa mā amji to me ajpa. Neramā ate ampo jâhtôa ne to impej to mō, me pajō pjéita kam. ³ Ne ate me imā ampo jâhtôa ne hōr, pjé cunea kam, amcro me caku cunea kam, ne tahnaa ri me imā impej. ⁴ Ne wa ha nee apê ijamtâr to iryti nare, ne wa awy, ca ipar to hatujre ne.

⁵ — Wa ite me hūmre ita jahkre pej, mā ihhêj rûm cupêhà pyràac ne ipa, mā ampo kên cunea hapôj to ipa. Ne Juta catêjê kam xwahna to, ne pjé cunea kam to, ne krī cunea kôt xwahna ton to ipa, ne ihkên ton to ipa. Ne cupê Naxare jō krîcatêjê kwy jō pahhi, ne ihytj ame pajō pjé jō pahhitit kên prâm to ipa. ⁶ Ne tee apu Pahpäm to me amji kam hapac xà jûrkwa to kên prâm, ne ampeaj kam ihtûm prâm. Na wa tee me to jû na to prâm, me icaca xâa na. ⁷ Mâ krâhtare catêjê jō

pahhi pê Ritij ita te meijûhkra kam, hâprêa kam, Pawrô caxàr. ⁸ Ne cutea ri awyr me ikujahêc, wa me acunaa mã amePawrô na me icakôc kên. Na ca ha hümre ita cukij ne hïakampa, ne pom wa me ampo jarê itajê, quê ha taaharë — hajȳr.

⁹ Mã Juta catêjê mehcuhhê ne me Tertur jûjarënxa kampa, ne me taa xwŷjê me harën to:
— Ampeaj kam riampo kên ton to ipa — hane.

*Pê Pawrô harkwa to amji pytâ, Peri cuna mã
Ruc 21.14-19*

¹⁰ Mã me hõ pahhitî pê Peri te Pawrô te hûjarën xà na cumã ihkrâ tohâhhêc. Mã Pawrô tehûjarën kam ihtêm ne me cumã:

— Ÿhŷ, wa ite ramã, apê Juta catêjê kam-mehcukij catê na caku jáhtôa na, gahkre pej. Cwŷrjapêwa acunaa mã icakôc, ne amji jarê ne amji pytâ, pyrên wa apu ijakry.

¹¹ — Ÿhŷ, wa curmã Krîpinkrên mã icator. Ne cormâicotor na amcro te tôxi peaj. Ne atyj mehcukij, quê ha taa me amã awjarë. Wa Pahpâm to ite amji kam ijapac prâmte, wa Krîpinkrên kam icator. ¹² Ne nee Juta catêjê nô te ite ampo to jû mân toimôr na ipupun nare, ne nee wa apu jûm caxun to imôr nare, ne wa nee Pahpâm toamji kam me hapac xà jûrkwa kam, ite jûmjê rêcnare, cute me cuprôn xà kam. Ne hanea ne krî ata kam, nee krî cape na ite jûmjê rêc nare. ¹³ Ne nee mehnô te ampo kên na ipupun nare, ne nee ijûjarën xà nô na, jûm te ipar nare ita kam, jû mã quê me ijarën to?

¹⁴ — Ne ampo pyxitre ata na ri ampeaj kam me ijarë. Waityj Jeju te amji kam hapac xâa kôt,

me panquêtjê jō Pahpām pynār to ipa. NeJuta catêjê pê cama ita naihkaj na. Ne imāa ite amji kam ijapac xà te hajŷr he, na wa itŷj ihcunea kampa, ne itŷj Mojxe xwŷj jō kâhhôc kampa, ne Pahpāmjarkwa to mehcakôc catêjê jō kâhhôc kampa. ¹⁵ Ne wa ha itŷj Pahpām jikaj, quê ha jū caxuwihtŷj hacpŷa mā mehtyc atajê to ihtîr. Mempejti atajême, mehkên atajê me, cute hacpŷa mā me to ihtîr na, wa itŷj amji mā to hane. ¹⁶ Na wa apu ikên ton nare, ne caxwām catia mā icapênti na ipa, Pahpām me, mehcunea cuna mā.

¹⁷ — Ne hamre, pê wa Krîpinkrêñ pê icato, ne ma pjêcunea kôt apu ipa, ne curia amji to caku kwŷ kujate. Necurmā wa ite hacpŷa mā me ikwŷ wŷr amji jaxâr, Krîpinkrêñ wŷr. Ite me cumâ ihpore nô jõr prâmte. Nehanea ne ite Pahpām määampo to ijûjahkre ata jõr prâm. ¹⁸ Ne ite Juta catêjê caca xâa kôt me amjî cûmpej jirô pê, Pahpām to amji kam me hapac xâjûrkwa mā ixâr, ite me Pahpām mā ampo jõr prâmte. Me icrê wa me mõ ne me icuhhê, ne nee wa ame ikênton to me ipa nare, ne ata kam ri Juta catêjê kwŷ Axij jō pjê pîn me cator, cute me ipupun. ¹⁹ Ne quê rŷ mā ajpêñ cute me ipupun catêjê atajêa me mõ, ne cute ikam me ampo kên pupun xà atajêa na, me taa acuna mā me ijarê, nare, quê, pom prohkam mehkwŷ ita ri me xa atajêa me amâ meijarê. ²⁰ Ne pê wa me cunaa mā ixâm xà ata kam, pê wa neeme kam mare mā ampo kên ton nare. ²¹ Ne ampo pyxit peaj ata pê wa to, ne kŷj cati pêamâ me cumâ icakôc, ne me cumâ: “Ŷhŷ, wa itŷj hacpŷa mā Pahpām te mehtyc atajê

totîr na amji mā to hane, ata cwyrjapē mā ca ameicukij" hane — hajyr. Höhō, Pawrô te pahhi pê Peri mā amjijarẽn to hajyr.

²² Mā pahhi pê Peri te ramā Jeju na mehkwȳ te amji kam hapac xà jahkre pej. Ne cute me cumā amcro nō hyr, neme cumā:

— Hamre, ita kam ita pit, quē ha xa krāhtare jōpahhi pê Ritij ata cato, wa ha cormā me acaca xà ita najū na me ato — hajyr.

²³ Ne cute krāhtare pê Pawrô jamār catê ata mā harkwa hyr, ne cumā:

— Ÿhŷ, ita ri kēn te ikré tŷjti ata wŷr Pawrô japrō, ne hamār to impeaj ne, quē nee jū kam ihtēm nare. Ne kyre pê huwapre, ne ikré kam apu ipa na to tojnō, quêt taa apu ipa. Ne quē ihhēaj to me höikwȳ nō mā mehtehcajpar prām na, ca ha atyj me to tojnō, quē taamehthecajpa — hane. Ne cute kēn te ikré tŷjtiata kam me Pawrô xir, mā curia hàhhuc ne apu mō.

Pê Pawrô Peri me Truxirkwȳj cuna mā xa

²⁴ Mā amcro kwȳ te me hakren jirô pê mā ri Peri me hixi japrȳ te Truxirkwȳj cator, ne cupê Juta catêjê cahaj nōa. Necute me Pawrô par prāmte me ahna hàhwȳr. Mā Pawrô te cumā Jeju to cute amji mā mehhimpej xà jarẽn to hajyr:

²⁵ — Cu ha me pahtcunea catyt kam me papa, ne ma ampo kēn tête me amji jiprōn tome papa. Quē ha amcro nō na Pahpām me pahtcukijne me pahkrā kēn catêjê me, me pahkrā pej catêjê me, me pahto ajcokjê. Ne apu mehkrā kēn to kēn, ne mehkrāpej to impej — hajyr. Hö, Pawrô te

me cumā hūjarēn to hajŷr. Mā Peri te ita par, ne cumā hūpaa to hūpa, mā cumā:

— Gapacta ne mō. Wa ha jū caxuw ana prām, ne hipêrgaprô — hane.

²⁶ Ne ihcaprȳ na ihpore na Peri Pawrô jikaj. Cwŷrjapéri cute Pawrô na hâhwŷr to amcro jâhtôa ne apu cumâihcakôc.

²⁷ Mā Pawrô te curia amji to caku pijakrut kujahêc. Jirô pê mā ri pahhi pê Peri ata cator. Mā haxà kam pahhitituw nō japrȳ te Porxij Pexô ata xàr cakrô, neePeri ata te Pawrô cator na to tojnō nare. Ampo na? Cute amji to Juta catêjê cajpuaw prāmte.

25

Pê Pawrô mā Roman jō pjê catêjê jō pahhiti cuna mā amjixām prām

¹ Mā pahhiti tuw pê Pexô ita xàr, ne ahna amcro incrê jirô pê mā ri, ma Xexa jō krī pê cator ne Krîpinkrên wŷr mō. ² Mā mehkwy jakrā jō pahhi kwŷ me, Pahpâmmâ mehcajrēn catêjê kwŷ me, cuna mā me hŷr, ne cutePawrô kôt me harēn kên kam mehtêm. ³ Pê ramā Krîpinkrên jō pry kôt Pawrô curanna me ajpēn pa. Cwŷrjapê ri cute me Pexô name hâhwŷr, quê me cumā Krîpinkrên wŷr Pawrôkujate. ⁴ Mā Pexô te me cumā:

— Ma Xexa jō krī kam Pawrô me hacjén xà kam nō. Nequê ha ina ahtûm nare wa ha hŷrmâ amji jaxà. ⁵ Quê ha cute ampo kên ton na, quê ha me gō pahhiipynâ, ne curia me icunaa mā ihkôt me harēn to kên — hajŷr. ⁶ Mā Pexô te curi me

cahê na amji to amcro toôjtô, nare, cute amji to amcro to tej, ne ma hacpÿa măcute amji jaxàr, Xexa jõ krí wýr. Ne apẽ mă mehcukijxà mă hárne hýr, ne cute Pawrô japrôr na me mën. ⁷ Mă Pawrô cator, mă Juta catéjê Krípinkrênpín me mõ atajé te me Pawrô krã, ne cute me cumânkén týj kam me to ihtém. Ne me cumã curê catéjê ame to xwahna to me ipa, ne jû wýr quê jûm ihkén nõ na haré.

⁸ Mă Pawrô te harkwa to amji pytar, ne me cumã:

— Wa nee ite me panquëtti pê Mojxe xwy cacaxà cuna mă ampo kén ton nare, ne nee Pahpám to me amji kam hapac xà jürkwa cuna mă ampo kén ton nare, ne hanea ne nee Xexa pê Roman catéjê jöpahhiti caca xà cuna mă ampo kén ton nare — hane.

⁹ Mă pahhi Pexô te Juta catéjê mă hakry tonprämte, cute Pawrô cukij, ne cumã:

— Xà nee amã Krípinkrêñ wýr amõr präm nare, quêamã amõr präm, wa curia acukij? — hajýr.

¹⁰⁻¹¹ Mă Pawrô cumã:

— Apê Roman catéjê jõ pahhiti mă gápêñ catê, ne Roman catéjê te amji kam hapac xà kôt mă ca apu icukij. Ne wa ihhéaj to ite ampo to kén mă impáràpén, gapacta ne atýj jû na me ito. Ne hamre, wa ramã ate icuran xàa caxuw apu ijáhcuprõn, ikén jahpan xà na ijámjõr xà caxuw. Quê ha me cupê Juta catéjê te ame ito ihhéj na, quê ha nee jûm me cumã ijõr nare. Ne nee ite Juta catéjê to kén nare na, ramã ateaijahkre pej pejtu. Cwyrgapê wa itýj Roman catéjê jöpahhiti

cuna mā ixām, ne cumā icakôc prām, mār quē taa icukij — hane.

¹² Mā Pexô te harkwa kôt cute me hapackre catêjê me, me ajpēn par, ne Pawrô mā:

— Ca Xexa pê Roman catêjê jō pahhiti wyr akrar, na wa ha ityj hýrmā akujate — hajyr.

Pê Pawrô Acrip me Perenikwŷj cuna mā xa

¹³ Mā amcro kwŷ jahôa jirô pê, pahhiti nō japry te Acrip pê Heroti xwŷ kra, mehixi japry te Perenikwŷj Xexa jō krī mā cator. Necute pahhi tuw pê Pexô pupun, ne ajpēn pyrén me hakryti to prām to ri hýrmā me cator. ¹⁴ Mā amcro nō jirô pê, Pexô te Acrip pê pahhitimā Pawrô jarēn ne cumā:

— Ÿhŷ, ita ri pahhi pê Peri teme hacjên xà mā hūmre nō ita jaxar, mā hikwa. ¹⁵ Wa mō ne Krípinkrên mā icator, mā mehkwy jakrā jō pahhi me, Pahpâm mā mehcajrêncatêjê jō pahhi kwŷ me, icuna mā ame imā hūmre ita kôt harēn to kêanre, ne ite ihcukij neihsuran na, cute me ina hâhwyr.

¹⁶ — Wa ite me cumā amji jarēn to: “Wa Roman catêjê incacaxâa na apu ipa. Ne me icaca xâ ata kôt, quē ha xa icuna mā cute ame ajpēn na mehcakôc kêanre catêjê me ajpēn cuna mā me xa. Quê ha mam cute me cumân catêjê atajê pê cute amji pytar xâ na ihcakôc. Wanee ita cumam cute me cumân xi catêjê atajê mā, cute jûm curan xâ caxuw hôr nare” hane.

¹⁷ — Mā ita ri mehcunea cator, wa nee ite hipêr me to amcro nō mën nare, ne apê wa ma ramâ mehcukij xâ mā ixar, ne ite hûmre ata japrôr

na me mĕn, ne ityj apu ihkēn cati na ihcāmjī.
18 Mā me curê xwÿn catêjê cator, ne nee ite ampo naihcāmjī xà atajê nō na cute me harēn nare.
19 Ne mencaca xàa kôt, cute me ampo pyxit peaj kēnre ata na me harēn. Ne hanea ne cute me cumā mehcakôckēn, por pê jūm xûmre japry to ame Jeju, pê ramā tyata, mā Pawrô ampeaj kam amji mā hûmre ita tñar na ipa na harē. **20** Wa nee ite hahkre pej nare ita kam, jū mā wa ha to ne hahkre pej. Cwÿrjapê wa ite Pawrô cukij, quê ihhéaj to Krÿpinkrên wyr cumā mõr prãm quê mõ, quê ha curia mehcukij. **21** Mā Pawrô te pjê jõ pahhiti pê Xexa Aguxôpê Roman catêjê jõ pahhiti wyr amjikrâr, ne cute huwapre itana hâm na iwyr, ne ahnaa Roman catêjê jõ pahhiti wyr cato, quê ha taa jû mā to. Ita na wa ite ahna krähtare te hamâr catê mĕn, quê me hamâ, wa ha ahnaa Xexa pê pahhiti mā ihkujate — hane.

22 Mā Acrip cumâ:

— Wa ityj ijôtpê pa hûmre ita par prãm — hane. Mā pahhi Pexô cumâ:

— Apê na ca ha kampa — hane.

23 Ne apê, mā pahhi Acrip me Perenikwyj cator, cute mecuprõn xà kam. Mā me hâhtôa ne ahna cute me cuprõn, neme cumâ ampeaj ne me to mõ, mā ihkâ impejti kam mõ. Mā krí kam me cati catêjê jáhtôa me, krähtarecatêjê jõ pahhi catihti atajê me, ramâcute hikaj xà cute me cuprõn. MâPexô te Pawrô na hâhwyr mā cator. **24** Mâ Pexô te ahna me cumâ:

— Ÿhÿ, pahhiti pê Acrip me, pom ca ita ri me acunea me xa itajê, me hûmre ita pupu he! Krÿpinkrên kam me cupê Juta catêjê cunea

me, hanea ne ita ri amehkrī atajē tehūmre ita na icuna mā amehcakōc kēanre. Nehōtpē ame caràar kam, ihtyj me hūmre ita curan na me awjahkre. ²⁵ Ne imāa cute nee ampo kēn catiton nare ita kam, ampo na quē ty? Ne hanea ne cutea Xexa pē Roman catéjē jō pahhiti wyr amji kràr, cwyrjapē wa ite hýrmā ihkujahēc na amji ton. ²⁶ Ne ipē cormā hahkre kēatre ita kam, ampo na wa ha ajte Xexa pē pahhiti mā ihhōc? Cwyrjapē wa iteme acuna mā hām, ate mehcukij xà caxuw. Ne mam cati māca ha, caa, pahhiti Acrip ihcukij. ²⁷ Wa ha kampa, ne cormā hahkre pej, ne ahna ihhōc. Ne jū wyr wa ite cute ampo kēn ton na hahkre pej nare kam ahna ihhōc, ne cumā ihkujate, ahna ipē ihkajna — hajyr.

26

*Pê Pawrô harkwa to amji pytā, Acrip cuna mā
Me Hápén Xà 8.3; 9.1-19; 22.1-21*

¹ Mā pahhi pē Acrip te Pawrô mā ihcakōc ne cumā:

— Gapacta ne imā amji kôt harē — hane. Mā Pawrô te hūhkra pēr ne cute ihcakōc xà to amji pytar kam ihtēm ne cumā:

² — Ÿhý pahhi pē Acrip, ita kamite acuna mā amji pytar xà ita pyrēn ampeaj kam imā amji kīn. Por Juta catéjē te inaihcakōc kēn ata pē, wa ha ityj amji pytā. ³ Ne icuxà apē Juta catéjē nō, ne ramā ate amji kam me pajapac xà cunea pupun pejtu, ne hanea ne ramā ate, cute me amji kam hapac xà pihhocatéjē te amji kam me hapac

xà jahkre pej pejtu. Mā ihtŷj cute ina mehcakôc kên. Na wa awŷ, ca catyt kam jŷ ne ikampa.

⁴ — Ÿhŷ, ramā Juta catêjê cunea te, me ite amji kamijapac xà pupun pejtu. Ne me cumā ijahkre pej, pê wa icrirena ijō pjēa kam amji to ajpa, ne hanea ne Kr̄pinkrēn kam amji to ajpa.

⁵ Ne mam Parixêw catêjê kwŷ mā axà. Ne pom Parixêwcatêjê kwŷ ata pê mehkwŷ atajê cunea jirôa pê Jutacatêjê caca xà na me hūnâr tu. Ne Juta catêjê māita na ijahkre pej, ne quê ha me cumā amā ijarēn prām, quê ha ihtŷj amā me ijarē. ⁶ Ne wa itŷj, por pê Pahpām mepanquêtti mā jūm to awjahkre ata to me cumā ijūjarēn to ipa, ne incwŷrjapê mā ame icukij, ne ina mehcakôc kēanre. ⁷ Ne wa itŷj Juta catêjê cunea me, me ikwŷ cunea me, ikre ry cunea, Pahpām te me pamā jūm to hūjahkre atajikaj. Ne wa hōtpê, amcro me caxwa cunea kam, Pahpām to me amji kampa, ne me jūm ata jikaj. Ne wa Jeju to Pahpām me pamā awjahkre ata na me hikaj, ne incwŷrjapê mā ameina ihcakôc kên. Mā Pahpāmte Jeju pê ihkra na to ipipê prāmte, hacpŷa mā to ihtîr. ⁸ Xà quê ajkī nee Pahpām hacpŷ mā jūm to ihtîr nare? Hâpà, quê ihtŷj jūm to ihtîr.

⁹ — Ÿhŷ, pê mam cormā ipê Jeju jahkre kēatre kam, pê wa itŷj cuna mā ajco ikên ton to prām to amji kampa. Na pê wa itŷjajco Jeju na mehkwŷ to kên to amji kampa. ¹⁰ Ita na pê wa Kr̄pinkrēn kam amji to. Pê wa mepajō pahhi catêjê jarkwa kôt ajco Jeju na mehkwŷjâhtôa ne me hacjê. Ne mehcuran xà kam, pê wa haneane me cuna mā

icakôc. ¹¹ Amcro atajê cunea kam pê wa ajco me to kên to hajyr to ipa. Cuteme cuprõn xà cunea kam, cute meJeju mã hikran prämte, pê wa ajco me to hajyr to ipa. Cwyrjapê pê wa ajco me cumâquêt, ne ajco me to kên. Ne ampeaj kam hän me kam icryc, pê wa ma ajco kríköt ipa, ne me to kên kryjre nare.

Pê Pawrô hipêr cute amji to ipintuw xà to ihcakôc

¹² — Cwyrjapê pê wa ma me hõ pahhi jarkwa py ne to mõ, Tamatcô jõ krí wyr. ¹³ He ampeaj kam pahhi, wa apu amã amji jarë, pê ramã pyt ikrã Cajpuw hýr kam, pê wacójkwa pñ, pyt jirôa pê ampo pràti ata pupu, pry cahti ri. Pê ampo pràti ita ipu na ajxê tu, ne hanea ne me ikwý pu na ajxê tu. ¹⁴ Na pê wa me icunea pjê kam me ipypym, wa ite côjkwa pñ me jûm kampa, pê me imã Juta catêjê jarkwa to ihcakôc to: “Xawrô, Xawrô, ampo na mã ca apu ito kên to hane? He ca, caa apu amji jaxôp to präm, ne ampeaj kam gâprâr xi. Na ca, caa apu amji jaxôp to apa. Ne ihhêj rûm apê prytì jâprê, mã amnã, ne wakÿti xwahhi to amji caxwÿata pyràac” hane.

¹⁵ — Pê wa kampa, ne ihcukij to: “Me anõ mã ca?” hane. Pê imã: “Ipê Jeju, por ca apu ito kên ata. ¹⁶ Amji týaj ne to xa. Wa ramã ite amji mã ato imã gâpêñ catê xà na, amji mã acapi, ne amã amji toipipê. Ne ita caxuw ca ha, pomate ita kam ampo pupun ita to me akwý mã awjarë, wa hacormã amã ampo jarë ne amã to hahkre, ca ha me cumã harë. ¹⁷ Wa ha itýj Juta catêjê pê apytà, ne mehcahkritatajê wyr akujate, ne

hanea ne mecupê apytà. ¹⁸ Ca ha mento jahkjê, quê awcapatkô pê me cato, neme apẽ pupu, ne hanea ne me pahtcurê xwÿn carôt pê mecano, ne Pahpäm pê Inxü Cati wýr me apkjê. Ahnaa mä quê ha jûm ikampa, ne ampeaj kam ito amji mä ihhimpej, wa ha ityj ihkén pê hûtâ, ne mam cute Pahpäm to kên atajê to tojnõ ne to ijapac kêt, ne ma Inxü Cati na mehkwÿ mä haxà” hane.

Pê Pawrô hâpêñ xà to ihcakôc

¹⁹ — Pahhi Acrip, he pê wa irñatkam côjkwa pîn kampa na, wa ityj kampa. ²⁰ Pê wa mam Pahpäm jarkwa jarë Tamatcô jõ krî kam, ne hirô pê Krîpinkrêñ kam harë. Ne Jutajõ pjê kam, mehcahkrit me, meipicacwýr kam ajco me cumã harë, pê mehkênjicu, ne Pahpäm wýr me amji jaxà, ne me kam mare mä cuteme ampo kên ton atajê jicu tu. Ampo na? Märl quê neehipêr cute me ampo kên ton nare na cumã me amji jarë, ne quêt ampo pej to pit mä me to me ipa.

²¹ — Hôhõ, ampo itajê cwýrjapê pê cuprõnxà kam, Juta catêjê me ipro, ne ame icuran prâm.

²² Ne amcro ata kam, pê Pahpäm itehcrajpar kam tê, neme cupê ipytà, ne cormã itehcrajpar to ipa ita na. Cwýrjapê wa mehcunea mä Pahpäm jarkwajarë, me cati me, me cupê ampo jamreare atajê mä. Wa nee Pahpäm jarkwa to mehcakôc catêjê me, me panquêtti Mojxe te amji kam hapac xà jirôa pê me cumã ijûjarën nare. Pêjûmjê atajê hanea ne icuxà Pahpäm te mepamä jûm to hûjahkre ata to ajco me awjarë. Ne hôtpê imä ijûjarën xà te hajýr. ²³ Pê Pahpäm me pahtehcrajpar xà caxuw me pamä

jūm pê Crixtô to awjahkre, ata pê ihtyj amji pupun xà kēanre to amji pupu, ne ty ne hacpÿa māihtīr. Cwyrjapê cu ha me pahcunea hacpÿa mā ame pahtīr. Por Jeju pê Crixtô hacpÿa mā ihtīr xà ata kōt, quē ha hacpÿa māJuta catējē me, mehcahkritatajē cunea tīr na me to awjarē. Ne me to hūjarēn xà ata pê, quē ha mecumā hāhcujro xà pyràac, ne ihtyj mehcujro xà ata kōtamehtyc xà jahpa — hane.

²⁴ Mā Pawrō te amji pytar to hajȳr, mā ihprōt pê Pexô te cumā carar to:

— Pawrō, mōrmō ca apu ato kam waj! Ca ate ampo jāhtōato hahkre ita kam, ca apu ato kam waj! — hajȳr.

²⁵ Mā Pawrō cumā:

— Hamreare, pahhit, wa nee apu ito kam waj nare, ne ikrāimpeaj kam wa catyt kam ame amā awjarē. ²⁶ Ÿhŷ, pahhi Acrip wa ityj acunaa māicakōc. Ampo na? Ca ramā ate ampo itajē jahkre pej pejtu. He mehcunea jipôc ri ampo itajē te hajȳr, ne nee mā pjēpimxur nō kam cute hajȳr nare. ²⁷ Pahhi Acrip, xà ca ampeaj kam Pahpām jarkwa naihhōc catējē kampa? Wa ityj ate me kam gapac na itegahkre pej — hane.

²⁸ Mā pahhi Acrip Pawrō mā:

— Mōrmō ca atyj gūjarēn xà jatujre ita kōt ite amji to Jeju na mehkwȳ na apu icāmjī? Hāpà! — hane.

²⁹ Mā Pawrō cumā:

— Wa ha amā Pahpām wȳ, ca ha atyj ijūjarēn jatujreita kōt, nare, ijūjarēn xà cati ata kōt, me apē ipyràac ne Pahpām pynā, ne Jeju to amji mā ahimpej. Ne imā me apē ipyràac na me ato

prām, ne nee me anawakȳre hamreare ne. Ne nee wa ha Pahpām mā apyxiteaj cajrēn nare, wa ha cumā me acunea te me ikam gapacatajē cajrēn — hane. Mā hūjarēnxà ita jirō pē, me hām, ne pō mā mehcunea cator. Pahhi pē Acrip me, pahhi pē Pexô me, Perenikwȳj me, mehcunea mehkôt me ipa atajē me, me cator.

³⁰⁻³¹ Ne me cator xà kam ihtyj amji mā me harēn to:

— Hūmre ita te nee ihtyc xà me haxàrxà caxuw ampo kēn ton nare — hane.

³² Mā Acrip Pexô mā:

— Quê ha Xexa pē Roman catējē jō pahhit wyr amji to hūjahkre nare na mā, quê ha ramā pōa pē ihtyj apu mō — hane. Ne amehcahkūm, mā ma hacpȳ mā Pawrō jaxàr catējē me to mō, ne cute me haxàr.

27

*Pê Pawrō Roman jō krī wyr tē
Me Hápén Xà 23.11; 25.12*

¹ Ne jū mā me ahna amcro te, mā ma cute me Pawrōkujahēc, Prytikra jō pjē me, Roman jō krī wyr. Wa ma, ipē Ruc, ihkôt mō, mā cute Jujo pē krāhtare catējē jō pahhi nō mā Pawrō me, mehacjēn catējē kwȳ jōr. Ne krāhtare catējēkwȳ atajē pē Roman catējē jō pahhit tekjē. ² Pē ramā Atramit jō krī jō pār kre Axij jō pjē wyr amji kujahēc xàa kam, na pē wa ma kam me tē. Mā Aritarcō pē Maxeton jō pjē catējē nō, ne Texarōn jō krī kam ihpȳm ata, pē hanea ne me ikôt mō.

³ Ne apē wa Teppro jō krī mā me icator. Pē Jujo ajco Pawrō to impejti, ne ihtyj to tojnō pē ma ajco

ipa, ne me hō ikwȳ nō catējē pupu, mār quē me Pawrō mā, cute ampo na prām atajē gō. ⁴ Jirō pē mā, wa me Teppro jō krī pīn me mō, ne ma cô jipōc ri Xipre jō pjē na kȳj rūm me ipijarō. Ampo na? Pē kōc me icunaa mā me icajpēr kam tē. ⁵ Na pē wa cōxwa cote na, por Quiriti jō pjē me, Panpir jō pjē jō cōxwa ata na me rē. Nē ma Mira jō krī mā me icator, Rixij jō pjē kam. ⁶ Pē curia krāhtare catējē jō pahhi, Mehtehcajpar jō krī pīn pàr kreti ata mā me cato, ne pē ma Prytikra jō pjē wȳr ihtēm xà carō. Mā ahnaa kypē hȳrmā me ijator nare, wa ma cumā me ixār.

⁷ Ne pàr kreti ata kam, wa amji mā me ipriā ne me mō, ne me imōr xà ita na wa ite amji to me amcro kwȳ kujahēc, ne cuna mā nee me imōr xà ita pejnare, wa ahnaa Xito jō krī cahē na me icator. Mā neekōc te me ito tojnō, wa ite me imōr xà to me amji mā meihimpej xà ata wȳr me imōr nare, na wa ma cô jipōc riKēnpojre jō pjē ata jarā mā me mō. Ne ite me pjē incrāti te cajōt ita jakren, haprȳ pē Xarmō jō pjē. ⁸ Ne hanea ne pē wa me pjē cahē na me imōr xà to me mō ata nee impej nare, wa ahnaa krī nō japrȳ te Incjēnpej ita na me icator, por Raxa jō krī na pire mā xa ata wȳr.

⁹ Ne curia wa amcro jāhtōa kam me ijāhhuc. Mā hamre, me imōr xà ita kēn kam hāhhuc, ne ramā Juta catējē pijacri xà jō amcro hamre, pē hōtpē putwrȳ ata na kōcpahtyjti ajco hapōj, ne jū wȳr quē jūm putwrȳ atajēnō na cōxwa kam pàr kre to mō. Cwȳrjapē ri Pawrō tekrahrtare catējē mā hūjarēn, ne me cumā:

10 — Ÿhŷ, me hūmre, me ikampa, wa ite ramā me pamōrxà ata jahkre pej, quē ha ita caxuw ihtŷj kôc pahtŷjtiata ame pahto kên. Cu ha me pajàhcukrêj jåhtôa ne meto acto, quē ha pâr kre mrõ, côxwa kam, quē ha me pahkwŷmehhi — hane.

11 Mâ krâhtare jõ pahhi catêjê te nee me Pawrô parnare. Ne quē ihtŷj cute me pâr kre to me ipa catêjê me, me pâr kre jõ pahhi me amji par.

12 Mâ por pjê ata kam me hàhhuc xà ata, nee me cumâimpej nare. Mâ ma apu curi amji to me kôc pahtŷjti atajõ putwry jakren caca. Cwÿrjapê ri hirôa pê mehâhtô atajé ma me hàhhuc xà ata pê me cator, nePârkô jõ krî wyr me mõr to hahkre to prâm. Ne krî jõ pjê pê Kênpojre ata kam me hàhhuc xà ata pê impejti. Ampo na? Pê ihtŷj cô pihpo ata na me hapôj xàajkrut, kŷj rûm ita ne harã mā ita. Na pê curi impeaj to impej, na pê curia amji to me kôc pahtŷjti ata jõ putwry jakren prâm.

*Côxwa kam kôcti
Me Hápêñ Xà 23.11*

13 Mâ pyt cjêj xà jîkjê rûm, awke rûm kôc tehápêr kam ihtêm. Mâ cute me hõmpun, ne ma me mõr xà na, cute me amji parxà ata kam me to incrâ. Ne cute me pâr kre juwahi xàto hâpir, ne ihprî na me to mõ, côxwa to kâ na, Kênpojre jõ pjê cahê na. **14** Mâ ihprôt pê amcrâ rûm, pjê rûm, kôcpahtŷjti cator, ne cute hâpêr kam ihtêm, ne cute côxwacati mā me ijaxâr. **15** Ne cute pâr kre camën kam ihtêm, na quē nee me tomõr xà ata cajpuw me to mõr nare. Cwÿrjapê ri cute me to

hàpêñ catêjê te me to hàpêñ jicu, quêt taa kôc jû kam me ito mõ. ¹⁶ Wa ahnaa cô jipôc ri Cawta jõ pjê ata jarã mä me mõ. Mä amcrâ ata tête ma kôc me to pra. Ne curia wa ite pâr kre krare to me ijâpir, pê ampeaj kam ite pâr kreti kam me pâr kre krare pyxwyr xà atahàpêñ xà týaj to ihtyj. ¹⁷ Mä côxwa kam me hàpêñ catêjê te me pâr kre krarejarî, ne cute pâr cuxê nõ týaj ita to pâr kreti na mehuwapre. Ne mehcunea ame Pjêhpôc jõ pjê cahê na côxwajûrurure ata cupa. Quê ihhêaj to curia pjênxôm kamkën nõ ihcahhêc cupate. Mä cute ame cupêhkà toirôrôc, ne cute me hicu, quêt taa kôc jû kam me to mõ. Ne kôc pahtyjti ata cormä apê. ¹⁸ Ne apê, mä cute me pâr kre jàhcukrêj to hûcapêrkam mehtêm, côxwa kam. ¹⁹ Ne amcro incrê kam côxwa kam me hàpêñ catêjê teme hûhkra to me pâr kre jõ pârcuxê me, cupêhkâhtime, cute côxwa kam ampo itajê cunea to me hûcapêr par.

²⁰ Ne amcro jàhtôa kam, ne cute me pyt pupun nare, ne nee me caxêre pupun nare. Mä cormä kôc hâpêr týaj. Wa ityj me icunea tyc na me amji cãmjî.

²¹ Ne me ijâpân nare na ramä amcro jàhtôa, cwyrjapê ri me hipôc ri Pawrô xâm ne me cumä:

— Me hûmre itajê, ca rÿ mä me ikampa, icakôc xà ata na, cu curia me ahtwÿ Kênpojre jõ pjê kam, cu ha me ahtwÿ na mä, cu hanee ame hajÿr to me pahcuhkwyr nare, ne nee ame ampocunea to me papictor to hajÿr nare. ²² Ita caxuw wa ha me ana ahwÿ, ca me awcanä. Ne nee ca ha me anõ atyc nare. Quê ha cama pâr

kre to me acto. ²³ Ampo na mā wa apu ita jarē? Nee mā ampo na nare. WaPahpām mā apē, mā caxwa te me pajakren ata kam, côjkwa pīn Pahpāmjarkwa to imprar catê te imā amji to ipipē. ²⁴ Ne cute imā hūjarēn, ne imā: “Pawrō, apu panare, ca ha atyj Xexa pē Roman catējē jō pahhiti wyracato. Pahpām mā akinti, na quē ha pàr kre kam memō atajē cunea tehcajpa, ne me to ihtyc xà jahpa” hane. ²⁵ Cwyrjapē ca me awcanā, wa ityj Pahpāmto amji mā ihmpej, ne ampeaj kam wa harē, quē ha ihytj cute imāhūjarēn xà ita to. ²⁶ Jirō pē mā quē ha ihytj me pahcamē, cô jipōc ri, pjē nō ata wyr — hane.

²⁷ Ne ramā me ina amcro te cwatôxi kam ri cormā kôcpahtyjti ata me ito kēn to mō, côxwa japrȳ te Pjēcajpuw jō côxwa kam. Mā caxwa awryc mā ipicapôn, mā pàr kre to hâpēn catējē te me amjicajpēr, ramā pjē na me ijāhtēp to me imōr na. ²⁸ Cwyrjapē ri cute me pârcuxê nō to me ampo pytī na hē ne ma me mēn, cute me côxwa tu to me ipipēn, ne mehōmpun prämte. Ne cute me to ipipēn, mā pârcuxê na mehara capō te wintixet, côhtu na. Ne ipipēn xà ita jirō pē hipēr cute me to ipipēn, mā pârcuxê na me hara capō te winti ne ihkôt pyxit. ²⁹ Mā ampeaj kam me cumā kēn nō tepàr kre cahhēc na hūpa. Cwyrjapē ri cute me huwahixà to cwat, ne côxwa kam me mēn, pàr kre jō kam, necute me Pahpām wyr kam mehtēm ne me cuwȳ, quē apēpyrentu to prämte. ³⁰ Mā ma pàr kre to me hâpēn catējē aracri me hapōj präm, pàr kre pē. Ne cute pàr kreti krā ri me pàr kre krare mā hikran, côxwa kam, amji cumam, ne ihhēj ne me pàr kre juwahi

xà mēnprām, ihkrā rūm, ne ma cama aracri pàr kre pê me cator, ne ma jū kam memprar to prām. Ne ramā cute me pàr kre krā rūm pàr kre krare ata mēn, côxwa kam. ³¹ Mā Pawrō te krähtare catêjē me, me hō pahhimān, ne me cumā:

— Hamre, quê ha pàr kre to me hâpên catêjē itajê pàr kreti kam nee me hâhhuc nare, ca ha nee me anō amji pytâr nare — hajŷr.

³² Mā krähtare catêjê jūpar, ne cute me pàr kre krare ata mā hē jakep, mā caprŷ ma tē.

³³ Mā awcahti xà wyr Pawrō te mehcunea wyr, cute meampo krēr prâmte, ne me cumā:

— Ramā ate me amcro te cwatôxi ita jikaj xà, neeate me ampo krēr nare. ³⁴ Wa me awŷ, ca me ampo krē. Ca ha atŷj me acunea meapâ, ate me gūcanār xà caxuw. Ca ha nee me anō apictornare, ne nee me anō kī pyxitre nō ipictor nare — hane.

³⁵ Cute ita jarēn jirô pê, cute pâw pyr ne-hipôn, ne mehcunea kam mare mā to Pahpām māihcakôc, hûrên hakry na, ne me hâpân kami-htêm. ³⁶ Mā mehcunea jūcanār, ne hôtpê mehtŷj mā me hâpân. ³⁷ Pê pàr kre kam mehcunea me hâhtô na me xēj pijakrut, ne ihkôt xetênta xêj. ³⁸ Mā mehcunea jâpân jirô pê, cute cô kam me arŷjhycahâc cunea jaxwyr, pàr kre ihcajcoc prâmte.

Pê mehcunea mempeaj na pjê wyr me cato

³⁹ Mā apē, mā pàr kre to me hâpên catêjê te mepjê nō pupun, ne me cupê pjê ata jahkre kâatre. Mâcute me cô kâkân nō pupun, por curi pjê kam kënjamreare ata ri. Ne cute xwŷ mā

pàr kre te mōr, ne pjēimpejti ata kam hāhhuc na me to amji kam hapac. ⁴⁰ Ne cute me pàr kre juwahi xà mā me hē jitep, ne cute me cumā hikran, côxwa kam. Ne cute mehcakryñ xà mā hē pōn par, por me to ikrā maj xà ata me. Ne cute me cupēhkāhti jarī ikrā rūm, xwÿ mā amū amcrà wyr mōr prāmte. ⁴¹ Mā hamreare, pjēnxōam to pjēnxōm, mā cumā pàr kre krā xàr, ne curia hāhhuc. Mā hō rūm côxwa tecarōt to apu ihkēhkēn.

⁴² Mā krāhtare catējē te me ajpēn par, cute mehacjēn catējē cunea jipej na, quē nee mehnō cô tohkà na pjē wyr cator, ne ipimxur ne ma ihtēm nare. ⁴³ Mā me hō pahhi ma apu Pawrō curan to xuwcaca, nenee cute iheruran na me to tojnō nare. Ne quētcute me cumā harkwa hyr, quē mehpa na me irēr pejreatajē côxwa kam mehpypym, ne ma mehpa na me pra, amcrà ata wyr. ⁴⁴ Jirō pē quē ha mehkwÿ hanea ne pī po na me huwahi, nare, quē ha pàr kre jō pī kwÿc na me huwahi ne ahnaa ame rē, ne mehtyc xà jahpa. Ita na wa me icunea te me amjipytar, ne pjē mā ame ijapōj, me ipeaj na.

28

Pē Pen jō pjē kam ame mō

¹ Ne ramā amcrà mā me ipej pēa mā me icator, ne iteme cô jipôc ri pjē ata japrÿ jahkre pej, mā haprÿ tePen jō pjē. ² Mā curi mehkrī catējē te hōtpē me ito impejti. Mā ta wrÿ ne krya to kry, mā cute me cuhy catia ton. ³ Mā Pawrō te pī kwÿc to cuprōn, ne aracri ihkōt cagā

pahtyjtikéanre ata pyr ne cuhy kam haxwýr, mā cagā cuhy cacro te intoj, ne cute hūhkra na inxar, nekam ajêt ne apê. ⁴ Mā mehkrī catéjê te me cagā pahtyjti ata pupun, mā hūhkra kam ajêt, mā cute ajpēn mā me harēn to:

— Ihhêj ne hūmre ita pê mehcuran catê. Ne ramā côxwa pê cator, ne cute ihkên ton ita jahpan xà na, quê ha itacaxuw ihtyj ty — hajýr.

⁵ Mā Pawrô te cagā cuhy kam to hâpér, mā cuhykam ihpým, mā nee Pawrô te cagā ata xà nō cajpér nare. ⁶ Mā cute inxar xà kam mehtu jikaj, ne haneane mōr pejti kam ihtyc xà na me hikaj. Ne tee me hamā, ne tee me hikaj, mā ihkên xà jirô pê ihpým, māme hōmpu, mā nee cumā hâ nare. Mā hacpýa mā cute meamji kam hapac xà to me ipintuw, ne me amji mā:

— Pÿhápà, jūm ita pê pahpâm nōa — hane.

⁷ Mā hām xà ata cape na, cô jipôc ri pjê jō pahhijapry te Puprijô ata jō pur. Mā cuteme ito kénre nare, wa curia amcro incrê kam ame ipa. ⁸ Mā hūm mā kry, ne kam hahôc mā nō, mā Pawrô xàr ikre caxwýn mā, ne cute Pahpâm mā ihcajrën, ne ahna hūhkra xir, ne caprär. ⁹ Jirô pê mā ri, cô jipôc ri pjê ata kam me hâatajê cunea me cator, mā cute mehcunea caprär. ¹⁰ Mā cute me imā ampo jåhtôa ne me hōr. Neme imōr xà wýr ri, cute me imā, por wa me ampo cunea name prâm atajê jōr, me to imōr xà caxuw.

*Pen jō pjê pín Roman jō krī wýr mehtêm xà
Roman 1.10-12; 15.30-32*

¹¹ Wa ite amji to me putwry incrê kujahêc jirô pê, wapjê ata kam Mehtehcajpar jō krī jō

pàr kreti jàhhucne xa, kaam me imōr xà caxuw, haprÿ te Caxô me Poruc. Pê pàr kre ita ramã amji tokôc pahtÿjti jõ putwry ata kujate, pjê ata kam. ¹² Wa kam me mõ ne Xiracuxa jõ krĩ kam me icator, ne curia ite amji to me amcro to incrê. ¹³ Ne hipêr ma me tẽ, ne Krîpâtre mã me icator. Määapẽ, mã kôc te hâpêr kam ihtêm, côxwa cati rûm, waite me imōr to amcro to me ipijakrut, ne Cöhkrâcator jõ krĩ mã me icator. ¹⁴ Ne krĩ ata kam wa ite me Jeju na mehkwy kwÿ cajpar, mã cute me ijator, wa me ijâhhuc, ne curia ite me cape naamji to me amcro to xet ne mehkujahêc. Ne amcro te xetata na wa ma me mõ, Roman jõ krĩ wyr. ¹⁵ Mã Roman jõ krĩ kam Jeju na mehkwy teme icator na me ijarën par, ne ajpên me icajpar to me mõ. Ne cute me icajpar, por krĩ kam me hâhhuc xà japrÿ te Incrê ata me Apijjô krĩ kam. Mã Pawrô te me hõmpun, ne cute Pahpäm mã me hûrên hakryti na amji jarën, ne cute me to amji mã hûcanär to ihytÿ.

*Pê Pawrô Roman jõ krĩ kam hikwa
Me Hâpênen Xà 17.5-6*

¹⁶ Wa Roman jõ krĩ kam me icator, mã cute me Pawrô totojnõ, mã ihytÿj amjia kôt ihkrĩ, krâhtare catêjénõ cape na.

¹⁷ Ne amcro incrê jirô pê mã ri, Pawrô te Juta catêjê jõ pahhi na hâhwyr, Roman jõ krĩ kam, quê ha me ajpên cajpa, ne me cuprõ. Mã cute me cuprõn, mã Pawrô te me cumã:

— Ÿhÿ, me ikjéjê, wa nee ite ampo kên ton nare, mepahkwÿ cuna mã, ne hanea nee ite me pancaca xà cuna määampo kên ton nare, por pê

me panquêtti me pamãincaca xà gõ ata cuna mã ite nee ampo ton nare. Cakrô mã ihtìj Juta catêjê te Krípinkrén kam me ijaxàr, ne cute Roman catêjê mã me ijör. ¹⁸ Cute me icukij, ne me imã hikran prämte. Ampo na? Nee cute me ikên nõ na me ijarën par nare na ri, mã ihtìj ajte me icuran präm. ¹⁹ Ne ma ame imã hikran caca. Cwýrjapê wa ite mehwýr, quê Xexa pê Roman catêjê jõ pahhití wýr me ito mõ ne curia me icukij. Ne nee mã wa me pahkwý to ite icakôc kên präm to icator nare. ²⁰ Pê Pahpâm me papê Juta catêjê mã, jûm pê Crixtô to awjahkre ata, cu me pahcunea me hikaj atacwýrjapê mã, wa wakýre itajê te ijuwaprea na xa he. Na wa ite me ana ijâhwýr, ca me cuprõ, wa ite me apupun, cupahte amji mã me pahcakôc prämte — hajýr.

²¹ Mã me Pawrô mã:

— Wa ite nee me Juta jõ pjê pîn ihkàhhôc nôpyr nare, ite me gahkre pej xà caxuw. Ne hanea ne, nee mepahkjéjê nõ ajpêñ akôt anai-hcakôc xà kên nõ to mõr nare. ²² Na wa itýj ampeaj kam, ate amji kam me gapac xà na me apar, ne me gahkre pej to präm. Wa ite me apêJeju na mehkwý na xwahna par, pjê cunea kam, krí cunea kôt, ne krí cunea kam me akwý na mehcakôc kêanre — hane.

²³ Mã cute Pawrô na me ajpêñ par, ne me amji määmcro hyr. Ne amcro hyr xà ata na mehkwý jàhtôa ne ma memõ, por curi Pawrô apu mõ ata ri. Cute me Pahpâm himpej xà te amjikam hapac xà cunea jarën par prämte. Mäcute harëan to pyt. Pê por quê ha jû caxuw pjê Jeju toihhimpej xà jõ amcro kam hàhhuc xà

ata to pê me cumâhûjarën partu. Ne cute Mojxe xwìj jõ kàhhôc jarën, ne cute Pahpäm jarkwa na mehhôc catêjê jõ kàhhôcjarën, ne tee apu Jeju pê, por pê Pahpäm jûm to awjahkre ata pro mën präm. ²⁴ Mã me pyxitre hõtpê Jeju to amji mã mehhimpej, mã mehkînte mehkwy ma amji mã ame to hajýr caca. ²⁵ Ne ma mehcunea cator, ne ame ajpën mã, ne maamehcahkûm. Ne me cator xà wýr, mã Pawrô te me cumã:

— Pê ramã Pahpäm jarkwa na mehcakôc catêjê nõ japrì teIxaj ata Pahpäm Carô Pejti jarkwa kôt me aquêtjê mã harë. Ne toa me amã hûjarë. ²⁶ Ne pê me cumã harën to hane he:

“Mõ, ne atajê mã ita jarë, ne me cumã:
 ‘Ca ha ampeaj kam me kampa, ne nee mempar
 nare,
 ne ampeaj kam me rït, ne nee me hõmpun nare’
 hane.

²⁷ Nâmri ajte atajê krã týaj to ihtýj,
 ne cute mehapac jihê, ne ame hôt ne ame-
 hcuhhê.

Quê ha me to hajýrnare na mã,
 quê ha ihtýj mentoa to me hõmpu,
 ne ihtýj me hapac to me kampa,
 ne ihtýj mehkrã kam me kampa,
 neihtýj iwýr me amji jaxà,
 mär wa me caprä” hane.

Hõ, pê Pahpäm me cumã hane.

²⁸⁻²⁹ — Na wa ha me amã harë, ca me hahkre pejpyrentu. Ampo na? Pahpäm te mehcakri-tatajê wýr amji jarën xà impejti ita kujahêc. Na

quê haihtyj quêt me kampa. Por Jeju pê mehkên pê me hütär catê na harën xà ata na, quê ha ihytj quêt me kampa — hane. Ne Pawrô te me cumã ita jarën jirô pê mä ma ajpẽn to me cator.

³⁰ Mä caku pijakrut kam curia Pawrô ihkrĩ. Cute jümmä hürkwa na ihpore jõr, ne kam ihkrĩ. Mä hõtpêmehkwÿ me ipa ne me hõmpu, na ri hõtpê ahna Pawrõjakry. ³¹ Na pê ajco Pahpäm himpej xà te amji kam hapac xà jarë, ne hanea ne me cumã Pahhitı pê Jeju pê me pahkritxwÿ jarën to ipa. Na pê ihytj ihcakôc, ne nee amji mä ampo cupanare, pê nee ajco ampo ihcahpérkàr nare. Hamre.

PAHPĀM JARKWA CUPAHTI JŌ KÀHHÔC
Canela: PAHPĀM JARKWA CUPAHTI JŌ KÀHHÔC
(Portions)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Canela)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

09d4e460-c38b-52b7-81c1-8300bfeb466a